

LIITE 3. Vastineet 2-ehdotusvaiheessa saatuun palautteeseen

Lausunnot.....	2
1. Innovaatiorahoituskeskus Business Finland 25.11.2024	2
2. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos 13.12.2024.....	2
3. STUK-Säteilyturvakeskus 10.12.2024	2
4. Suomen Erillisverkot Oy 12.12.2024	2
5. Oulun kaupungin kaavoitusviranomainen 19.12.2024.....	2
6. Fingrid Oyj 8.1.2025.....	3
7. Paliskuntain yhdistys 8.1.2025	4
8. Ilmatieteen laitos 5.1.2025.....	7
9. Pohjois-Pohjanmaan museo/arkeologia 7.1.2025	8
10. Pohjois-Pohjanmaan museo/rakennettu kulttuuriympäristö 2.1.2025	9
11. Pohjois-Iin kyläyhdistys ry 8.1.2025	9
12. Oijärven paliskunta 8.1.2025.....	11
13. Iin Asemanseudun kyläyhdistys ry 8.1.2025.....	14
14. Iin Ympäristöyhdistys 9.1.2025.....	15
15. Lapin liitto 10.1.2025	17
16. Luonnonvarakeskus Luke 10.1.2025	17
17. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 27.1.2025	19
18. Oulun seudun ympäristötoimi.....	24
Muistutukset	25
1. Muistutus 1 13.12.2024.....	25
2. Muistutus 2. 6.1.2025.....	27
3. Muistutus 3. 2.1.2025.....	29
4. Muistutus 4. 8.1.2025.....	31
5. Muistutus 5. 6.1.2025.....	36
6. Muistutus 6. 7.1.2025.....	37
7. Muistutus 7. 8.1.2025.....	38
8. Muistutus 8. 7.1.2025.....	45
9. Muistutus 9. 8.1.2025.....	46
10. Muistutus 10. 9.1.2025.....	47
11. Muistutus 11. 6.1.2025.....	48
12. Muistutus 12. 7.1.2025.....	48
13. Muistutus 13. 8.1.2025.....	49
14. Muistutus 14.....	49

Lausunnot

1. Innovaatorahoituskeskus Business Finland 25.11.2024

Lausuntopyyntönne on ollut Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin käsiteltävänä.

Innovaatorahoituskeskus ei anna asiasta lausuntoa.

Vastine:

- *Merkitään tiedoksi.*

2. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos 13.12.2024

Iin kunta on käynnistänyt hankkeen, jonka tarkoituksena on laatia kunnan maankäytön suurimpia linjauksia ohjaava strateginen yleiskaava. Valmistettava kaava on nimensä mukaisesti strateginen, eikä ohjaa kunnan maankäyttöä, rakentamista tai toimintoja yksityiskohteisella tasolla. Strateginen yleiskaava ei kumoa voimassa olevia oikeusvaikutteisia yleis- tai asemakaavoja, mutta se on huomioitava, jos kaavoja muutetaan tai uudistetaan. Kaavasta on valmistunut ehdotusaineisto, josta pyydetään muun muassa pelastustoimen lausuntoa.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa strategisen yleiskaavan 2040 ehdotusaineistoon.

Vastine:

- *Merkitään tiedoksi.*

3. STUK-Säteilyturvakeskus 10.12.2024

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Iin strategisen yleiskaavan 2. ehdotusaineistosta.

Vastine:

- *Merkitään tiedoksi.*

4. Suomen Erillisverkot Oy 12.12.2024

Viitaten lausuntopyyntöönne 10.12.2024 koskien Iin kunnan strategista yleiskaavaa. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Vastine:

- *Merkitään tiedoksi.*

5. Oulun kaupungin kaavoitusviranomainen 19.12.2024

Isokaan ja Hervan sähköasemien ympäristöt on osoitettu teollisuuden kehittämisyöhykkeiksi, joita kehitetään energiaa vaativan suurteollisuuden alueina. Oulun kaupunki katsoo kaavamerkinnän olevan tarpeellinen seudun vihreän siirtymän tavoitteiden ja niihin liittyvän sähkönsiirron kehittämisen kannalta.

Oulun kaupunki kaavoittaa parhaillaan Pyryväisen vihreän siirtymän suurteollisuusalueetta Jäälin länsipuolella Alakyläntien ja Kuusamontien väliselle alueelle. Kaupungin tavoitteena on saada olemassa olevan 400 kV-voimajohdon rinnalle uusi voimajohto Isokankaalta Pyryväisen alueelle palvelemaan tulevia sähköinten siivisen teollisuuden tarpeita. Oulun kaupunki on laatinut esiselvityksen 400 kV-voimajohtojen linjausvaihtoehdoista vihreän siirtymän suurteollisuusalueille, missä yhteydessä vertailtiin eri reittivaihtoehtoja mm. Pyryväisen ja Isokankaan välillä. Esiselvityksessä Alakylän kautta kulkevan nykyisen 110 kV:n voimajohtoreitin kehittämistä ei pidetty varteenotettavana vaihtoehtona, vaan parhaaksi reitiksi todettiin uusi voimajohto nykyisen 400 kV:n rinnalle. Perusteluina Isokangas-Pikkarala välin kehittämiseksi on mm. vähäinen asutus sekä sähköasemien kapasiteetin ja niiden välisen sähkönsiirron vahvistaminen. Tällä hetkellä Oulun kaupunki laatii kyseisen reittivaihtoehdon pohjalta tarkentavaa esisuunnittelua 400 kV:n voimajohdon tilavarauksesta olemassa olevan rinnalle Pyryväiseen. Edellä mainituista syistä Oulun kaupunki esittää kaavaehdotuksessa osoitetun suunnitellun voimajohdon siirtämistä Isokangas-Pikkarala yhteysvälille, koska 110 kV-voimalinjan yhteyteen osoitettu linjaus ei palvele Oulun kaupungin tavoitteita.

Isokankaan sähköasema on merkittävä liitäntäpiste sekä lin kunnan että Oulun kaupungin tuuli- ja aurinkoenergielle. Vastaavalla tavalla Oulun kaupunki katsoo Hervan sähköaseman strategisesti merkittäväksi solmupisteeksi uuden Petäjäskoski-Nuojuankangas voimajohtoreitin varrella. Hervan sähköasema on merkittävä kantaverkon liitäntäpiste Oulun pohjoisosien tuuli- ja aurinkovoimalle. Hervan ja Isokankaan teollisuuden kehittämisvyöhyke -merkinnät tukevat Oulun kaupungin ja laajemmin Oulun seudun tavoitteita uusiutuvaa energiaa hyödyntävän teollisuuden sijoittumisessa alueelle. Tämä on tärkeää tuuli- ja aurinkoenergian tuottaman sähkön jalostusasteen kasvattamiseksi paikallisesti.

Aiemmassa lausunnossaan Oulun kaupunki on kehottanut huomioimaan lin kunnan rajaa vasten sijoittuvan Ketunmaankankaan alueen rakennusluvitetut neljä tuulivoimalaa. Rakennusluvut ovat rauenneet, joten tuulivoimakehittäminen kyseiselle alueelle ei ole enää ajankohtaista.

Vastine:

- Strategisessa yleiskaavassa on osoitettu olemassa olevat ja suunnittelut voimajohdot maakuntakaavan ja Fingridin aineistojen pohjalta. Iin kunnan alueelle sijoittuu myös muita eri hankkeisiin liittyviä suunniteltuja sähkönsiirtoyhteyksiä, joita ei ole esitetty strategisen yleiskaavan kaavakartalla. Uusien voimajohtoyhteyksien lisäämistä kaavakartalle tai merkintöjen siirtämistä ei pidetä tarkoituksenmukaisena kaavoitusprosessin tässä vaiheessa, sillä kaava-aineisto on etenemässä hyväksymiskäsittelyyn. Strateginen yleiskaava ei estä uuden yhteyden toteuttamista lausunnossa esitetyllä tavalla, sillä uuden voimajohdon tarkka sijainti ratkaistaan tarkemman suunnittelun ja lupamenettelyjen yhteydessä. Täydennetään kaavaselistusta kuvauksella lausunnossa esille nostetuista asioista. Tuodaan selostuksessa esille voimajohdon sijaintiin liittyvät Oulun kaupungin tavoitteet.
- Huomioidaan Ketunmaankankaan rakennuslupien raukeaminen tarvittavilta osin kaava-aineiston viimeistelyssä.

6. Fingrid Oyj 8.1.2025

Kiitämme lausuntopyynnöstänne. Lausuimme yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 2.9.2019, luonnoksesta 2.6.2022 sekä 1. ehdotuksesta 30.4.2024.

Edellisessä lausunnossamme toimme esille asioita kantaverkon suunnittelutilanteesta ja kantamme maakaapelointia koskevaan suositukseen. Olemme tutustuneet kaavanlaatijanvastineeseen, jossa on avattu perusteluja maakaapelointia koskevaan suositukseen. Kiitämme, että voimajohtoja koskevia merkintöjä on päivi-

tetty vastaamaan voimajohtohankkeiden sijaintia yleiskaavan tarkkuudessa (suunniteltu voimalinja). Muutoin yleiskaavaratkaisu on kehittynyt siten, että Hervan alue ja Isokankaan alue ovat teollisuuden kehittämisyöhykettä.

Meillä ei ole lausuttavaa uudesta yleiskaavaehdotuksesta, mutta edellisissä lausunnoissamme esiintuodut seikat voimajohtojen huomioonottamisesta pitää ottaa myös jatkossa.

Tämä lausunto koskee vain Fingridin toimintoja ja voimajohtoja. Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnonle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Vastine:

- *Merkitään tiedoksi. Huomioidaan aiemmissa lausunnoissa esille nostetut asiat tarvittavilta osin kaava-aineiston viimeistelyssä.*

7. Paliskuntain yhdistys 8.1.2025

Iin kunta valmistelee strategista osayleiskaavaa ja pyytää lausuntoa 2. ehdotusaineistosta.

Yleiskaavalla ennakoidaan ja luodaan kunnan tulevaisuutta tavoitevuoteen 2040 saakka. Yleiskaavan tavoitteena on ohjata kunnan maankäytön suuria linjoja ja tukea kunnan strategisia tavoitteita. Strateginen yleiskaava toimii voimassa olevien yleiskaavojen yläpuolella ohjaavana ja yleispiirteisenä kehittämistavoitteiden asettajana. Kaavan pääteemoja ovat ympäristöarvot, asuminen, elinkeinot, liikenne sekä virkistys ja matkailu.

Kaava sijoittuu Kiimingin ja Oijärven paliskuntien alueelle niin, että Iin pohjois- ja itäosat sekä Lijoen pohjoispuoli Tannilassa ovat Oijärven paliskuntaa ja Lijoen eteläpuoli sekä Iin Pakkakosken enklaavi Kiimingin paliskunnan alueella. Oijärven paliskunnan suurin sallittu poroluku on 1300 ja poronomistajia on 44. Kiimingissä vastaavat luvut ovat 800 eloporoa ja 30 osakasta.

Paliskuntien poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen luonnonlaitumilla vuotuisen laidunkiertonsa mukaisesti. Kaava-alueelle sijoittuu suurin osa Oijärven paliskunnan laidunalueista ja toiminta-alueista sekä poronhoidon rakenteista. Kiimingin paliskunnalla on myös kaava-alueella laidunalueita, erotustapaikkoja sekä esteita, jonka tarkoitus on pitää porot poronhoitoalueella. Porojen tärkeät laidunalueet, laidunkierto, lisääntymisalueet, poronhoidon toiminta-alueet ja rakenteiden käytettävyys tulee ottaa huomioon alueen kaavoituksessa niin, että poronhoidon toimintaedellytykset Iin kunnan alueella turvataan.

Poronhoidon huomioon ottamien kaavoituksessa

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoitolaki (848/1990) (PHL) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoitolaki turvaa elinkeinon aseman ja säättää poronhoidolle sen perusedellytyksen, vapaan laidunnusoikeuden (PHL 3 §): ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta.” Se tarkoittaa poroille oikeutta ottaa ravintonsa vapaasti luonnosta, muutamien poikkeuksin. Poronhoitolaissa määritellyt rajoitukset tarkoittavat, että porot eivät saa aiheuttaa vahinkoa saamelaisalueen eteläpuolella vakinaisesti asuttujen talojen pihapiireissä tai viljelyksillä (PHL 31 §). Poronhoitolain 53 § osaltaan turvaa poronhoito-oikeutta, sillä se säättää: ”Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa.” Kaava-alueelle sijoittuu valtion maita. Paliskuntien kanssa on neuvoteltu kaavasta ehdotusvaiheessa. Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan poronhoitoalueen rajaa koskevan merkinnän määräys kuuluu: ”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennai-

sesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet, kuten erotus- ja ruokintapaikat sekä pyyntiaidat. Valtion maiden käytön osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan kanssa.” Maakuntakaavassa on myös osoitettu poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä kohteita. Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavassa, jota ollaan parhaillaan laatimassa, tullaan osoittamaan alueet mihin seudullisen kokoluokan tuulivoimaa voidaan toteuttaa ja mihin ei. Kaavaehdotus oli nähtävillä syksyllä 2024. Alueidenkäyttölain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Porotalous on lissä merkittävä elinkeino ja etenkin sivukylien asuttuna pitäjä, sen oikeudet ja toimintaedellytykset on turvattava kaavaratkaisussa. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoitajat ovat alueella oikeudenhaltijoita, heillä on alueella voimassa ikiaikainen nautinto-oikeus, poronhoito-oikeus.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavaehdotuksessa

Kaavassa annetaan yleismääräyksiä. Poronhoitoa koskeva alueen maakuntakaavasta johdettu yleismääräys kuuluu: ”Tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata alkutuotannon toiminta- ja kehittämisedellytykset. Maa-seutualueelle sijoittuva uusi rakentaminen ei saa haitata maatalouden toimintaedellytyksiä. Porotalouden laidunalueiden yhtenäisyys ja kulkureitit laidunalueiden välillä tulee turvata sekä huomioida porotalouden tärkeät kohteet kuten erotus- ja ruokintapaikat.” Määräys on hyvä ja tarkoituksenmukainen.

Kaavaehdotuksessa on myös tarkempia poronhoitoa koskevia määräyksiä ja merkintöjä. Kaavamerkintään ”Poronhoidon kannalta tärkeä alue, erotusaita tai -paikka” kuuluu kehittämisperiaate, jonka mukaan: ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset.” Merkin-tään liittyy suunnittelumääräys: ”Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon poronhoidon rakenteet ja kes-keiset laidunalueet sekä porojen kokoamisalueet ja kuljetusreitit, ja turvata niiden säilyminen.” Merkintä ja määräys ovat tarpeelliset. Niiden huomioon ottamisen avulla alueelle laajempaa maankäyttöä suunnitelta-essa aitapaikkojen sijainti ja käyttö tulee ottaa huomioon ja turvata. Kaavakartalle on merkitty useita poron-hoidolle tärkeitä kohteita, mikä on tarkoituksenmukaista.

Kaavaan on merkitty poronhoitoalueen raja. Sen kehittämisperiaatteet kuuluvat: ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset.” Lisäksi annetaan suunnitte-lumääräys: ”Virkistykseen, matkailun ja muun kulkemisen reitit sekä mahdolliset uudet tieyhteydet tulee suunnitella niin, että ne risteävät mahdollisimman harvoissa kohdissa pysyvän poroaidan tai muun poroelin-keinoon rakenteen kanssa.” Tämä on erityisen tärkeää poronhoitoalueen rajalla Kiimingin paliskunnan alu-eella, missä on esteitä porojen pitämiseksi alueella sekä erotusaita sen varressa.

Tuulivoimapotentialien alueiden kaavamerkintään liittyvässä määräyksessä sanotaan: ”Hankesuunnitte-lussa on pyrittävä vähentämään mahdollisia asutukseen, maisemaan, kulttuuriympäristöön, linnustoon ja muuhun luontoon sekä poronhoitoon kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia.” Määräys on hyvä lisäys muihin tar-kempaa suunnittelua ohjaaviin kaavamääräyksiin.

Kaavassa osoitettu ”Energiantuotannon alue” on rajattu Klaavunsuon ympäristöön keskelle Oijärven paliskun-nan tärkeää vasoma- ja kesälaidunalueita. Klaavunsuolla myös merkitään vasa paliskunnan toimesta vuo-sittain. Kartalle rajattua aluetta on pienennetty kaavaehdotukseen. Energiantuotannon alue osoitettiin uu-tena kaavaehdotusvaiheessa myös Luola-aavalle. Kaavaehdotusvaiheessa energiantuotannon alueen mer-kinnän kuvausta on tarkennettu siten, että alueille ei voida toteuttaa tuulivoimaa. Oijärven paliskunnan alue on pieni ja rikkonainen jo valmiiksi, ja sitä uhkaavat tuulivoiman ja aurinkovoiman suunnitelmat joka puolelta. Paliskuntaa huolestuttaa laidunalueidensa riittävyys ja poronhoidon toiminta mahdollisuuksien säilyminen, koska muualla paliskunnan alueella on jo olemassa ja suunnitellaan valtavaa määrää uutta tuuli- ja aurinko-voimaa. Paliskunta katsoo, että Klaavunsuon energiantuotantoalue tulee poistaa kaavakartalta poronhoidon

toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamiseksi alueella. Alueita tulisi lähtökohtaisesti kehittää luontokadon ennallistamisen ja palauttamisen alueina. Samalla palautuisivat myös turvetuotantoon otetut porolaitumet.

Turvetuotantoalueiden jälkikäyttö -merkintä on hyvä ja tärkeä merkintä myös poronhoidon kannalta, mikäli sillä turvataan tuotannosta poistuvien alueiden palautuminen luonnonmukaisiksi alueiksi kasvittamalla ja rakentamalla kosteikkoja sekä varmistetaan alueiden rauhallisuus. Tällöin voidaan palauttaa teollisuuskäyttöön otettuja kesälaidunalueita takaisin porolaitumiksi, mikä on harvinaista koko ajan kiihtyvän luontokadon tilanteessa. Määräyksessä sanotaan, että alueille ei lähtökohtaisesti tule toteuttaa energiantuotantoa, mikä on sanamuotoilultaan mahdollistava. Poronhoidon kannalta alueita tulisi ennallistaa sen sijaan, että niitä otetaan energiantuotantoon. Paliskuntain yhdistys esittää, että muotoilua korjataan: *Jälkikäytön suunnittelussa tulee huomioida poronhoidon tarpeet, lähtökohtaisesti ennallistaa luonnontilaan ja välttää alueiden ottamista maatalouskäyttöön.* Poronhoidon elinympäristön ja luonnontilan turvaamiseksi näiden alueiden ennallistamisen tulee olla lähtökohtana ja alueiden ottamisesta energiantuotantoon tulee välttää. Määräyksessä kehoitetaan välttämään poistuvien alueiden ottamista viljelyskäyttöön, mikä on poronhoitoalueella tarkoituksenmukaista, sillä paliskunnille aiheutuisi uusilla viljelyksillä vahinkojen estämis- ja korvausvelvollisuus porojen aiheuttamista vahingoista. Määräykseen ohjaa myös voimassa oleva maakuntakaava turvetuotannon jälkikäytön periaatteissa poronhoitoalueella.

Kaavassa osoitetaan myös ”Mineraalivarantovyöhyke”. Sen suunnittelumääräyksissä edellytetään että ”Alueen kaivostoiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee huomioida ympäristöarvojen (sisältäen maisemat ja äänimaiseman) säilyminen lähialueilla. Myös poroelinkeinon säilymismahdollisuudet on turvattava”. Paliskuntain yhdistys pitää määräystä tärkeänä. Kaivostoiminnalla on laajat ympäristövaikutukset, jotka haittaavat myös porolaitumia ja porojen laiduntamista. Kaivostoiminnan haitat poronhoidolle ulottuvat aina laajemmalle kuin hankealue.

Yleiskaavan taustaselvitykseksi on laadittu tuulivoimaselvitys. Tuulivoimaselvityksessä ei ole käsitelty poronhoitoa tai poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia riittävän kattavasti. Vastineessa mainitaan, että tuulivoimaselvitystä ei enää päivitetä ja paliskunnan tilanteeseen muiden kuin lin alueiden osalta strategisella yleiskaavalla ei voida vaikuttaa. Vastuu poronhoidolle useiden hankkeiden vaikutuksesta muodostuvien haittojen arvioinnista, havaitsemisesta ja kommunikoinnista jää tällöin yksinomaan paliskuntien harteille. Vaikka strateginen osayleiskaava koskee vain lin kunnan alueita, kaavoittajalla on vastuu selvittää kaavan vaikutukset koko vaikutusalueella. Vaikutukset ulottuvat koko paliskuntien alueille, jolloin kaavoittajalla on velvollisuus selvittää vaikutukset paliskuntien alueelta. Tällöin myös yhteisvaikutukset tulisi arvioida ja ottaa huomioon. Tuuli- ja aurinkovoimatilanne on Oijärven sekä Kiimingin paliskunnassa kestävä. Paliskuntien alueella on jo nyt paljon tuuli- ja aurinkovoimaa tuotannossa tai suunnitteilla eri puolilla, lin suunnitelmien lisäksi myös useilla Oulun kaupungin puolelle sijoittuvilla alueilla.

Lopuksi

Paliskuntain yhdistys katsoo, että lin strategisessa osayleiskaavassa tulee arvioida kaavan vaikutukset poronhoidolle asianmukaisesti ja selvittää sekä ottaa huomioon myös maankäyttöhankkeiden yhteisvaikutukset paliskuntien alueella ja estää ja lieventää poronhoidolle maankäytöstä aiheutuvia haittoja.

Kaavassa tulee turvata poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset alueen paliskunnissa antamalla turvaamista edistäviä määräyksiä ja poronhoitoa koskevia merkintöjä. Kaavaehdotuksessa on osittain otettu huomioon siitä aiemmin esitetyt asianosaisten paliskuntien ja Paliskuntain yhdistyksen esittämät kannanotot ja muutostarpeet. Kaavamääräyksiä, merkintöjä ja kaavan vaikutusten arviointia tulisi vielä tarkentaa lausunnossa edellä mainituin perustein.

Vastine:

- *Klaavunsuon energiatuotantoalue -merkintää on kaavaprosessin aikana supistettu poronhoitoon liittyen saadun palautteen pohjalta. Lisäksi merkintää on tarkistettu siten, että tuulivoiman sijoittaminen alueelle ei ole mahdollista.*
- *Klaavunsuolle osoitetulla merkinnällä osoitetaan pääosin laajoja turvetuotantoalueita, joiden jälkikäyttö voi olla myös energiantuotantoa. Klaavun suo ja Luola-aapa ovat ainoat energiantuotantoalueet, muut turvetuotantoalueet on osoitettu ennallistettavina.*
- *Strategisen yleiskaavan osalta poroelinkeinoon edellytysten turvaaminen on huomioitu erityisesti Oijärven ympäristössä. Strategisella yleiskaavalla huomioidaan tuulivoima-alueina vain sellaiset alueet, joille on hyväksytty kaavoitusaloite tai jotka on jo luvitettu. Lisäksi on huomioitu maakuntakaavan mukaiset alueet. Strategisen yleiskaavan pohjalta Iin kunnassa muita alueita ei voida hyödyntää tuulivoiman tuotantoon. Energiantuotantoalueita on kaksi, ja muut turvetuotantoalueet on osoitettu ennallistettaviksi. Näillä ratkaisuilla vastataan Iin osalta tarpeeseen turvata ja antaa kehittämismahdollisuudet poroelinkeinoille. Iin kunta ei pysty määrittämään muiden kuntien alueille sijoittuvaa paliskunnan alueiden maankäyttöä. Näin ollen Iin osalta on katsottu, että vaikutuksia on pyritty minimoimaan ja poroelinkeino pyritty huomioimaan mahdollisimman hyvin. Maakuntakaavatasolla tehdään laajempaa tarkastelua.*
- *Tarkistetaan turvetuotannon jälkikäyttö -merkinnän kaavamääräystä sekä kuvausta avataan kaavaselostuksessa. Turvetuotantoalueiden jälkikäyttöalueet ovat yksityisten maa-alueita, joille ei pystytä antamaan tiukkoja määräyksiä, mikäli näitä ei ole tarkkaan selvitetty.*
- *Tuulivoimaselvitys on strategisen yleiskaavan taustaselvitys. Yleiskaavaan merkittyjä tuulivoima-alueita ei kuitenkaan ole merkitty selvityksen pohjalta, vaan strategisen yleiskaavan ratkaisussa näytetään toteutetut ja luvitetut alueet, maakuntakaavan mukaiset alueet sekä kaksi kunnan päätöksenteossa hyväksytyn kaavoitusaloitteen mukaista aluetta, jotka kuitenkin eivät sijoitus poronhoitoalueelle.*
- *Viinamäen läheinen tuulivoimamerkintä ei yksistään mahdollista tuulivoimaloiden lisäämistä alueella, vaan kehittäminen vaatii mm. osayleiskaavan ja tarvittavat selvitykset, joissa poronhoito huomioidaan.*
- *Täydennetään kaavan vaikutusten arviointia poronhoitoon kohdistuvien yhteisvaikutusten osalta.*

8. Ilmatieteen laitos 5.1.2025

Iin kunnanhallitus päätti 18.11.2024 kokouksessaan asettaa strategisen yleiskaavan ehdotusvaiheen aineiston uudestaan julkisesti nähtäville, sillä saapuneet lausunnot ja muistutukset aiheuttivat useita muutoksia ensimmäisen kierroksen kaava-aineistoon.

Iin kunta on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Iin strategisen yleiskaavan 2040 2. ehdotusaineistosta.

Ilmatieteen laitos on tutustunut aiempien lausuntokierrosten materiaaleihin ja vastineisiin ja esittää säätökaverkoston näkökulmasta seuraavaa:

Ilmatieteen laitoksen 25.4.2024 antama lausunto (171/03.00.00/2024) on vastaanotettu, ja sen sisältö on huomioitu kaavaselostuksessa. Lausunnon esitettyä suositusta tuulivoima-alueiden välisistä etäisyyksistä ei kuitenkaan ole voitu toteuttaa. Laitoksella ei ole lisättävää aiempaan lausuntoonsa, lukuunottamatta mainintaa käynnissä olevista keskusteluista, jotka koskevat laajojen tuulivoima-alueiden yhteyteen ehdotettuja kompensatiomittauksia. Näiden mittausten tavoitteena on korvata tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriökaikujen vuoksi menetettyjä tutkahavaintoja. Konkreettista ehdotusta asian edistämiseksi ei kuitenkaan ole vielä laadittu.

Vastine:

- *Merkitään tiedoksi. Täydennetään kaavaselostusta tarvittavilta osin lausunnossa esille nostettujen asioiden osalta.*

9. Pohjois-Pohjanmaan museo/arkeologia 7.1.2025

Iin kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa koskien Iin strategisen yleiskaavan 2. ehdotusaineistoa. Koko kunnan alueelle laadittavan strategisen yleiskaavan tavoitteena on ohjata maankäytön suuria linjoja sekä tukea kunnan strategisia tavoitteita. Strateginen yleiskaava toimii voimassa olevien yleiskaavojen yläpuolella ohjaavana ja yleispiirteisenä kehittämistavoitteiden asettajana. Oikeusvaikutteinen yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta sekä muuta maankäytön suunnittelua; voimaan tullessaan se ei kumoa alueen voimassa olevia oikeusvaikutteisia yleis- tai asemakaavoja. Kaavan pääteemoja ovat suojeleminen ja muut ympäristöarvot, asuminen, elinkeinot, liikenne sekä virkistys ja matkailu. Tämä museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Pohjois-Pohjanmaan museo on lausunut hankkeen ehdotusaineistosta 24.4.2024. Ehdotusaineisto on asetettu uudelleen nähtäville, koska ehdotusaineistosta saadut lausunnot ja muistutukset aiheuttivat useita muutoksia kaava-aineistoon. Ehdotusaineistoon on tehty museon ehdottamat muutokset arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Museovirasto on laatinut valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnin. Hankkeessa on määritetty manner-Suomen merkittävimmät arkeologiset kohteet. Valtioneuvosto on 7.11.2024 hyväksynyt inventoinnin maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. Inventointi tulee voimaan 1.3.2025. Iin kunnan alueella on 11 VARK-aluetta, jotka koostuvat 15 muinaisjäännösrekisterin kohteesta. VARK-alueet eivät siis ole yksi yhteen muinaisjäännösrekisterin kohteiden kanssa, vaan yhteen VARK-alueeseen voi kuulua useita muinaisjäännöksiä tai vain osa muinaisjäännöksestä. VARK-alueet löytyvät Museoviraston kulttuuriympäristön palveluikkunan osoitteen www.kyppi.fi kohdasta Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset alueet. Kohteiden paikkatietoaineistot on ladattavissa Museoviraston sivulta <https://www.museovirasto.fi/fi/palvelut-ja-ohjeet/tietojarjestelmat/kulttuuriympariston-tietojarjestelmat/kulttuuriymparistoon-paikkatietoaineistot>.

VARK-alueet tulee jatkossa huomioida yhtenä alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana. VARK-alueita koskevissa suunnitelmissa ei tule osoittaa eikä toteuttaa toimenpiteitä, jotka saattavat heikentää niissä todettuja arvoja. Näillä alueilla maankäyttösuunnitelmien edellyttämille esiselvityksille saattaa olla tarve asettaa muita monipuolisempia ja teknisesti vaativampia tavoitteita.

Museo suosittelee, että VARK-alueet merkitään strategiseen yleiskaavaan sm-merkinnän rinnalle Ympäristöministeriön Katja-asetuksen yleiskaavatason vark-kohdemerkinnällä ja tarvittaessa osa-aluemerkinnällä ja niihin liittyvällä määräyksellä:

Valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty ilman muinaismuistolain mukaista lupaa. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon (Pohjois-Pohjanmaan museo) lausunto.

Lisäksi kaavaselostukseen tulee koostaa taulukko VARK-alueista. Taulukossa tulee tuoda esille VARK-alueen nimi ja sen kuusinumeroinen kohdenumero. Samassa yhteydessä olisi hyvä myös tuoda ilmi, mistä muinaisjäännöskohteista VARK-kohde koostuu. Selostukseen on myös hyvä lisätä kartta, johon on lisätty pelkät VARK-alueet.

Kaavaehdotukseen on lisätty kaksi Teollisuuden kehittämisvyöhykettä. Niistä eteläisemmällä Isokankaan alueella tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee kaksi VARK-aluetta. Kyseiset kohteet tulee huomioida erityisen huolellisesti alueen jatkosuunnittelussa, jotta VARK-alueisiin ei kohdistu kielteisiä vaikutuksia.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa lin strategisesta yleiskaavan 2. ehdotusaineistosta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine:

- *Lisätään VARK-alueet strategiseen yleiskaavaan lausunnossa esille nostetulla tavalla. Lisätään selostuksen liiteasiakirjaan (lähtötiedot) taulukko VARK-alueista. VARK-kohteet huomioidaan tarvittavilta osin teollisuuden kehittämisvyöhykkeiden jatkosuunnittelussa. Huomioidaan VARK-kohteet tarvittavilta osin merkinnän suunnittelumääräyksissä ja kehittämisperiaatteissa.*

10. Pohjois-Pohjanmaan museo/rakennettu kulttuuriympäristö 2.1.2025

Iin kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa strategisen yleiskaavan 2040 2. ehdotusaineistosta. Tämä lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä.

Iin kuntaan laaditaan strateginen yleiskaava, jonka tavoitevuosi on 2040. Ensimmäinen kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 15.3.-28.4.2024. Yleiskaavalla ennakoidaan ja luodaan kunnan tulevaisuutta tavoitevuoteen saakka. Yleiskaavan tavoitteena on ohjata kunnan maankäytön suuria linjoja ja tukea kunnan strategisia tavoitteita. Tavoitteena on muodostaa yhteinen näkemys siitä, mihin suuntaan kuntaa halutaan kehittää. Strategisessa yleiskaavassa tarkastellaan alue- ja yhdyskuntarakenteen teemoja laajoina kokonaisuuksina. Kaavatyötä ohjaavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja muut seudulliset suunnitelmat.

Myös uudessa kaavaehdotuksessa ja siihen liittyvässä kaavaselostuksessa on tunnistettu Iin arvokkaat maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja todettu, että ne on huomioitava kaikessa suunnittelussa ja kehittämisessä eri lakien velvoitteiden mukaisesti. Nämä lainkohdat on nostettu esiin merkintöjen osana. Erämaat, vesistöt ja maaseudun kulttuuriympäristöt on huomioitu arvoalueiden sekä niiden välisten tunnistettujen yhteyksien kautta.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Iin kunnan strategisen yleiskaavan 2040 ehdotusvaiheen 2. aineistosta.

Vastine:

- *Merkitään tiedoksi.*

11. Pohjois-Iin kyläyhdistys ry 8.1.2025

Pohjois-Iin kyläyhdistys ry on antanut Iin strategiseen yleiskaavaan kaksi mielipidettä/muistutusta:

Mielipide 1/ 9.10.2019 -vastineet 1/2021

Muistutus 27.4.2024 - vastineet 10/2024

YMPÄRISTÖOIKEUDENMUKAISUUS

Pohjois-Iin arvostetulle ja palkitulle kyläalueelle kohdistuu merkittäviä painetta hyödyntää Iin vihreässä siirtymässä tarvittavia luonnonvaroja metsähakkuiden ja maanoton yhteydessä. Lähiluonnon muutos ja harrastusmahdollisuuksien (metsästys, marjastus, sienestys, luontoliikunta, virkistäytyminen) vähentyminen tule-

vat vaikuttamaan merkittävästi kylämme asuinviihtyvyyteen ja vaikeuttavat samalla kaavoittamista ja maankäyttöä. Tuleva Iin ohitustie, Ollinkorven tuulipuisto, Sääskenharjun kiertotalousalue ja Raasakan suurteollisuusalue ja Gasgridin kaavoitusvaiheessa oleva vedyn siirtoputki, kaikki yhdessä pirstaloivat Pohjois-Iin ympäristön ja luonnon täydellisesti ja kohtuuttomasti.

Vedyn suurverkko tulee tulevaisuudessa halkomaan myös Pohjois-Pohjanmaata ja alustavissa suunnitelmissa Oulun korkeudella on kaksi reittivaihtoehtoa Etelä-Suomesta Haaparantaan kulkevalle runkoverkolle. Alustava itäisempi vaihtoehto kulkee Jäälin ja Kiimingin välistä Kiiminkijoen eteläpuolta kohti Haukipudasta, jossa se ylittäisi Kiiminkijoen Jokikyliin pohjoispuolella jatkaen kohti Iitä, jossa se ylittäisi Iijoen Raasakan länsipuolelta jatkaen siitä kohti Iin kuntarajaa. Tästäkin vaihtoehdosta tulee olemaan haittaa Pohjois-Iin asutukselle ja luontoarvoille. Alueellisten ratkaisujen ja tuotantokohteiden osalta suunnitellaan jo vetyverkon reittejä ja rakennushankkeita. Tavoitteena on, että vetyverkon investointipäätös tehtäisiin vuonna 2026, ja vedyn siirtoinfrastruktuuria rakennettaisiin vuosien 2027–2030 aikana. Tämä itäisempi vaihtoehto Pohjois-Iin osalta on huomioitava Iin strategisen yleiskaavan ehdotusaineistossa.

Katsomme, että ympäristöhyötyjen ja -haittojen tasa-arvoinen jakautuminen ja menettelytapojen oikeudenmukaisuus Pohjois-Iin kylän osalta ei toteudu Iinstrategisessa yleiskaavassa 2040. Toteutuessaankaan hankkeet eivät tuo kyläämme tulo- ja työllisyysvaikutuksia.

Muistutamme, että myös Strategisen yleiskaavan kehittämismääräyksissä -Kehittyvät kylät ja taajamien lähi-alueet/Asemanseutu ja Pohjois-Ii todetaan: **"Kyläalueen vetovoimatekijöitä ovat erityisesti maaseutumainen asuminen ja miljöö, luonto, yhteisöllisyys sekä mahdollisuus virkistykseen ja matkailuelinkeinojen kehittämiseen.** Täydennysrakentaminen tulee suunnitella huomioiden kulttuuri-, maisema- ja luontoarvot. Pohjois-Iille kehitetään selkeä keskus sekä raittimaista ilmettä kyläalueen ominaispiirteet huomioiden."

SÄÄSKENHARJUN KIERTOTALOUSALUE

Jätämme myös kirjallisen muistutuksen Iin strategiseen yleiskaavaan 2040 Sääskenharjun kiertotalousalueen rajauksen osalta. Sääskenharjun kiertotalousalue on merkitty kaavaehdotukseen siten, että rajoittuu länsiosassa nykyiseen 4-tiehen ja itäosassa tulevaan Iin ohitustiehen. Mikäli rajausta säilyy tällaisena, kiertotaloustoiminta tulee sijoittumaan Iin lähelle asutusta ja toiminta tulee haittaamaan alueella jo olevaa asutusta ja yritystoimintaa. Toteamme, että Sääskenharjun kiertotalousalueen rajausta Iin strategisessa yleiskaavassa tulee muuttaa siten, että se vastaa Iin Micropolis Oy:n toimesta tehdyssä Sääskenharjun masterplanissa esitettyä rajausta pinta-alaltaan 70 hehtaaria ja Sääskenharjun kiertotaloustoiminta sijoittuu vanhan jo suljetun Sääskenharjun kaatopaikan itä- ja kaakkoispuolelle.

KYLÄKUVAT POHJOIS-II

Pyydämme poistamaan kyltin palveluista SEO Ii, joka on lopettanut toimintansa.

RAASAKAN SUURTEOLLISUUSALUE t-6

Raasakan suurteollisuusalue, oikeammin Varpakankaan suurteollisuusalue t-6 soveltuu todella huonosti raskaan teollisuuden teollisuusalueeksi. Vai onko tiedossa, että aluetta suunnitellaan suurtehoakkujen varastopaikaksi lähelle Raasakan vesivoimalaitosta. Vain muutaman sadan metrin etäisyys asutuksesta aiheuttaisi mittavat liikenne- ja meluhaitat. Lisäksi liikennöinti alueelle ohjattaisiin todennäköisesti Suppilontien (Pohjois-Iin metsätiet) kautta ja koko Virkkula-Käyränkangas alueen kiinteistöjen ja asuin ympäristön arvo laskisi rahallisesti. Samalla ko. metsäautotie muuttuisi yleiseksi tieksi. **Suunniteltu t-6 teollisuusalue rajoittuu liäksäsi luonnonsuojelualueeseen, joten siltäkään osin sijoituspaikka ei ole kelvollinen.**

Vaadimme, että Raasakan suurteollisuusalue t-6 poistetaan kokonaan Iin strategisesta yleiskaavasta 2040.

Eräs vaihtoehto suunnitelmille voisi olla, että t-6 alue sijoitetaan Keihäskankaalle jo osittain loppuunkaivetun laajan soranottoalueen paikalle. Lisäksi Väylävirastolta on valmistumassa rautatien turvallisuuden parantamissuunnitelma, johon kuuluu juuri Keihäskankaalle rakennettava rautatien ylikulkusilta. Lisäksi alueelle johdettavat vt4 liittymät on jo rakennettu ja liikenneturvalliset. Gasgrid Oy:n vetyputken linjaus tulisi ohjata radan itäpuolelle, kauaksi Virkkulantien-Asematie-alueen asumistihentymää lijoen molemmin puolin.

Vastine:

- *Poistetaan SEO li Pohjois-lin kyläkuvauksesta.*
- *Strateginen yleiskaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, joka tarkentuu yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä. Yleiskaava osoittaa kunnan tahtotilan. Kaavassa osoitettujen merkintöjen lopullinen toteuttamiskelpoisuus, laajuus ja toteutustapa ratkaistaan tarkemman kaavoituksen yhteydessä.*
- *Vetyverkoston osalta strategisessa yleiskaavassa ei esitetä tarkkaa sijaintia suunnitellulle vetyputkelle, koska linjauksen osalta on strategisen yleiskaavan laatimisen aikana ei ole saatu tietoa putkilinjan sijoittamisesta. Tämän vuoksi linja on huomioitu ainoastaan merkinnässä ”Perämerenkaaren kehittämiskäytävä”, joka ei ole tarkka sijainti vaan strategisen tason yhteystarve Oulun suunnasta Kemin suuntaan valtatie 4 mukaillen.*
- *Yleiskaavan yksi keskeinen tavoite on mahdollistaa kunnan elinvoimaisuus myös tulevaisuudessa. Keskeinen osa elinvoimaisuutta on mahdollistaa yrityksille logistisesti toimivia sijaintipaikkoja. Strategisen yleiskaavan teollisuus- ja palvelualueiden sijainteja tutkittaessa on huomioitu muun muassa alueiden saavutettavuus, näkyvyys ja olemassa oleva infrastruktuuri. Yleiskaavan laadinnassa on huomioitu muun muassa kuntastrategiassa asetetut tavoitteet.*
- *Strategisen yleiskaavan tavoitevuosi on 2040, joten yleiskaavan aluevarauksella on hyvä varautua myös Sääksenharjun alueen laajentamismahdollisuuteen.*
- *Täydennetään yleiskaavan vaikutusten arviointia kiertotalousalueesta aiheutuvien vaikutusten osalta strategisen yleiskaavan tarkkuustasoon soveltuvalla tavalla. Lähialueen asutukseen kohdistuvat vaikutukset arvioidaan tarkemmin alueen yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.*
- *Saadun palautteen pohjalta tarkistetaan Raasakan teollisuusaluemerkintää siten, että merkintä muutetaan teollisuuden kehittämisvyöhykkeeksi. Uusi merkintä korostaa aiempaakin vahvemmin sitä, että strateginen yleiskaava ainoastaan luo mahdollisuuden tutkia teollisuus- ja yritystoiminnan sijoittamista alueelle. Lisäksi merkintää täydennetään siten, että siinä tuodaan esille tavoite minimoida läheiseen kyläasutukseen kohdistuvat vaikutukset*

12. Oijärven paliskunta 8.1.2025

Iin kunta valmistelee strategista osayleiskaavaa ja pyytää lausuntoa strategisen yleiskaavan 2. ehdotusaineistosta. Iin kunnan strategisella osayleiskaavalla ennakoidaan ja luodaan kunnan tulevaisuutta tavoitevuoteen 2040 saakka. Yleiskaavan tavoitteena on ohjata kunnan maankäytön suuria linjoja ja tukea kunnan strategisia tavoitteita. Strateginen yleiskaava toimii voimassa olevien yleiskaavojen yläpuolella ohjaavana ja yleispiirteisenä kehittämistavoitteiden asettajana.

Kaava sijoittuu Oijärven paliskunnan alueelle niin, että Iin pohjois- ja itäosat sekä Iijoen pohjoispuoli Tannilassa ovat Oijärven paliskuntaa. Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoitolaki (848/1990) (PHL) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoitolaki turvaa elinkeinon aseman ja säättää poronhoidolle sen perusedellytyksen, vapaan laidunnusoikeuden (PHL 3 §). Kaava-alueelle sijoittuu suurin osa Oijärven paliskunnan laidunalueista ja toiminta-alueista sekä poronhoidon rakenteista. Paliskunnan poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen luonnonlaitumilla vuotuisen laidunkiertonsa mukaisesti. Porojen tärkeät laidunalueet,

laidunkierto, lisääntymisalueet, poronhoidon toiminta-alueet ja rakenteiden käytettävyys tulee ottaa huomioon alueen kaavoituksessa niin, että poronhoidon toimintaedellytykset lin kunnan alueella turvataan. Alueidenkäyttölain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoitajat ovat alueella oikeudenhaltijoita, heillä on alueella voimassa ikaikainen nautintaoikeus, poronhoito-oikeus.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavaehdotuksessa

Kaavassa annetaan yleismääräyksiä. Poronhoitoa koskeva alueen maakuntakaavasta johdettu yleismääräys kuuluu: ”Tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata alkutuotannon toiminta- ja kehittämisedellytykset. Maa-seutualueelle sijoittuva uusi rakentaminen ei saa haitata maatalouden toimintaedellytyksiä. Porotalouden laidunalueiden yhtenäisyys ja kulkureitit laidunalueiden välillä tulee turvata sekä huomioida porotalouden tärkeät kohteet kuten erotus- ja ruokintapaikat.” Määräys on tarkoituksenmukainen. Kaavaehdotuksessa on myös tarkempia poronhoitoa koskevia määräyksiä ja merkintöjä ja kaavakartalle on merkitty poronhoidolle tärkeitä kohteita.

Kaavassa osoitettu ”Energiantuotannon alue” on rajattu Klaavunsuon ympäristöön keskelle Oijärven paliskunnan tärkeää vasoma- ja kesälaidunalueita. Klaavunsuolla myös merkitään vassoja paliskunnan toimesta vuositain. Kartalle rajattua aluetta on pienennetty kaavaehdotukseen. Energiantuotannon alue osoitettiin uutena kaavaehdotusvaiheessa myös Luola-aavalle. Kaavaehdotusvaiheessa energiantuotannon alueen merkinnän kuvausta on tarkennettu siten, että alueille ei voida toteuttaa tuulivoimaa. Oijärven paliskunnan alue on pieni ja rikkonainen jo valmiiksi, ja sitä uhkaavat tuulivoiman ja aurinkovoiman suunnitelmat joka puolelta. Paliskuntaa huolestuttaa laidunalueidensa riittävyys ja poronhoidon toimintamahdollisuuksien säilyminen, koska muualla paliskunnan alueella on jo olemassa ja suunnitellaan valtavaa määrää uutta tuuli- ja aurinkovoimaa. Oijärven paliskunta katsoo, että Klaavunsuon energiantuotantoalue tulee poistaa kaavakartalta poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamiseksi alueella. Alueita tulisi lähtökohtaisesti kehittää luontokadon ennallistamisen ja palauttamisen alueina. Samalla palautuisivat myös turvetuotantoon otetut porolaitumet.

Turvetuotantoalueiden jälkikäyttö -merkintä on hyvä ja tärkeä merkintä myös poronhoidon kannalta, mikäli sillä turvataan tuotannosta poistuvien alueiden palautuminen luonnonmukaisiksi alueiksi kasvittamalla ja rakentamalla kosteikkoja sekä varmistetaan alueiden rauhallisuus. Tällöin voidaan palauttaa teollisuuskäyttöön otettuja kesälaidunalueita takaisin porolaitumiksi, mikä on harvinaista koko ajan kiihtyvän luontokadon tilanteessa. Määräyksessä sanotaan, että alueille ei lähtökohtaisesti tule toteuttaa energiantuotantoa, mikä on sanamuotoilultaan mahdollistava. Poronhoidon kannalta alueita tulisi ennallistaa sen sijaan, että niitä otetaan energiantuotantoon. Oijärven paliskunta esittää, että muotoilua korjataan: Jälkikäytön suunnittelussa tulee huomioida poronhoidon tarpeet, lähtökohtaisesti ennallistaa luonnontilaan ja välttää alueiden ottamista maatalouskäyttöön. Poronhoidon elinympäristön ja luonnontilan turvaamiseksi näiden alueiden ennallistamisen tulee olla lähtökohtana ja alueiden ottamisesta energiantuotantoon tulee välttää. Määräyksessä kehoitetaan välttämään poistuvien alueiden ottamista viljelyskäyttöön, mikä on poronhoitoalueella tarkoituksenmukaista, sillä paliskunnalle aiheutuisi uusilla viljelyksillä vahinkojen estämis- ja korvausvelvollisuus porojen aiheuttamista vahingoista. Määräykseen ohjaa myös voimassa oleva maakuntakaava turvetuotannon jälkikäytön periaatteissa poronhoitoalueella.

Poronhoitoa käsittelevässä liitteessä kerrotaan, että pyyntiaidat ovat maastossa hajallaan olevien porojen lukemista ja teurastusta varten. Pyyntiaidalla ei teurasteta poroja, vaan siellä erotellaan poroja. Liitteessä mainitaan myös, että Oijärven paliskunnalla on yleiskaava-alueella runsaasti siirtoaitoja. Tämän lisäksi paliskunnalla on muutamia kiintoaitoja yleiskaava-alueella. Liitteen poronhoidon paikkatietoaineistot ovat vuodelta 2022. Paliskunnan paikkatietoaineistoja on päivitetty tämän jälkeen. Liitteessä mainitaan, että mikäli

lihin poronhoitoalueelle luvitetut ja suunnitellut tuulivoimahankkeet ja muut poronhoidolta maankäyttömahdollisuuksia vievät hankkeet toteutuvat, poroelinkeinolla on edelleen mahdollisuuksia säilyä alueella ja erityisesti Oijärven ympäristössä. Kuitenkin paliskunnan alueella on huomattava määrä toiminnassa ja suunnitteilla olevaa tuuli- ja aurinkovoimaa muun maankäytön lisäksi. Tilanne on kriittinen alueen poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytysten säilymisen kannalta, jos kaikki suunnitellut hankkeet toteutuvat. Paliskunnan alue eri osineen, laidunkiertoineen ja toiminta-alueineen on yhtenäinen toimintaympäristö. Porot laiduntavat luontaisen laidunkiertonsa mukaisesti erilaisilla laitumilla eri vuodenaikoina ja poronhoitotyöt puolestaan rytmittyvät poron luontaiseen vuodenvuorokiertoon. Laidunalueiden lisäksi paliskunnalla on erilaisia toiminnallisia alueita, kuten lisääntymisaikaiset alueet (vasoma, rykimä) sekä poronhoitotöihin liittyviä alueita ja rakenteita. Poronhoitoon liittyvää toimintaa on kaikkialla paliskunnan alueella.

Lausuntovastineessa kerrotaan, että Kivimaan ("Luujoki") potentiaalinen tuulivoima-alue poistetaan kaavaratkaisusta. Alueelle jätetään maakuntakaavan mukainen raja, joka on laajempi kuin jo toteutettu Viinamäen tuulivoima-alue. Viinamäen tuulipuiston laajennus on poronhoidolle kriittisen tärkeällä alueella, sillä se sijoittuu Oijärven paliskunnan kevtälaidunalueelle, missä ovat toukokuussa vasomassa lähes kaikki paliskunnan pohjoisosan porot. Lisäksi alue on porojen laidunkiertoreitillä, mistä osaltaan kertoo myös alueen lähelle osoitettu ekologinen yhteystarve-merkintä. Nykyinen tuulivoimateollisuusalue aiheuttaa jo paliskunnalle laidunmenetyksiä sijoituessaan tärkeän vasoma-alueen reunalle, ja kun porot kiertävät alueen kauempaa siirtyessään vasoma-alueille ja kesälaitumilleen. Syksyllä teollisuusalueen infra ja ihmistoiminta häiritsee poronhoitotöitä ja aiheuttaa paljon lisätyötä ja kustannuksia paliskunnan tämän alueen porojen kokoamisessa ja käsittelyssä. Viinamäen laajennettu tuulivoima-alue on myös vastoin poronhoitoaluetta koskevaa yleistä kaavamääräystä porojen laidunalueiden ja kulkureittien säilyttämisestä. Myöskään osoitettu ekologinen yhteys ei säily näin laajan tuulipuiston lähialueella.

Yleiskaavan taustaselvitykseksi on laadittu tuulivoimaselvitys. Tuulivoimaselvityksessä ei ole käsitelty poronhoitoa tai poronhoidolle aiheutuvia vaikutuksia riittävän kattavasti. Vastineessa mainitaan, että tuulivoimaselvitystä ei enää päivitetä ja paliskunnan tilanteeseen muiden kuin lin alueiden osalta strategisella yleiskaavalla ei voida vaikuttaa. Vastuu poronhoidolle useiden hankkeiden vaikutuksesta muodostuvien haittojen arvioinnista, havaitsemisesta ja kommunikoimisesta jää tällöin yksinomaan paliskunnan harteille. Vaikka strateginen osayleiskaava koskee vain lin kunnan alueita, kaavoittajalla on vastuu selvittää kaavan vaikutukset koko vaikutusalueella. Vaikutukset ulottuvat koko Oijärven paliskunnan alueelle, jolloin kaavoittajalla on velvollisuus selvittää vaikutukset koko paliskunnan alueelta. Tällöin myös yhteisvaikutukset tulisi arvioida ja ottaa huomioon. Tuuli- ja aurinkovoimatilanne on Oijärven paliskunnassa kestävä. Paliskunnan alueella on jo nyt paljon tuuli- ja aurinkovoimaa tuotannossa tai suunnitteilla eri puolilla, lin suunnitelmien lisäksi myös useilla Oulun kaupungin puolelle sijoittuvilla alueilla.

Oijärven paliskunta katsoo, että lin strategisessa osayleiskaavassa tulee arvioida kaavan vaikutukset poronhoidolle asianmukaisesti ja selvittää sekä ottaa huomioon myös maankäyttöhankkeiden yhteisvaikutukset paliskunnan alueella ja estää ja lieventää poronhoidolle maankäytöstä aiheutuvia haittoja.

Vastine:

- *Tarkistetaan turvetuotannon jälkikäyttö -merkinnän kaavamääräystä sekä kuvausta avataan kaavaselostuksessa. Turvetuotantoalueiden jälkikäyttöalueet ovat yksityisten maa-alueita, joille ei pystytä antamaan tiukkoja määräyksiä, mikäli näitä ei ole tarkkaan selvitetty.*
- *Liitettä poronhoidosta täydennetään ja korjataan lausunnon pohjalta.*
- *Tuulivoimaselvitys on strategisen yleiskaavan taustaselvitys. Yleiskaavaan merkittyjä tuulivoima-alueita ei kuitenkaan ole merkitty selvityksen pohjalta, vaan strategisen yleiskaavan ratkaisussa näytetään toteutetut ja luvitetut alueet, maakuntakaavan mukaiset alueet sekä kaksi kunnan päätöksenteossa hyväksytyn kaavoitusaloitteen mukaista aluetta, jotka kuitenkin eivät sijoitu poronhoitoalueelle.*

- *Klaavunsuolle osoitettu merkintää energiantuotantoalueesta on supistettu mm. paliskunnan kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Merkinnällä osoitetaan pääosin laajoja turvetuotantoalueita, joiden jälkikäyttö voi olla myös energiantuotantoa. Klaavunsuo ja Luola-aapa ovat ainoat energiantuotantoalueet, muut turvetuotantoalueet on osoitettu ennallistettavina.*
- *Strategisen yleiskaavan osalta poroelinkeinoon edellytysten turvaaminen on huomioitu erityisesti Oijärven ympäristössä. Strategisella yleiskaavalla huomioidaan tuulivoima-alueina vain sellaiset alueet, joille on hyväksytty kaavoitusaloite tai jotka on jo luvitettu. Lisäksi on huomioitu maakuntakaavan mukaiset alueet. Strategisen yleiskaavan pohjalta lin kunnassa muita alueita ei voida hyödyntää tuulivoiman tuotantoon. Energiantuotantoalueita on kaksi, ja muut turvetuotantoalueet on osoitettu ennallistettaviksi. Näillä ratkaisulla vastataan lin osalta tarpeeseen turvata ja antaa kehittämismahdollisuudet poroelinkeinoille. Lin kunta ei pysty määrittämään muiden kuntien alueille sijoittuvaa paliskunnan alueiden maankäyttöä. Näin ollen lin osalta on katsottu, että vaikutuksia on pyritty minimoimaan ja poroelinkeino pyritty huomioimaan mahdollisimman hyvin. Maakuntakaavatasolla tehdään laajempaa tarkastelua.*
- *Viinamäen läheinen tuulivoimamerkintä ei yksistään mahdollista tuulivoimaloiden lisäämistä alueella, vaan kehittäminen vaatii mm. osayleiskaavan ja tarvittavat selvitykset, joissa poronhoito huomioidaan.*
- *Täydennetään kaavan vaikutusten arviointia poronhoitoon kohdistuvien yhteisvaikutusten osalta.*

13. Iin Asemanseudun kyläyhdistys ry 8.1.2025

Iin Asemanseudun kyläyhdistys kiittää vastineesta 24.4.2024 jätettyyn palautteeseen.

Palautteessa ei kuitenkaan otettu kantaa kysymykseen rantareiteistä, niiden sijoittumisesta ja kehittämisestä.

Kyläyhdistys toivoo selvennystä yleiskaavakartassa esitetyistä rantareiteistä:

- 1) Kartassa on esitetty rantareittejä joen eteläpuolella lin asemalta Jakkukylään ja pohjoispuolella Jakkukylästä takaisin Raasakaan. Onko rantareitti suunniteltu Maalismaantien ja Yli-lin tien yhteyteen sijoittuvana kevyen liikenteen väylänä, vai mitä tällä reitillä tarkoitetaan?
- 2) Lisäksi kartassa on piirretty rantareitti molemmiin puolin Raasakan yläallasta voimalaitokselta Jakkusuvannolle/Patosillantielle saakka. Minkälainen rantareitti sinne on suunnitteilla?
- 3) Yleiskaavamerkinnot ja määräykset -dokumentissa rantareittien kehittämisperiaatteiksi on kirjattu merkinnällä osoitetun yhteyden virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet. Mitä tällä tarkoitetaan ja minkälaista virkistys- ja ulkoilukäyttöä reiteille suunnitellaan? Onko esimerkiksi tarkoitus mahdollistaa pääsy rantaan?

Toivomme strategisen yleiskaavan etenemisestä avoimia tiedotustilaisuuksia kuntalaisille sekä Asemanseudun kehittämisen osalta tiivistä yhteistyötä kyläyhdistyksen kanssa.

Vastine:

- *Rantareittien kehittämistarve -merkinnällä on osoitettu yhteysvälit, joiden osalta on tunnistettu tarve reittien kehittämiselle. Merkintä ei ota kantaa tarkkaan sijaintiin, vaan osoittaa tunnistetun kehittämistarpeen. Tarkat sijainnit ratkaistaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Suunnittelumääräyksen mukaan yhteyttä kehitetään osayleiskaavoituksen, tie- ja katusuunnitelmien tai reittisuunnitelmien kautta.*
- *Täydennetään kaavaselostusta tarkemmalla kuvauksella rantareittien kehittämistarve -merkinnän perusteista ja luonteesta. Täydennetään tältä osin myös kaavan vaikutusten arviointia.*

- *Tavoitteena on, että strateginen yleiskaavan etenee seuraavaksi hyväksymiskäsittelyyn, joten kaava-prosessin yhteydessä ei tässä kohdin todennäköisesti enää järjestetä erillisiä tiedotustilaisuuksia. Kun kaavaan lähdetään tarvittaessa myöhemmin päivittämään, pidetään tällöin jälleen kattavasti vuoro-vaikutustilaisuuksia. Asemanseutua koskevat tarkemmat suunnitteluprosessit tullaan toteuttamaan yhteistyössä kyläyhdistyksen kanssa.*

14. Iin Ympäristöyhdistys 9.1.2025

Strategisessa yleiskaavassa esitetään kehittämisen periaatteet Iin kunnassa ja yleiskaavan ratkaisulla mahdollistetaan kuntastrategian toteuttaminen. Kaavaratkaisussa on huomioitu kuntastrategian neljä läpileikkaavaa teemaa luonnonläheinen li, henkinen hyvinvointi, systeeminen muutos ja kasvu. Kaavassa on mahdollisuuksina huomioitu väestön ja elinkeinojen kasvu sekä riittävä luonnonympäristöjen kunnioitus ja hyödyntäminen osana kestävää ja hyvinvointia lisäävää elämäntapaa. Yleiskaavassa kylien omia vahvuuksia korostamalla mahdollistetaan erityisesti yhteisöllisyyttä. (Sweco 2024a.)

Yleiskaava on MRL 42 §:n mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava kehittämismääräysten sekä yleismääräysten, kehittämistavoitteiden ja yleiskaavasuosittelusten osalta. Yleiskaava ei varaa alueita tiettyyn maankäyttötarkoitukseen, vaan se osoittaa vyöhykkeille ensisijaisia kehittämistavoitteita. Strateginen yleiskaava on laadittu tiiviissä vuorovaikutuksessa osallisten ja Iin kunnan kanssa. Alue- ja yhdyskuntarakenteen teemoja on tarkasteltu laajoina kokonaisuuksina ja taustalla on tunnistettu moninaisia kehitystrendejä, tekijöitä ja tavoitteita. (Sweco 2024a.)

Iin Ympäristöyhdistys toteaa muistutuksenaan seuraavaa:

Strateginen yleiskaava on laadittu huolella, mistä kiitokset kaavatyön tekijöille. Yleiskaavasta välittyy perusteellinen kuntaan perehtyminen sekä myös kuntalaisten kaavatyöhön osallistuminen. Kaavaselostus on selkeä, informatiivinen ja helppolukuinen. Aiempiin muistutuksiin viitaten toteamme, että yleiskaavassa ei vielä ole huomioitu riittävästi hiljaisia alueita eikä pohjavesialueita.

Hiljaiset alueet

Strategisessa yleiskaavassa tulee ilmetä, että Iin kunnan alueella jo on kartoitettu ja tunnistettu hiljaisia alueita. Hiljaiset alueet tulee myös ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

Kaavoittajan vastineessa ehdotusvaiheessa saatuun palautteeseen (Sweco 2024b, 6) koskien hiljaisia alueita todetaan, että kaavaratkaisun on katsottu näyttävän strategisella tasolla riittävästi kunnan tahtotilaa itäosan säilyttämiselle luonnonympäristönä ja samalla turvaavan hiljaisten alueiden säilymistä. Selostuksen mukaan erillistä hiljaisten alueiden kartoitusta ei tehdä strategisen yleiskaavoituksen yhteydessä, sillä se vaatisi oman erillisen selvityksen lisäksi hiljaisuuden kriteerien määrittämisen.

Strategisen yleiskaavan merkinnöissä ja määräyksissä (Sweco 2024c, 3) yleiskaavasuosituksissa on hiljaiset alueet, joilla nähtävästi tarkoitetaan Pohjois-Pohjanmaan luonnon kannalta arvokkaita, erämaisia alueita. Suosituksissa mainitaan erityisesti Litokairan alue, jonka erämainen luonne tulee säilyttää. Kaavaselostuksessa (Sweco 2024a, 34) todetaan, että Litokairan läheisyyteen on jätetty vyöhyke, joka tulisi säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisena ja hiljaisena. Samaan alueeseen viitataan, kun kaavaselostuksessa (emt. 41) puhutaan Oijärven ympäristön esittämisestä ns. hiljaisena alueena.

Katsomme, että Iin kunnan tahtotilan ilmaisu hiljaisten alueiden säilyttämiseksi kunnan alueella ei voi rajautua Iin itäosaan merkitylle alueelle. Hiljaisten alueiden tunnistamiseksi Satakunnan selvityksessä hiljaiset alueet jaettiin neljään luokkaan, joita olivat luonnonrauha-alueet, maaseutumaiset hiljaiset alueet, kaupunkimaiset hiljaiset alueet sekä erityiskohteet. Lisäksi Kainuun ja Pohjois-Savon selvityksissä hiljaisen alueen luokaksi tunnistettiin virkistyskäytön tai matkailun kannalta merkittävät hiljaiset alueet. (Kainuun liitto 2016,

38.) Strategisessa yleiskaavassa hiljaisia alueita tulisi ajatella erämaisuuden lisäksi myös viihtyisän ja turvallisen elinympäristön näkökulmasta. Voisi esimerkiksi vastata kysymykseen, miten strateginen yleiskaava ohjaa moninaisten hiljaisten elinympäristöjen muodostumista ja säilymistä ja sitä kautta tukee ihmisten viihtymistä ja virkistymistä sekä matkailun kehittymistä kunnan alueella. Kaavaselostuksessa (Sweco 2024a, 43) hiljaiset luonnonrauha-alueet mainitaan tarkasteltaessa viihtyisän ja turvallisen elinympäristön muodostumista, jota ohjataan yleiskaavamääräysten avulla. Hiljaisuus puolestaan katsotaan yhdeksi vetovoimatekijäksi, jonka avulla mahdollistetaan virkistyksen ja matkailun kehittyminen alueella (emt. 34).

Ehdotusvaiheen aineistossa hiljaisia alueita ei ole tarkasteltu arvoalueina eikä merkitty kaavakarttaan, millä vahvistettaisiin hiljaisten alueiden tunnistamista ja huomioon ottamista maankäytön suunnittelussa. Maakunnan hiljaisia luonnonrauha-alueita sekä potentiaalisia ja maaseutumaisia hiljaisia alueita on kartoitettu Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavan yhteydessä laaditussa virkistysverkkoselvityksessä (2015) ja nämä alueet on esitetty lin strategisen yleiskaavan tuulivoimaselvityksessä (Sweco 2020, 46). Kuvan perusteella hiljaisia luonnonrauha-alueita on lin koillisreunan lisäksi itä- ja kaakkoisosissa sekä potentiaalisia ja maaseutumaisia hiljaisia alueita tyypillisesti suojelualueiden läheisyydessä. Hiljaisia alueita voidaan tarkentaa maastomittauksin.

Kaavaselostuksessa (Sweco 2024a, 43) todetaan, että kunnan alueelle on tärkeä jäädä riittävästi hiljaisia luonnonrauha-alueita. Tätä ei kuitenkaan ole tarkemmin avattu. Valmisteluvaiheen lausunnossa totesimme, että hiljaisia alueita on arvioitu olevan lin kunnan alueella huomattavan vähän. Jo tämän vuoksi hiljaisten alueiden tunnistaminen on tärkeää ja ne tulee ottaa yhdeksi keskeiseksi suunnittelun lähtökohdaksi. Silloin, kun hiljaiset alueet sisämaassa ja merenranta-alueilla tunnistetaan, ne voidaan turvata ja säilyttää.

Pohjavesialueet

Strategisessa yleiskaavassa ei ole tiedostettu eteläisen lin pohjavesialueen laajuutta. Yleiskaavassa ei myöskään ole todettu Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden 19.8.2024 päätöksen 1341/ 2024 mukaisesti lainvastaiseksi.

Nykyisiä pohjavesialueiden rajauksia sekä pohjaveden kertymisalueita tulee tarkistaa, selkiyttää ja tutkia, jotta lin kunnan pohjavedet voidaan kaavoituksessa turvata. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen (POPELY/1639/2017) mukaan lin pohjavesialueet sijaitsevat pääasiassa kolmessa kunnan etelä-, keski- ja koillisosien halki kulkevassa luode-kaakosuuntaisessa pitkittäisharjujaksossa ja nämä jaksot sijaitsevat keskimäärin 20 kilometrin etäisyydellä toisistaan. Ehdotusvaiheen kaavakartassa on huomioitu kunnan alueelle sijoittuvat luokitellut pohjavesialueet, mutta eteläisen lin alueelle on esitetty potentiaalinen tuulivoimaloiden alue käsittäen Kovasinkankaan ja Talvisuon alueet.

Oulun yliopistossa 1970–1980-luvuilla tehtyjen geofysikaalisten tutkimusten (Geofysikaaliset matalalentokartat) perusteella eteläisen lin alue on Teuvo Pernun mukaan pitkien piiloharjujen muodostama yhtenäinen, useiden kymmenien neliökilometrien laajuinen, ohut ja erittäin haavoittuva pohjavesialue ja alueella on lisäksi useita pohjavesilampia. Myös muun muassa viimeaikaiset Geo-Work Oy:n (2022) tekemät maatutkaluotaukset osoittavat alueella esiintyvän lajittunutta hiekka-ainesta, mikä antaa viitettä mahdollisesta pohjavedestä.

Vastine:

- *lin kunnan aluetta koskien ei ole laadittu tarkempaa hiljaisia alueita koskevaa selvitystä eikä asiaan liittyviä periaatteita ole määritetty, joten hiljaisia alueita ei ole mahdollista esittää kaavakartalla. Täydennetään kaavaselostusta nykyistä kattavammalla kunnan alueelle sijoittuvia hiljaisia alueita koskevalla kuvauksella. Täydennetään tältä osin myös kaavan vaikutusten arviointia.*
- *Strategisessa yleiskaavassa on näytetty tiedossa olevat pohjavesialueet, minkä lisäksi on huomioitu lin eteläosan pohjavesialueen laajuus muokkaamalla tuulivoimalle osoitettuja alueita ja esittämällä alueelle ekologinen yhteystarve. Alueelle ei ole osoitettu muuttuvaa maankäyttöä.*

- *Strategisessa yleiskaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden rajaukset perustuvat kunnanhallituksessa hyväksyttyihin kaavoitusaloitteisiin. Muutetaan potentiaaliset tuulivoimaloiden alueet -merkin nimeksi alue, jolla on hyväksytty tuulivoimayleiskaavan laatimista koskeva aloite. Iin eteläiselle alueelle on laadittu osayleiskaava, jonka hyväksymispäätös on kumottu riittämättömiin selvityksiin perustuen. Alueen soveltuvuutta tuulivoimalle voidaan kuitenkin edelleen selvittää. Hyväksytyn kaavoitusaloitteen ja keskeneräisen prosessin vuoksi aluetta ei voida jättää huomiotta strategisessa yleiskaavassa, jossa on esitetty muutkin vastaavat alueet.*

15. Lapin liitto 10.1.2025

Lapin liitolla ei ole lausuttavaa Iin strategisen yleiskaavan 2040 ehdotusvaiheen uudelleen nähtävillä oloon.

Vastine:

- *Merkitään tiedoksi.*

16. Luonnonvarakeskus Luke 10.1.2025

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Luke näkee, että kaavan pääteemojen mukaisesti ympäristöarvojen ja elinkeinojen yhteensovittaminen kaavassa on tärkeää.

Iin strategisen yleiskaavan 2040 kaavaselostuksessa poronhoitoon viitataan vain hyvin yleisellä tasolla ja ainoastaan muutamissa kohdissa. Kaavaselostuksen liitteinä on kuitenkin suhteellisen laaja poronhoitoliite (Liite 4.).

Iin strategisen yleiskaavan kaavaselostuksessa (liitteineen) on päällisin puolin kuvattu ne tärkeimmät tekijät ja vaikutukset, joita maankäytön muutoksilla voi poronhoidolle olla. Kaavaselostuksessa poronhoidon asema huomioidaan kuitenkin lähinnä yleisinä vaatimuksina huomioida poronhoito, sen erityisasema ja poronhoidon rakenteet sekä laidunalueet jatkosuunnittelussa ja erilaisten toimenpiteiden sekä hankkeiden toteutuksessa. Suoria poronhoidon toimintaedellytyksiä parantavia suunnitelmia ei kuitenkaan juurikaan esitellä, lukuun ottamatta mahdollista Oijärven ympäristön kehittämistä ja turvetuotantoalueiden ennallistamista.

Mikäli yleiskaavan mahdollistamat muutokset toteutuisivat täysimittaisina, rajaisivat ne poroelinkeinon toimintamahdollisuuksia kunnan alueella. Se kuinka suuria vaikutuksia poronhoitoon tulee käytännössä kohdistumaan, riippuu erityisesti siitä, missä määrin energiantuotanto ja kaivostoiminta tulevat kunnan alueella lisääntymään. Jo tällä hetkellä erityisesti tuulivoiman osalta poronhoidon toimintaedellytykset ovat kaventu-neet. Poronhoitoliitteessä nostetaan esille potentiaaliset sekä valmistelussa ja käytössä olevat energiantuotantoalueet ja kaivosvyöhyke. Niiden potentiaalisesti merkittävät vaikutukset poronhoitoon todetaan, mutta mahdollisia haittoja korvaavia tai pienentäviä konkreettisia toimia ei yhäkään esitetä. Nämä jätetään pääosin jatkosuunnittelun ja YVA-menettelyjen tehtäviksi.

Kokonaisuudessaan Iin strategisessa yleiskaavassa ei poronhoidon toimintaedellytysten parantamista ole merkittävästi huomioitu. Parhaimmillaankin kaavassa pyritään korkeintaan turvaamaan poronhoidon mahdollisuus säilyä kunnan alueella lisääntyvistä häiriötekijöistä huolimatta. Ainoa poronhoidon toimintaedellytyksiä mahdollisesti parantava isompi konkreettinen tavoite on Oijärven ympäristön kehittäminen.

Toteutuessaan Oijärven alueella tehtävät ennallistamistoimet voisivat tuoda poronhoidolle lisää laidunalu-etta. Vastineeksi poronhoidon toimintaedellytyksiä rajoittavia maankäyttöhankkeita ja niille osoitettuja po-tentiaalisia alueita on useita, joista merkittävimmiä nousevat energiantuotanto ja kaivostoiminta.

Luke katsoo, että lin strategisessa yleiskaavassa (liitteineen) poronhoito on huomioitu ja kuvattu kohtuullisesti. Konkreettiset poronhoitoa mahdollisesti tukevat esitykset jätetään kuitenkin jatkosuunnitelmissa tehtäviksi, sillä varsinaisia poronhoidon toimintaedellytyksiä parantavia suunnitelmia yleiskaavassa on niukasti. Luken arvion mukaan, kaavassa visioitunut ja osin jo suunnitteilla olevat maankäyttötoimet kokonaisuudessaan heikentäisivät poronhoidon asemaa kunnassa. Luke katsoo, että mikäli esitetyssä strategisessa yleiskaavassa poronhoidon aseman turvaamista ei konkreettisemmin pystytä kuvaamaan, tulisi poronhoito ja siihen kohdistuva vaikutusarviointi tehdä riittävän monipuolisesti jatkosuunnittelussa ja hankkeiden toteutuksessa sekä YVA-menettelyissä ja muissa lupaprosesseissa.

Luke korostaa, että poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee tukeutua poronhoitoon liittyviin tutkimuksiin, tietoihin ja aineistoihin sekä paliskuntien kanssa käytävään vuoropuheluun ja tiedonvaihtoon. Luke katsoo myös, että mikäli alueen poronhoidon toimintaedellytyksiä halutaan turvata tai jopa parantaa, tulisi poronhoitoa uhkaavien isojen maankäyttöhankkeiden (kuten tuulivoima ja kaivostoiminta) yhteydessä pohtia myös mahdollisten korvaavien laidunalueiden ennallistamista ja muita poronhoitoa tukevia toimia. Esitetty strateginen yleiskaava tarjoaa myös tähän mahdollisuuksia, mutta kokonaisuudessaan se visio suhteessa enemmän poronhoidon tulevaisuutta uhkaavia kehityskulkuja, kuin poronhoidon toimintaedellytystä edistäviä toimia.

Kaavaehdotuksen alueella on jo voimassa oleva Suurhiekan merituulivoimapuiston osayleiskaava. Luke toteaa, että Perämeren alueella on jo rakennetun merituulivoiman lisäksi vireillä lukuisia merituulivoimahankkeita, eikä suunnittelu kokonaisuudessaan ole selkeästi minkään tahon hallinnassa. Hankkeiden mahdollisia yhteisvaikutuksia esimerkiksi lintuihin, hylkeisiin ja vaelluskaloihin ei pystytä nykyisillä tiedoilla ennakoimaan. Yhteisvaikutuksiin tulisi Luken käsityksen mukaan kiinnittää enemmän huomiota ja niiden ennakoointiin tarvittavaa tietoa tulisi hankkia lisää.

Lausunnon tiivistelmä

Mikäli yleiskaavan mahdollistamat muutokset toteutuisivat täysimittaisina, rajaisivat ne voimakkaasti poronhoitoon toimintamahdollisuuksia kunnan alueella. Se kuinka suuria vaikutuksia poronhoitoon tulee käytännössä kohdistumaan, riippuu erityisesti siitä, missä määrin energiantuotanto ja kaivostoiminta tulevat kunnan alueella lisääntymään. Jo tällä hetkellä erityisesti tuulivoiman osalta poronhoidon toimintaedellytykset ovat kaventuneet. Luke näkee puutteena, että suoria poronhoidon toimintaedellytyksiä parantavia suunnitelmia ei juurikaan esitellä. Luke korostaa, että poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee tukeutua poronhoitoon liittyviin tutkimuksiin, tietoihin ja aineistoihin sekä paliskuntien kanssa käytävään vuoropuheluun ja tiedonvaihtoon. Luke toteaa, että Perämeren alueella on jo rakennetun merituulivoiman lisäksi vireillä lukuisia merituulivoimahankkeita, eikä suunnittelu kokonaisuudessaan ole selkeästi minkään tahon hallinnassa.

Hankkeiden mahdollisia yhteisvaikutuksia esimerkiksi lintuihin, hylkeisiin ja vaelluskaloihin ei pystytä nykyisillä tiedoilla ennakoimaan. Yhteisvaikutuksiin tulisi Luken käsityksen mukaan kiinnittää enemmän huomiota ja niiden ennakoointiin tarvittavaa tietoa tulisi hankkia lisää.

Vastine:

- *Täydennetään kaavaselistusta merituulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten osalta. Tarkemmin vaikutukset arvioidaan hankekohtaisen suunnittelun yhteydessä.*
- *lin kunnan tavoitteena on turvata poronhoidon toimintaedellytykset. Strategisessa yleiskaavassa on osoitettu poronhoidon kannalta tärkeät kohteet (muun muassa siirtoaidat), alueet, erotus- ja siirtoaidat tai -paikat sekä annettu poronhoitoon liittyviä kaavamääräyksiä. Merkinnöiden ja määreiden tavoitteena on turvata poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset.*

- *Kunnan koillisosan osalta on tehty periaatteellinen päätös, että alueelle ei osoiteta esimerkiksi tuulivoimatuotantoa, vaan aluetta kehitetään ensisijaisesti esimerkiksi luontomatkailuun ja luontoa hyödyntävien elinkeinojen alueena. Myös tällä linjauksella tuetaan poronhoidon toimintaedellytyksiä kunnan alueella.*
- *Konkreettisia toimenpiteitä ja tarkempia poronhoitoa kehittäviä toimia tulee pohtia jatkosuunnittelussa, strategisella tasolla on tärkeää turvata toimintaedellytyksiä ja antaa eväitä jatkosuunnittelulle myös kehittämisen osalta. Tähän on pyritty mm. Oijärven alueen merkinnöillä.*

17. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 27.1.2025

Iin kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoa Iin strategisen yleiskaavan 2. kaavaehdotuksesta. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä 25.11.2024–9.1.2025. Lausunnot on saatu lisäaikaa 24.1.2025 saakka.

ELY-keskus on antanut 1. kaavaehdotuksesta lausuntonsa 20.5.2024. 2. kaavaehdotuksen valmistelun aikana on järjestetty työneuvottelu 28.6.2024.

Lausunto

Luonto- ja alueidenkäyttöyksikkö

Kaavaehdotuksesta 20.5.2024 annetun ELY-keskuksen lausunnon jälkeen on työpalaverissa käsitelty niitä asioita, joita ELY-keskus nosti esille lausunnossaan erityisesti luonnonsuojelukysymyksiin liittyen. Lausunnon ja työneuvottelun pohjalta on kaavaehdotukseen tehty useita hyviä täydennyksiä ja tarkistuksia. Seuraavassa ELY-keskus tuo esille kysymyksiä, jotka kaavassa tai sen liiteasiakirjoissa ovat jääneet vielä puutteellisesti huomioiduiksi.

Ekologiset yhteystarpeet: Rannikon suuntaista ekologista yhteystarvetta ei ole kunnan koko rannikkoalueella osoitettu maakuntakaavan selvitysten mukaisena, vaan tarvemerkinä siirtyy Olhavan kohdalla koilliseen pois rannikolta. ELY-keskus huomauttaa, että merenrannikon luontotyyppien ja lajien turvaaminen edellyttää kaikelta suunnittelulta rannikon suuntaisten ekologisten yhteyksien turvaamista sen ohella, että maanköyhä rannikon suksession jatkuvuus varmistetaan. Ekologisen yhteyden jatkuvuutta on edistetty lisäämällä yhteystarvemerkinä Olhavan kohdalla itäkaakkoon kohti maakuntakaavan luontoarvosuota. Pohjoiseen ja koilliseen päin yhteystarpeiden on ilmeisesti ajateltu toteutuvan suojelualueiden kautta, mutta kunnan eteläosassa yhteyksien jatkuvuudessa on edelleen puutteita vastaavalla tavalla kuin 1. kaavaehdotuksessakin, minkä osalta ELY-keskus toistaa aiemman lausuntonsa: yhteyden jatkuvuuden kannalta ELY-keskus pitää riskialttiina kohtana Ojakylää, jossa teollisuus- ja työ-paikka-alue, keskustaajama ja valtatie 4:n uusi linjaus eritasoliittymineen muodostavat riittävän viheryhteyden suunnittelulle huomattavan haasteen.

Natura 2000 -alueita, luonnonsuojelualueita ja suojeluun varattuja alueita koskevia kehittämis- ja suunnittelumääräyksiä on tarkistettu. Kaava-asiakirjoissa aivan oikein todetaan, että ko. merkinnät eivät ole oikeusvaikutteisia, vaan arvojen turvaaminen tapahtuu ao. lakien kuten luonnonsuojelulain mukaan. Epätarkkuudet kaavamääräyksissä voivat kuitenkin johtaa väärinymmärryksiin, minkä vuoksi niitä tulee vielä tarkistaa ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.

Natura 2000 -alueiden kehittämisperiaatteita koskeva toinen lause on epäselvä, ja ELY-keskus ehdottaa seuraavaa muotoilua: "Alueiden suojeluperusteiden huomioon ottamisesta niitä koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on säädetty luonnonsuojelulain (9/2023) 35 ja 39 §:ssä." Suunnittelumääräyksestä ehdotetaan poistamaan kaksi ensimmäistä lausetta, jotka koskevat luonnonsuojelulain mukaista suojelua ja maanomistajalle maksettavia korvauksia, koska kaavan suunnittelumääräyksellä ei ole ohjausvaikutusta luonnonsuojelulailla säädettyihin viranomaisten tehtäviin.

Luonnonsuojelualueita ja suojeluun varattuja alueita koskevissa kehittämisperiaatteissa ja käyttöä koskevassa tekstissä on edelleen epätarkkuuksia ja ilmaisuja, jotka aiheuttavat väärinymmärryksen riskin. Esimerkiksi valtion omistamien luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännöksiä koskevassa lauseessa viitataan virheellisesti lsl 46 §:ään, jossa ei määrätä rauhoitussäännöksistä. ELY-keskus korostaa, että kaavan kehittämisperiaatteilla ja suunnittelumääräyksillä ei voida ohittaa luonnonsuojelulain nojalla annettuja rauhoitusmääräyksiä eikä määritellä alueilla kiellettyjä tai sallittuja toimia. ELY-keskus voi tarvittaessa tarjota asiantuntijapua määräysten muotoilussa.

ELY-keskus on havainnut lisäksi mahdollisen ristiriidan ”Kalastusalueet”-merkintää koskevien määräysten ja Krunnien luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräysten välillä. Krunnien luonnonsuojelualueella ovat voimassa Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen 7.2.2000 antaman päätöksen Dn:o 1195L0681 mukaiset rauhoitusmääräykset, joissa säädellään mm. kalastusta luonnonsuojelualueeseen kuuluvilla vesialueilla. Suunnittelumääräyksiin tulee lisätä maininta Krunnien luonnonsuojelualuetta koskevista rajoituksista.

Perinnebiotooppeja koskevat tiedot on päivitetty viimeisimmän inventointitiedon mukaisiksi. Kuitenkin perinnebiotooppiaineistoja koskeva oikea lähdeviite puuttuu edelleen kaavaselostuksesta ja lähtötietoraportista.

Natura 2000 -verkoston kohdekohtaiset tarkistukset on tehty liitteessä 7 olevaan Natura 2000 -tarkasteluun ja myös tarkastelun yhteenvedon on täydennetty. Tarkastelun yhteenvedon on lisätty myös kaavaselostukseen. Kaavan vaikutusten arviointia on luonto- ja maisemavaikutusten osalta täydennetty mm. tunnistamalla Natura-kohteisiin kohteisiin kaavamerkinnöistä aiheutuvia potentiaalisia vaikutuksia ja riskejä. Keskeisenä periaatteena on, että yksityiskohtainen vaikutusten tarkastelu ja esim. luonnonsuojelulaissa säädetty Natura-verkoston kohdistuvien vaikutusten arviointi lsl 35 §:n mukaisena menettelynä lykätään koskemaan yksityiskohtaisempaa kaavoitusta ja hankesuunnittelua. Periaate ei ole linjassa luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa ja luonnonsuojelulain 35 §:ssä säädetyn kanssa. ELY-keskus muistuttaa, että jos hankkeista tai suunnitelmista aiheutuvia todennäköisiä merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei voida sulkea pois, vaikutukset on arvioitava asianmukaisesti ennen hankkeen tai suunnitelman hyväksymistä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin siirtyessä osaksi yksityiskohtaisempaa hankesuunnittelua, tulee tunnistaa, etteivät strategisessa yleiskaavassa osoitettavat toiminnot välttämättä ole toteutettavissa siinä mittakaavassa, jossa ne strategisessa yleiskaavassa esitetään.

ELY-keskus toteaa, että Natura 2000-tarkastelun yhteenvedon mukaan Natura-arvioinnin tarve on tunnistettu mm. Luola-aavan uusiutuvan energian rakentamisen merkinnän osalta, mutta huomauttaa, että tästä huolimatta Iin kunta on jo käsitellyt hanketta koskevan suunnittelutarveratkaisun kuulematta ELY-keskusta hakemuksesta ja laadituista selvityksistä.

Natura-tarkastelun yhteenvedossa ei ole huomioitu Kuisuon Natura-alueeseen todennäköisesti kohdistuvaa luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista arviointitarvetta Hervan mahdollisen suurteollisuusalueen tai Makkara-suon tuulivoimahankkeen yhteydessä, vaikka erityisesti Hervan hankkeeseen Natura-tarkastelun kohdassa 14.4. viitataan.

Potentiaalisten tuulivoima-alueiden osalta Viinamäen laajennusalueen eli Kivimaan osalta potentiaalinen alue on pienennetty vastaamaan voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettua tuulivoimaloiden aluetta. Hankkeen osalta on tunnistettu luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin tarve. Tästä huolimatta ELY-keskus huomauttaa, että tarkemmassa vaikutustarkastelussa alueella saattaa edelleen nousta esiin potentiaalisesti merkittäviä haitallisia linnustovaikutuksia erityisesti Pohjois-Pohjanmaan rannikon päämuuttoreitin sekä uhanalaisten petolintulajien muuttoreitin suhteen. Pohjois-Pohjanmaan liiton vireillä olevaa energia- ja ilmastovaihekaavasta varten laaditussa Natura-riskiarvioinnissa alueelle sijoittuva tv-alue on tunnistettu korkean riskin alueeksi. Pääsyy on tv-alueen sijoittuminen vain alle kahden kilometrin etäisyydelle Iso-Saarisuo - Hoikkasuo - Musta-aavan Natura-alueesta.

Kaavakartalle on lisätty pienenkö noin 4 km² kokoinen Makkarasuon alue tuulivoimapotentiaalisena alueena. Alue on sisällytynyt Ollinkorven tuulivoimahankkeen OAS-/YVA-suunnitelmavaiheen aluerajaukseen, eikä sitä ole varsinaisesti tarkasteltu strategisen yleiskaavan tuulivoimaselvityksessä, sillä alueella on selvityksen käynnistämismuutoksen ollessa jo vireillä tuulivoimaosayleiskaavan laatiminen. Ollinkorven hankealue on kuitenkin hankesuunnittelun ja vaikutusarvioinnin edetessä supistunut merkittävästi pienemmälle alueelle. ELY-keskus toteaa, että Makkarasuon tuulivoima-alueen osalta kaava-aineistoissa ei ole esitetty juurikaan vaikutusarviointia, eikä aineiston perusteella voi vielä tehdä johtopäätöksiä alueen toteuttamiskelpoisuudesta. ELY-keskus toteaa, että esitetty alue rajautuu maakuntakaavassa luo-1-merkinnällä osoitettuihin Kassasuon ja Muhosuon alueisiin. Lisäksi hankkeen vaikutusalueelle sijoittuu Kuisuon Natura-alue (SAC/SPA), joka ympäristöineen on myös maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI). Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavan selvityksessä ”Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien riskien tunnistaminen” Kuisuon alueen osalta on tunnistettu sekä SAC- että SPA-arvoihin kohdistuvia riskejä useista lähialueen seudullisen kokuokan tuulivoimahankkeista. Lisäksi hankealue sijoittuu energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavatyössä selvitetylle ekologisen verkoston alueelle. Vaikutusarviointitarpeet on tarpeen tunnistaa yleiskaavaa toteuttaessa.

Merituulivoiman osalta kaavatyössä ei ole tehty vastaavanlaista selvitystä kuin maatuulivoiman osalta. Kaavakartalla on osoitettu merituulivoimavyöhykkeen merkintä (vrt. maatuulivoimalle merkinnät ”tuulivoimapuisto” ja ”potentiaaliset tuulivoimaloiden alueet”). ELY-keskus pitää vyöhyketyypistä merkintää varsin hyvin soveltuvana merkintätapana verrattuna tarkkarajaisempaan merkintätapaan. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa esitetyn vyöhykkeen olevan huomattavasti laajempi kuin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN kaavaehdotuksessa alueelle osoitettu tv-2-merkintä, joka on pienempi kuin lainvoimaisessa maakuntakaavassa osoitettu merkintä. Maakuntakaava-aineiston tuulivoima-alueiden kohdekuvausten perusteella matalimmat ja luonnoltaan arvokkaimmat alueet on jätetty pois maakuntakaavassa esitettävistä tv-alueista, koska alueet ovat soveltumattomia tuulivoimarakentamiselle.

Merituulivoimavyöhykettä lähimmät saaret kuuluvat Perämeren saaret Natura 2000-kohteeseen. Vyöhykkeen ja mantereen väliin sijoittuu Perämeren saarten Natura-kohteeseen kuuluva Kruunien saaristo. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaiskuulemisaineiston pohjalta laaditussa Natura 2000-verkostoon kohdistuvien riskien tarkastelussa Perämeren saarten Natura-kohteeseen on tunnistettu kohdistuvan merkittäviä riskejä. Lisäksi ELY-keskus edelleen korostaa Perämeren rannikkolinjan merkitystä lintujen tärkeänä muuttoreittinä. Merituulivoimavyöhykkeelle sijoittuvien hankkeiden vaikutukset tulee selvittää tarkoin ja vaikutusten lieventämiseen varautuessa tulee tunnistaa myös mahdollisuus siihen, ettei merituulivoimavyöhykettä välttämättä voi merkittävien vaikutusten vuoksi kokonaisuudessaan käyttää merituulivoiman rakentamiseen.

Kaavateknisesti ELY-keskus kehottaa tarkastelemaan ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä, että kaikki kaavamerkinnot esitetään merkinnöissä ja määräyksissä, ja että ne esitetään vastaavalla tavalla kuin kaavakartalla. Joidenkin merkintöjen osalta 2. kaavaehdotuksessa on eroavaisuuksia, esimerkiksi rannikon vapaa-ajan vyöhykkeen ja merituulivoimavyöhykkeen merkinnät on esitetty kaavakartalla ilman reunaviivaa, mutta merkinnöissä ja määräyksissä reunaviivalla. Kiviaineshuollon kannalta tärkeiden alueiden merkintä on kaavakartalla esitetty mustalla reunaviivalla ja merkinnöissä ja määräyksissä violetilla. Linnuston kannalta tärkeiden alueiden merkintä ei juurikaan erotu kaavakartalta erityisesti niillä alueilla, jotka ovat myös luonnonsuojelualueita, suojeluohjelmien alueita tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita, minkä vuoksi linnuston kannalta tärkeät alueet olisi syytä esittää kaavakartan lisäksi erillisellä kartalla esimerkiksi merkinnät ja määräykset -asiakirjassa, kuten joidenkin muidenkin merkintöjen osalta on tehty. Linnuston kannalta tärkeiden alueiden osalta ELY-keskus huomauttaa lisäksi, että kaavan aineistoissa ei ole esitetty kartoilla maakunnallisesti tärkeitä lintualueita (MAALI), mikä on syytä korjata ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.

ELY-keskus pitää kannatettavana kaava-aineistoissa esitettyä tavoitetta päivittää strategista yleiskaavaa jatkossa tarvittavien teemojen osalta valtuustokausittain.

Ympäristönsuojeluyksikkö

ELY-keskus huomauttaa jo aiemmin ehdotusvaiheessa esille tuomaansa potentiaalisten tuulivoimaloiden aluerajauksen lin eteläosassa ja pohjavesialueiden läheisyydessä poikkeavan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan ehdotusvaiheen mukaisista tv-alueista. Lin strategisessa yleiskaavassa lin eteläosassa sijaitseva tuulivoima-alueen raja on tuotu aivan pohjavesialueisiin kiinni, kun taas energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa pohjavesialueisiin on jätetty suojaetäisyys. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan rajauksen ei tulisi olla maakuntakaavaehdotuksen rajausta laajempi ilman vaikutusten tarkempaa selvittämistä.

ELY-keskuksen 1. kaavaehdotuksesta antamaa lausuntoa koskevassa vastineessa kaavoittaja toteaa, että melualueiden määrittämisen osalta on käyty keskustelua ELY-keskuksen edustajan kanssa valtatie 4 kehittämissuunnittelun yhteydessä. Käytyjen keskusteluiden pohjalta melu ja tärinä on huomioitu yleismääräyksissä, mutta aluumerkintöjä ei ole katsottu mahdollisiksi. Esimerkiksi valtatie 4 osalta melualueita ei ole määritetty kehittämissuunnittelun yhteydessä. Melun ohjearvoasetukset tulee huomioida jatkosuunnittelussa, jolloin esimerkiksi teollisuuden melua aiheuttavat toiminnot tulee sijoittaa tai suunnitella siten, että merkittäviä negatiivisia vaikutuksia ei synny.

ELY-keskus toistaa edelleen kaavaluonnosvaiheessa ja 1. kaavaehdotusvaiheessa antamansa lausunnon, jonka mukaan kaavakartalla tulee esittää merkittävimpien melualueiden sijainti ja laajuus ja esittää ne kaavassa melualuemerkinnällä myöhempää suunnittelua varten. Melualueiden määrittäisperusteet tulee esittää kaavaselostuksessa. Ympäristönsuojeluyksikkö korostaa, että yleiskaavan kaavamääräyksillä tulee turvata edellytykset meluntorjunnan toteuttamiseksi sekä asemakaavoitettavilla että hajakenttäalueilla. Kaavamerkinnöin ja -määräyksiin on syytä esittää myös raideliikenteen tärinäalueet ja mahdollinen tärinäsuojauksen tarve.

Vesistöyksikkö

Yleismääräysten kohdassa 7 todetaan, että merenranta-alueiden ja jokivarsien maankäytössä ja rakentamisessa tulee varautua kerran 100 vuodessa toistuvaan tulvaan. Alimpien rakentamiskorkeuksien määrittäminen meren rannikolla poikkeaa sisävesistä. Suomen ympäristökeskuksen laatiman ympäristöoppaan ”Tulviin varautuminen rakentamisessa” mukaan Itämeren rannikoilla alin suositeltava rakentamiskorkeus määräytyy vedenkorkeuden mukaan, jonka ylittymisen todennäköisyys vuonna 2100 on 1/250 (0,4 %). Alimmat rakentamiskorkeudet on esitetty kaikille mareografiasemille ja niihin on lisättävä paikkakohtainen aaltoiluvara ja matalissa lahtien pohjukoissa tuulen aiheuttama paikallinen kallistus. Oulun mareografiaseman alin suositeltava rakentamiskorkeus ilman aaltoilu- ja kallistusvaraa on 250 cm ja Kemissä 260 cm. Lineaarisesti interpoloidulla saadaan arvioitua lin rannikkoalueen alimmaksi rakentamiskorkeudeksi ilman aaltoilu- ja kallistusvaraa 254 cm. Lisäksi tulee arvioida paikkakohtaisesti aaltoilu- ja kallistusvaran lisäämisen tarve.

Liikennejärjestelmäyksikkö

Strategisen yleiskaavaprosessin kanssa samaan aikaan on ollut käynnissä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hanke, jossa on tarkasteltu valtatie 4 pitkän aikavälin tavoitetilan liikennejärjestelyjä. Liikennetarkastelussa vaihtoehtotarkastelujen kautta on laadittu periaateratkaisut Olhavan, Myllykankaan ja Kuivaniemen taajamien liikennejärjestelyistä. Valtatie 4 Pohjois-Ii – Kuivaniemi -liikennetarkastelu on valmistunut 2024. Selvityksen jälkeen kyseiselle välille tehty hankearviointi ja infrarakentamisen vähähiilisyyden arviointi on myös valmistunut. Strategisessa yleiskaavassa jatkosuunnittelun periaatteiksi siirtyvät ratkaisut on näytetty kaavakartalla merkinnöillä uusi eritasoliittymä ja uusi suuntaisliittymä. Liikenne- ja infrastruktuuri-vastuualue näkee lisäksi tärkeänä kaavaselostuksessa olevan maininnan, että valtatie 4 Pohjois-Iistä Kuivaniemeen tulee tulevaisuudessa olemaan keskikaiteellinen, valtatielle tulee rinnakkaistie ja että ohikulkutien pohjoispäähän

lähelle nykyistä valtatie linjausta sekä taajamien välille on suunnitteilla eritasoliittymiä. Näiden tarkempi sijainti määrittyy kuitenkin vasta jatkosuunnittelussa. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue toi esille aiemmin kaavaehdotuksestaan antamassa lausunnossa, että edellä mainitut asiat olisi hyvä huomioida myös kaavamääräyksissä Kehitettävä valtatie 4-kaavamerkinnän osalta. Vaikka kaavamerkintää ei ole tältä osin päivitetty uudessa kaavaehdotuksessa, Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue näkee kuitenkin edelleen tärkeänä, että strateginen yleiskaava mahdollistaa valtatie 4 kehittämisen tienpitäjän tavoitteiden mukaisesti.

Valtatiellä 4 lin ohikulkutien suunnittelu on käynnistymässä tiesuunnitelman laatimisella. Suunnitelman laatiminen alkaa alkuvuodesta 2025. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue näkee tärkeänä kaavaselostuksessa olevan maininnan siitä, että strateginen yleiskaava ei voimaan tullessaan kumoaa lin alueen voimassa olevia oikeusvaikutteisia yleiskaavoja. Lin keskustaajaman osayleiskaavan laajennuksessa on esitetty valtatie 4 lin keskustaajaman ohittava linjaus vuonna 2011 valmistuneen aluevaraussuunnitelman mukaisesti. Aluevaraussuunnitelmaa on tarkennettu vuoden 2024 aikana. Ohitustien linjauksen osalta muutoksia ei ole päivityksen aikana tullut esille. Eritasoliittymät sijoittuvat ohitustieosuudelle aiemman vuonna 2011 laaditun aluevaraussuunnitelman mukaisesti, mutta niiden lisäksi tarkasteluissa mukana on ollut Pohjois-lin Harisojan eritasoliittymävaraus. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue muistuttaa, että mahdolliset muutokset ohikulkutien ratkaisujen osalta vaativat tarkempaa tarkastelua ja keskustelua kunnan ja tienpitäjän välillä. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue näkeekin tärkeänä hyvän keskusteluyhteyden kunnan kanssa tiesuunnitteluprosessin aikana.

Kaavaehdotuksessa on esitetty Kehitettävä maantie -kaavamerkinnällä useita seutu- ja yhdysteitä. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue muistuttaa, että ilman erillisrahoitusta ELY-keskuksella ei ole kehittämismahdollisuuksia päätieverkon ulkopuolisen maantieverkon osalta. Kyseiset maantiet pidetään tieluokituksen mukaisessa kunnossa.

Kaavaselostuksessa sivulla 4 on mainittu, että yleiskaava ei kuitenkaan korvaa maantienlain mukaisia suunnittelumenettelyjä. Maantielaki on nykyisin nimeltään Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä.

Jatkotyö

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavun 2. kaavaehdotus on tulossa nähtäville talvella 2025. ELY-keskus katsoo, että mikäli mainitussa kaavaehdotuksessa tullaan esittämään muutoksia lihin sijoituvien tuulivoima-alueiden osalta, on nämä muutokset syytä edelleen huomioida lin strategisen yleiskaavan hyväksymisaineistossa.

Vastine:

- Rannikon suuntaista ekologista yhteyttä ei ole osoitettu kaavakartalla, koska riittävän leveää yhteyttä ei ole mahdollista toteuttaa maa-alueelle rannikon suuntaisesti alueen olemassa olevan rakentamisen vuoksi. Rannikolla on voimassa oleva rantaosayleiskaava, jossa on määritelty alueen rantarakentamisen periaatteet. Tarkistetaan rannikon vapaa-ajan vyöhyke -merkinnän suunnittelumääräysten siten, että rannikon suuntaisen kulkuyhteyden turvaamistarve tulee vahvemmin esille. Ojakylän alue on tarkasteltu, ja yhteys pystytään huomioimaan jatkosuunnittelussa.*
- Luola-aavan aurinkovoimahankkeeseen ja hankkeeseen liittyvään suunnittelutarveratkaisuun liittyen on käyty vuoropuhelua kunnan ja ELY-keskuksen välillä strategisen yleiskaavan 2.kaavaehdotuksen lausuntoajan jälkeen.*
- Tarkennetaan Natura 2000 -alueita koskevaa kehittämisperiaatetta lausunnossa esitetyllä tavalla.*
- Lisätään suunnittelumääräyksiin lausunnossa esitetyllä tavalla maininta Krunnien luonnonsuojelualueita koskevista rajoituksista.*
- Täydennetään kaava-aineistoon perinnebiotooppiaineistoja koskeva oikea lähdeviite.*

- Täydennetään kaavan vaikutusten arviointia Makkarasuon (Numerokankaan) potentiaalisen tuulivoima-alueen osalta.
- Strategisessa yleiskaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden rajaukset perustuvat kunnanhallituksessa hyväksyttyihin kaavoitusaloitteisiin. Muutetaan potentiaaliset tuulivoimaloiden alueet -merkinnän nimeksi alue, jolla on hyväksytty tuulivoimayleiskaavan laatimista koskeva aloite. Merkinnän muutoksella varmistetaan se, että merkintä antaa oikean viestin siitä, että ei ole varmuutta alueiden tuulivoiman mahdollisuuksista. Koska merkinnät koskevat käytännössä luvitettuja tai meneillään olevia hankkeita, on perusteltua jättää Natura-arviointien tekeminen jatkosuunnittelun yhteyteen.
- Kaavassa osoitetun merituulivoimavyöhykkeen rajauksessa on huomioitu merialuesuunnitelmassa osoitetun vyöhykkeen raja. Alueella on myös voimassa oleva Suurhiekkan osayleiskaava sekä vireillä oleva Pookin merituulivoima-alueen osayleiskaava, joten merituulivoimavyöhyke on perusteltua osoittaa vireillä olevan maakuntakaavan rajausta laajempaan. Voimassa olevassa maakuntakaavassa alue on osoitettu vireillä olevaa kaavaa laajempaan. Alueelle sijoittuvan merituulivoima-alueen lopullinen laajuus ratkaistaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.
- Tarkistetaan kaavakartan ja merkintöjen selityksen merkintätavat yhtenäisiksi ennen kaavan hyväksymistä.
- Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavakartan 2. kaavaehdotus huomioidaan tarvittavilta osin kaava-aineiston viimeistelyssä.
- Melualueiden määrittämisen osalta on käyty keskustelua ELY-keskuksen edustajan kanssa valtatie 4 kehittämissuunnittelun yhteydessä. Melu ja tärinä on huomioitu yleismääräyksissä, mutta alue-merkintöjä ei ole katsottu mahdollisiksi. Esimerkiksi valtatie 4 osalta melualueita ei ole määritetty kehittämissuunnittelun yhteydessä. Myöskään uusille teollisuusalueille sijoittuvat toiminnot eivät ole tiedossa, eikä sen vuoksi myöskään mahdolliset meluvaikutukset. Toiminta voi olla melua aiheuttavaa teollisuutta tai esimerkiksi varasto- tai muita alueita, joilta melua ei juurikaan synny. Ilman tarkempaa tietoa melualueita ei voida luotettavasti osoittaa, minkä vuoksi asia jää jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Melun ohjearvoasetukset tulee huomioida jatkosuunnittelussa, jolloin esimerkiksi teollisuuden melua aiheuttavat toiminnot tulee sijoittaa tai suunnitella siten, että merkittäviä negatiivisia vaikutuksia ei synny.
- Huomioidaan tulva-alueen määrittäminen meren rannikolla yleismääräyksessä.
- Lin ohitustien suunnittelussa on noussut esiin tarve toteuttaa pohjoispäähän eritasoliittymä (missä uusi tieosuus liittyy nykyiseen valtatiehen 4). Eritasoliittymän kohta on osayleiskaavoitettu, eikä strateginen yleiskaava kumoa osayleiskaavaa, joten osayleiskaava on määrävä oikeusvaikutteinen maankäytön suunnitelma alueella. ELY-keskuksen kanssa käydyissä keskusteluissa on todettu, että eritasoliittymä vaatii osayleiskaavan muutoksen. Näin ollen strategisen yleiskaavan merkintä ei nouse ongelmaksi tiesuunnittelussa, sillä valtatie 4 on merkitty strategisessa yleiskaavassa kehitettäväksi tieyhteydeksi. Strateginen yleiskaava päivitetään tarvittaessa valtuustokausittain, joten mahdollinen eritasoliittymä voidaan huomioida strategisessa yleiskaavassa myös päivityskierroksilla.
- Muutetaan maantielakia koskevat maininnat laiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä.

18. Oulun seudun ympäristötoimi

Oulun seudun ympäristötoimella ei ole lausuttavaa.

Vastine:

- Merkitään tiedoksi.

Muistutukset

1. Muistutus 1 13.12.2024

Strategiseen yleiskaavaan 2040 saamassani palautteessa luonnollisesti vastataan aiempaan Iin Kunnan taipa-
paan Alarannalle suunniteltuun kulkureittiin polun olevan Kunnan tahtotila ja viitataan Suistovisioon.

Tutkin tuon suistovision ja todellakin yksityiselle pellolle ja pihatielle ollaan jopa lähivuosina merkitsemässä
tuota reittiä. Vastauksessa vastataan ympäröivästä reitin olevan ohjeellinen ja sitä voidaan muuttaa.

Kyllähän se kuitenkin kaava 2040 luo täysin pohjan tulevalle yleis- ja asemakaavoitukselle, jotenka asia pitää
käsitellä oikeasti nyt. Eihän tuota kaavaa ole muutoin edes mitään merkitystä tehdä.

Kuvassa mustalla nuolella piirretylle pellolle ollaan tekemässä reittiä minun taloni tienhaaran kautta Alaran-
nan tielle. Reitti ei yksin kertaistasi tule missään tapauksessa siihen!

Perustelut:

1. Peltä on ammattimaisessa maanviljelyskäytössä Matti Kaistolla ja Juuso Juusolalla. Varsinkin JJ-Liha tarvit-
see peltoa lihan tuotantoa varten. Pellolla on jo nyt ongelma, kun pelto porkkautuu, heinää ja viljaa menee
pilalle. Pellolla ja minun pihatiellä ajetaan surutta mönkijöillä ja mopoilla. Joskus peltoa porkataan jopa au-
tolla. Viime kesänä oli uutisissa, kun Etelä-Suomessa jouduttiin lopettamaan koko karja koirien pellolle pas-
kantavan ulosteen takia. Tämänkin todellisen näyttöön perustuvan riskin vuoksi pellolle asennetaan kulkua
kieltävät kyltit.

2. Polku johtaa minun yksityiselle tontilleni liittyvään tienhaaraan ja menee muutamia kymmeniä metrejä
omistamallani pihatiellä. Tässä ensimmäinen kieltävä peruste on se, että jos joku katkaisee vaikka jalan liu-
kastuessaan tuolla tiellä niin tien omistaja vastaa siitä. Riski näistä kustannuksista on täysin kohtuuton yksi-
tyiselle ihmiselle. Minulla ei ole minkäänlaista mahdollisuutta alkaa jatkuvasti auraamaan ja hiekoittamaan
tien liittymään liittyvää mäkeä tai tekemään vahingon sattuessakin vakuutusyhtiölle erillistä hiekoituskirjaa.
Tienhaaraan valuu myöskin Alarannantieltä vettä ja jäätyy herkästi juuri näillä nytkin olevilla keleillä.

3. Strategisessa yleiskaavassa 2040 on ilmoitettu Kunnan tahtotilan ja suistovision mukaan polun olevan tar-
peellista mennä jopa naapurini yksityisen talon tontin läpi suoraan n. 15 metrin päästä talon ikkunan alta.
Millä perusteella tällaisia suunnitelmia yleensä edes on mahdollista tehdä missä ei kunnioiteta millään tavalla
yksityistä talotonttia?

Vaikka Kunta kaavoitti jo kauan sitten Ranta-Kestilän alkupään rivitaloille niin silti on vieressä edelleenkin
vapaata tilaa tehdä omille maille näitä polkuja ja jo pelkästään ympäri vuotisen kulun varmistamisen kan-
nalta koko polku täytyy olla Ranta-Kestilään johtavalla tiellä, jotta polkua voisi edes talvella kulkea. Esitin
kaavan 2040 vastineessa useita vaihtoehtoja tälle asialle.

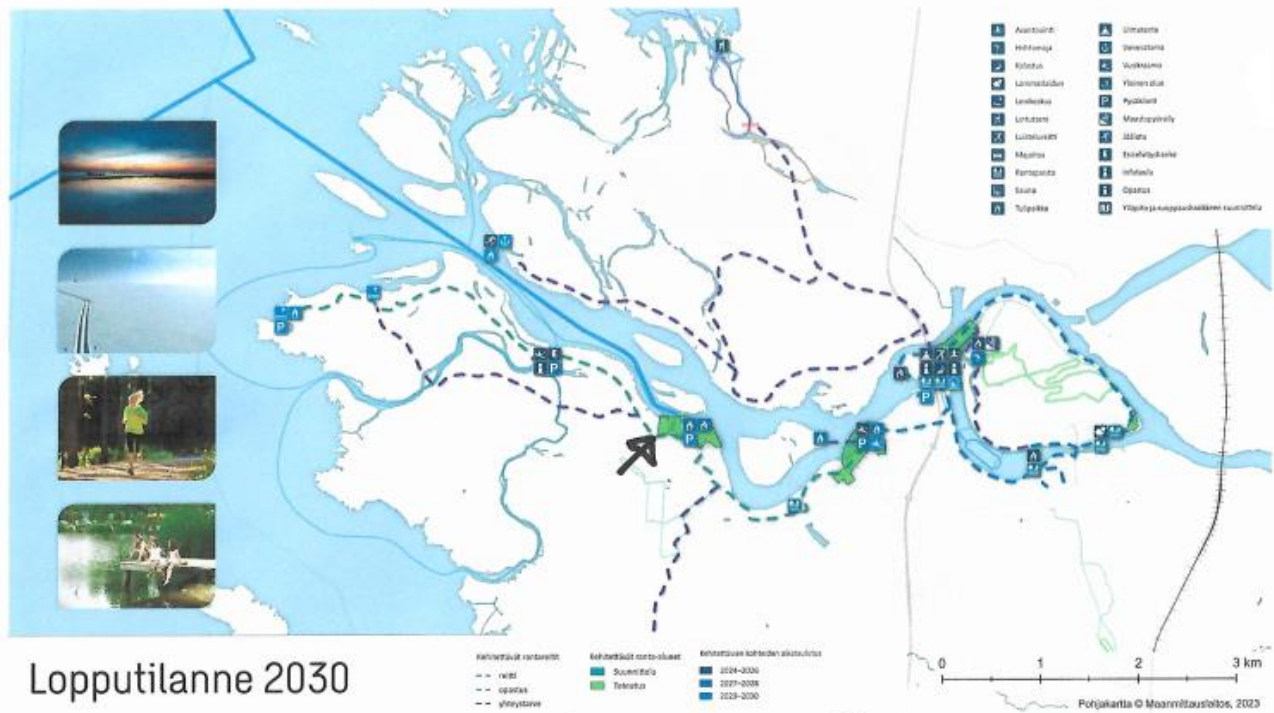
On se kumma, kun joka ikinen kerta täytyy puuttua Kunnan kaavoitukseen. Viimeksi vuonna 2015 kaavoituk-
sessa puuttui kokonaan useilta kiinteistöiltä pakolliset kunnan itsensä laatiman kaavaohjeen mukaiset heh-
taari perustaiset rakennuspaikat ja alueita oli alun perin merkitty viheralueiksi siten, ettei se olisi ollut edes
mahdollistakaan. Tuolloin kuitenkin viereiselle Kunnan omistamalle tontille missä on kyläläisten rasite vene-
laiturille ja veneen laskupaikka oli alun perin jopa osoitettu talon paikka. Neuvotteluissa vedoten maan käyttö
ja rakennuslakiin, Kunnan itse tekemään kaavoitusohjeeseen ja miten muita manaomistajia oli kohdeltu. Asia
lopulta ratkesi oikeudenmukaisesti ilman oikeudenkäyntiä. Huomautan, että tuolla peltoalueella on vuoden
2015 perustuvan kaavan jälkeen osoitettu yksi hehtaari perustainen rakennuspaikka mikä pitää jatkossakin
pysyä. Lisäksi pellolla on täysi kunnallistekniikka valmiina, sekä tie vieressä niin siksi polkuja ja varsinkin tule-
via viheralueita täytyy osoittaa muualle paremmin soveltuvaan paikkaan.

Muutenkin viime aikoina on ollut törkeä asia meneillään. Ollinkorpeen on tehty kaava vain kymmentä tuulimyllyä varten ja kaavan valmistuessa ikään kuin hoksataan tuulimyllyjen tarvitsevan Kuivaniemen Hervaankin sähköasemalle johdettavan 19 kilometriä pitkän ja suurimmalta osaltaan 46 metriä leveän korkeajännitelinjan. Tässä meneekin täysin yllättäin n. 90 hehtaaria yksityisten ihmisten omistamaa maata tuon sähkölinjan alle mitä ollaan lunastamassa viime kädessä pakkolunastuslakiin vedoten. Minullakin menee tässä rytäkässä yli 3 hehtaaria maata tuon sähkölinjan alle. Alue on ojitettu-, istutettu männyn taimet ja lisäksi pari vuotta sitten jouduin maksamaan n. 6000 euroa metsäautotien kunnostamisesta. Neuvotteluissa Ilmattaren kanssa he ovat kuitenkin hyvinkin sopuisasti valmiita rahalliset menetykset korvaamaan metsäautotiehen liittyvää maksua lukuun ottamatta. Käytännössä lunastusperusteena käyttämää laissa mainittua perustetta yhteisestä edusta ei ole olemassa. Ilmattaren omistaa n. 80 % Ranskalaiset ja sähkö takuulla myydään suoraan Keskieurooppaan, koska siitä saadaan Suomea parempi hinta. Ostan sähköä vuodessa n. 10 miljoonaa kilowattia ja siten sähkön siirto asiat on kyllä ollut jo kauan hyvinkin tiedossa. Lisäksi Ollinkorven tuulivoimalat tuovat satunnaista tuuleen perustuvaa lisäystä sähkön tuotantoon Suomessa alle 0.45 %. Sillä ei ole mitään merkitystä todelliselle sähkön tarpeelle, mutta yksityisille manaomistajille tulee isoja menetyksiä. Meilläkin jää istutetun metsän harvennushakkuut ja lopulta päätehakkuu kokonaan tekemättä. Jatkossa kunnan täytyy kaavoitettaessa alueita ottaa myöskin kaavan ulkopuolelle tulevan sähkön siirtolinjan paikka esille!

Sinänsä suhtaudun erittäin myönteisesti kunnan kehittämiseen myöskin vapaa-ajan ja polkujenkin osalta. Silti ne pitää olla paikoissa missä ne on mahdollista olla eikä yksityiselle manaomistajalle saa tulla kohtuutonta haittaa ja riskejä. Olen esittänyt jo kaavan 2040 palautteessa polun paikkaa ja muutoin jo aiemmin piirtänyt esim. karttaa veneväylän tarpeellisesta ruoppauksesta ja kävimme kunnan edustajien kanssa laivalani koko väylän Ranta-Kestilän yläpuolelta merelle saakka todellisen kuvan saamiseksi väylän ruoppaus tarpeesta. Asiasta on ollut myöskin palaveri kunnan edustajan Taija Savilaakson kanssa ja olemme hommanneet kuntaan valmiin virallisen tahon tekemän joen kaikuluotaukseen perustuvan veden syvyys profiilin mereltä Ranta-Kestilään saakka.

Ranta-Kestilästä on jo uiton aikana ollut pakko myydä ranta-aluetta pakkolunastuksen uhalla heidän käyttöönsä mikä alue meni lopulta kunnalle uittosääntöä kumottaessa. Se on meille riittävä osa tuon alueen menetyksistä.

Olen valmis neuvottelemaan asioista, muttei polkua voi virallistaa paikkaan missä se ei missään tapauksessa voi olla. Jokin ryteikkö tai käyttämätön paikka täytyy löytyä muttei käytössä oleva pelto tai yksityinen tie jo vastuidenkin takia ole sellainen paikka!

Vastine:

- *Rantareittien kehittämistarve -merkinnällä on osoitettu yhteyksivät, joiden osalta on tunnistettu tarve reittien kehittämiseksi. Merkintä ei ota kantaa tarkkaan sijaintiin, vaan osoittaa tunnistetun kehittämistarpeen. Tarkat sijainnit ratkaistaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Suunnittelu määräyksen mukaan yhteyttä kehitetään osayleiskaavoituksen, tie- ja katusuunnitelmien tai reittisuunnitelmien tai -suunnitelmien kautta.*
- *Saadun palautteen vuoksi siirretään osoitettu rantareittien kehittämistarve -merkintä kulkemaan Alarannantien varteen.*
- *Strategisella yleiskaavalla ei oteta suoraan kantaa suistovisiossa esitettyihin ratkaisuihin. Suistovisio sisäلتä ja visiossa esitetyt toimenpiteet päätetään omassa prosessissaan.*

2. Muistutus 2. 6.1.2025

Vakituksessa käytössä oleva asuin rakennukseni (kiinteistötunnus: 139- 401-51-11) sijaitsee Iin kunnan omistaman Ranta-Kestilän alueen meren puoleisella rajalla. Yksityinen pihapiirini, kahden talon yksityinen pihatie, ammattimaisessa maatalouskäytössä oleva pelto (kiinteistötunnus: 139-401-51-9) ja pellon kulmassa on Y-tunnuksella ammattimaisesti toimivan maa- ja metsätaloutta harjoittavan yhtiön varastoalue koneille ja metsätaloudessa tarvittaville laitteille. Lisäksi alueella on voimassa olevaan yleiskaavoitukseen liittyvä hehtaari-perustainen rakennusoikeus yhdelle talolle. Yleiskaavassa koko alue on A-alue. Maa-alueen rakentamiseen liittyvät asiat on myös käyty aiemmin rakennusvalvonnan kanssa läpi, eikä niissä ole ongelmia. (Tuolla alueella on valmiina tie, täysi kunnallistekniikka vesijohtoineen ja viemäreineen).

Nyhdän Iin kunta on saamaani aiempaan vastaukseen perustuen tahtotilaan ja suistovisioon vedoten tekemässä virallista kulkureittiä keskeltä peltoa mikä lopulta johtaa yksityisen pihapiirin pihatien kautta naapurini ikkunan viereltä Alarannan tielle.

Perustuslaki takaa meille kaikille tasapuolisen kohtelun, sekä Maankäyttö- ja rakennuslaki takaa sen, ettei maanomistajaa voi kohdella kohtuuttomalla tavalla mitä Iin kunta on nyt mainituilla toimenpiteillä tekemässä. Lisäksi laki velvoittaa ottaa huomioon maa-alueen nykyisen käytön. Kuten yllä mainitaan alue ei ole myöskään mitään joutomaata. Jokaisen oikeuksia yksityisellä peltomaalla ja pihatiellä ei ole olemassa, kuin satunnaiseen kulkemiseen. Maankäyttö- ja rakennuslaki sallisi kunnan päättämän yksityisen pihatien käytön tietyillä ehdoilla, jos se olisi läpikulkutie muttei tie ole sitä. Mikään laki ei salli luomuviljelyksessä olevan pelton läpi menevää jatkuvaa kulkemista. Maanviljelijän osalta tähän voi puuttua myöskin EU-tarkastajat. Lisäksi näyttää viime kesältä ruuan mukana koiran ulosteita syöneiden lehmien kuolemista. Peltotalue täytyy olla puhdas alue missä ei tahallaan aiheuteta tällaista riskiä. Peltotalue on virallista luomuviljeltyä erityisperusteista nautakarjan rehun tuotannon aluetta.

Iin kunnan tahtotilan mukaista polkua ei ole yksityisellä maa alueella missään muuallakaan kaavaohjeen mukaisessa paikassa Taidepuiston ja Karhun nokan välisellä alueella. Tien omistajalla on vastuunsa onnettomuustilanteissa. Sitenkin polun merkitseminen on täysin perusteetonta.

Merkitty polku on Maankäyttö ja rakennuslainkin mukaan, sekä alueen käytön kannalta täysin kyseenalainen sekä kohtuuton, jotenka erillistä merkittyä polkua alueelle ei tule. Maanomistajan lisäksi haitankärsijä tässä asiassa on maanviljelijä. Lisäksi keskelle peltoa merkitty polku haittaa mahdollista tulevaa maankäyttöä.

Katsoin muutenkin kaavoittajan edellisessä vastauksessa mainitsemaa suistovisiota mitä on valmisteltu useiden eri osapuolien kanssa, kysellen kaikilta muilta paitsi suoraan maanomistajalta kantaa asioille. Kuten ennenkin maanomistaja näkee suunnitellut asiat vasta, kun ne on nähtävillä ja voi lausua mielipiteensä pelkäänsä samaan tapaan kuin kuka tahansa, joka ei omista maata. Sitten kunta perustelee loputtomiin kantaansa ja taipuu osittain vasta kun on ihan pakko. Tämä asia on toistunut nyt tällä alueella useita kertoja yli 30 vuotta.

Merkityn polun lisäksi suistovisiossa näyttää olevan Ranta-Kestilän seudulla merkitty vihreällä alueella ns. uiton maa-altaan leveyden mukaista aluetta kahden altaan leveyden verran myöskin merelle päin. Tämä vihreällä merkitty puisto- /aktiviteetti-alue on jo nyt kärkihankkeena toteutuksen alla ja näyttäisi olevan suoraan myöskin minun asuin taloni kohdalla. Osa merkitystä alueesta on myöskin maa- ja metsätalouskäytössä olevaa välttämätöntä aluetta koneille ja laitteille sekä puiden väliaikaiselle säilytykselle. Vakuutusehdot sallivat moottoriajoneuvojen säilytyksen yli 8 metrin päässä rakennuksista. Tämä alue on ensimmäinen paikka mikä täyttää tuon minimivaatimuksen. Muutenkaan jo ilkeiden mahdollisuuden vuoksi ei ole mahdollisuutta säilyttää missä tahansa.

Kuten ELY-keskuskin on jo kaksi kertaa huomauttanut, ettei samalla alueella voi olla kahta kaavaa. Maankäyttö- ja rakennuslaki näyttää kieltävän sen. Tekeillä oleva kaava näyttäisi olevan laittonkin.

Vastauksissaan kunta on esittänyt kaavan olevan osittain oikeusvaikutteinen muttei mistään voi yksiselitteisesti nähdä miltä osin kaava on oikeusvaikutteinen ja miltä osin ei ole. Nyt nähtävillä olevassa kaavassa puuttuu osa selityksissä mitä mikäkin merkintä tarkoittaa. Siten valitettavasti nyt nähtävillä oleva kaava on epäselvä ja aiheuttaa vääräkin tulkintoja, vaikka kaava olisi kuinka yleispiirteinenkin. Jos näitä on vielä kaiken lisäksi myöhemmin tarvetta käydä tarkemmin läpi, niin ratkaisua on mahdotonta ainakaan helposti saada.

Kaava on kaavaselosteen mukaan yleispiirteinen eikä sitä tulisi tulkita tarkasti. Tämä ohjaava kaava panostaa tulevaisuuteen, joten varsinaiseen kaavaan liittyvillä asioilla ei ole kiirettä. On selvä ristiriita siinä, että joka tapauksessa samaan aikaan toteutetaan jo nyt kaavaankin liittyvää suistovisiota toimenpiteiden osalta. Suistovision ei pitäisi edes liittyä kaavoittajan mainitsemaan kaavahankkeeseen. Suistovisio on ristiriidassa jo kunnan omankin maanomistuksen osalta. Olette meren puoleiselle rajalle suunnittelemassa puistoa aktiviteetti alueineen. Alueella on yleinen veneen lasku-/nostopaikka, lisäksi tuolla alueella on useilla kiinteistötunnuksilla pysyvä rasiteoikeus tieoikeuksineen käyttää aluetta saariin kulkemiseen, alueella on kyläläisten rasiteoikeuteen perustuva laituripaikka n. 6 veneelle. Ennen kuin ryhdytte toimenpiteisiin suistovisionne kanssa, niin kehotan teitä olemaan yhteydessä kaikkiin keiden virallisiin oikeuksiin visionne vaikuttaa.

Vastine:

- *Rantareittien kehittämistarve -merkinnällä on osoitettu yhteysvälit, joiden osalta on tunnistettu tarve reittien kehittämiseksi. Merkintä ei ota kantaa tarkkaan sijaintiin, vaan osoittaa tunnistetun kehittämistarpeen. Tarkat sijainnit ratkaistaan yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Suunnittelu määräyksen mukaan yhteyttä kehitetään osayleiskaavoituksen, tie- ja katusuunnitelmien tai reittisuunnitelmien tai -suunnitelmien kautta.*
- *Saadun palautteen vuoksi siirretään osoitettu rantareittien kehittämistarve -merkintä kulkemaan Alarannantien varteen.*
- *Strategisella yleiskaavalla ei oteta suoraan kantaa suistovisiossa esitettyihin ratkaisuihin. Suistovisiossa sisältyvät ja visiossa esitetyt toimenpiteet päätetään omassa prosessissaan.*
- *Strategisen yleiskaavan selostuksessa on käyty läpi eri kaavatasojen ohjaavuutta eri alueilla. Strategisella yleiskaavalla ei kumota voimassa olevia osayleis- tai asemakaavoja, eli ne jäävät voimaan ja ohjaamaan rakentamista. Mikäli osayleiskaavoja muutetaan, tulee strateginen yleiskaava huomioida, samoin kuin maakuntakaava. Mikäli asemakaavoja muutetaan, tulee huomioida osayleiskaavat sekä strateginen yleiskaava.*

3. Muistutus 3. 2.1.2025

Otamme tällä kirjallisella muistutuksella kantaa lin strategiseen yleiskaavaan 2040. Ko. asiakirjassa esitellyt suunnitelmat "Raasakan suurteollisuusalue t-6" ja "Sääskenharju t-2" tulisivat vaikuttamaan merkittävästi Pohjois-lin kylän veto- ja pitovoimaan asuinalueena sekä heikentämään asuinviihtyvyyttä, harrastusmahdollisuuksia (metsästys, luontoliikunta, virkistäytyminen), metsänomistajien oikeuksia ja luontoarvoja paikallisesti.

Pohjois-li on luonnonläheinen asuinalue ja monet alueen ihmisistä asuvat tai ovat muuttaneet alueelle luontoarvojen, luontoharrastusmahdollisuuksien, metsän, joen ja asuinalueen rauhan vuoksi. Nyt suunnitellut teollisuusalueet t-6 Raasakan suurteollisuusalue sekä t-2 Sääskenharjun kiertotalouskeskittymä tulisivat entistään pirstaloimaan maaseutumaisen asuinalueen miljöötä aiemmin tehtyjen kiertotie- ja tuulipuistopäästösten lisäksi. Yhteisvaikutuksena näin monet merkittävät aluetta kuormittavat muutokset muuttaisivat täysin Pohjois-lin kylän profiilia suuntaan, jota useat täällä asuvat tai tänne lähiluonnon ja rauhan perässä muuttaneet eivät näe suotuisana kehityksenä.

lin taajaman kiertävä ohitustie 4 sekä Ollinkorven tuulipuisto tulevat muuttamaan uuden tielinjauksen itäistä puolta merkittävästi. Nyt suunnitellut Sääskenharjun ja Raasakan teollisuuskeskittymät tulisivat pirstaloimaan vielä tämän lisäksi Virkkulantien ja uuden valtatie 4:n välisen metsäluonnon, joten ympäristönmuutos Pohjois-lin kylän pohjoispuolella tulisi olemaan täydellinen ja kohtuuton.

Metsäluonnon ja asumattoman seudun pirstaloituminen teollisuusalueiden, moottoritien ja tuulivoimaloiden tilkkutäviksi tarkoittaa suurta muutosta alueen ympäristölliseen ja henkiseen identiteettiin. Toteutessaan suunnitelman vaikutukset paikallisten ihmisten psyykkiselle hyvinvoinnille, paikallisidentiteetille, metsänomistajien oikeuksille, luontoharrastuksille ja pirstaloituville luonnon ekosysteemeille tulisivat olemaan merkittävät.

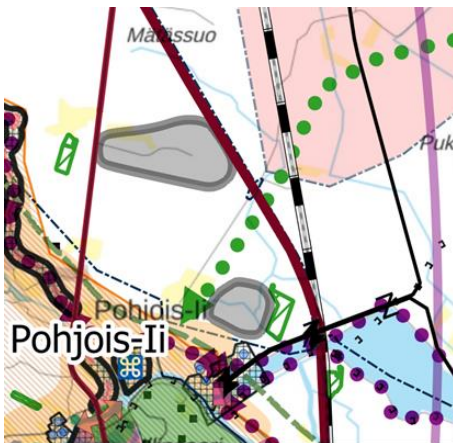
Jo aikaisempina vuosikymmeninä alue on kärsinyt vesivoimarakentamisen seurauksista, joten alueella on pitkä historia elinympäristön negatiivisista muutoksista. Teollisuusalueiden rakentaminen uuden moottoritien ja Virkkulantien väliin tulisi olemaan jatkumoa negatiivisille ympäristön muutoksille.

Vielä mainittakoon, että kaavaluonnoksen muutos on ollut nähtävillä jo 26.2.2024 Swecon tuottamassa "lin strateginen yleiskaava 2040 kaavaselostus ehdotusvaihe" -asiakirjassa, mutta tässä asiakirjassa kaavamuu-

on esitetty sen alueelliseen painoarvoon nähden hyvin huomaamattomasti, vain yhdellä pienellä kuvalla, joten asia lienee jäänyt monilta asian valmisteluun osallistuneilta huomaamatta. Swecon asiakirjassa merkittävää muutosta ei ole edes kirjallisesti mainittu.

Iin kunta on pyrkinyt profiloitumaan ympäristöasioista huolehtivana kuntana. Luonnon ekosysteemien monimuotoisuus, maaseutumainen maisema, tarpeeksi laajat yhtenäiset metsäalueet ja mahdollisuus luonnon virkistyskäyttöön liikkuen ja metsästäen ovat mielestämme asioita, joita ympäristöasioista huolehtiva kunta ei uhraa kaavoittamalla metsäluontoa teollisuudelle.

Vaadimme, että ”Raasakan suurteollisuusalue t-6” poistetaan Iin strategisesta yleiskaavasta 2040.

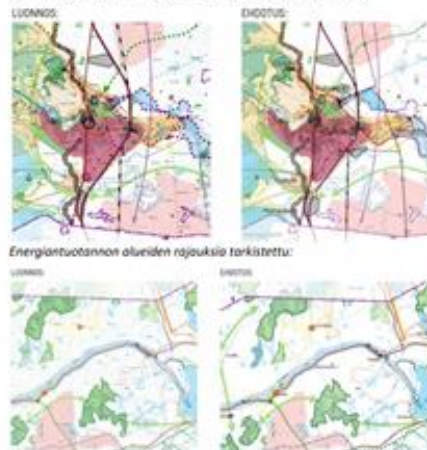

Kuvassa ylempi harmaa alue on ”Sääksenharju t-2”. Alempi harmaa, ympyrämäinen alue, on ”Raasakan suurteollisuusalue t-6”. Punainen paksu viiva on kuvaa moottoritien uutta linjausta. Vaaleanpunainen alue on tuulivoimalle kaavoitettu alue. Raasakan suurteollisuusalueelle suunnitellun kaavoitetun alueen koko on yli 60 hehtaaria.

Joidenkin merkintöjen esitystapaa. Kaava-aineiston liitteeksi laadittiin Natura-tarkastelu kaavaratkaisusta. Lisäksi huomioitiin viireillä oleva Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastoaiheinen kuntakaava. Seuraavassa on esitetty keskeisiä kaavakartalle tehtyjä muutoksia.

Teollisuus- ja työpaikkamerkintä on tarkistettu ja täydennetty:

Energiantuotannon alueiden rajoitukset tarkistettu:

Swecon 26.2.2024 asiakirjassa on vain kaksi karttakuvaa, jotka havainnollistaa ”Raasakan suurteollisuusaluetta”. Luonnokseen tehtyjä muutoksia on asiakirjasta vaikea erottaa pieten karttakuvien vuoksi ja koska alueellisesti merkittävää muutosta ei ole sanallisesti avattu. Ensimmäisen kerran ”Raasakan suurteollisuusalue” on selkeästi nähtävillä ja mainittuna vasta marraskuussa 2024 julkaistussa asiakirjassa.

Vastine:

- *Strateginen yleiskaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, joka tarkentuu yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä. Yleiskaava osoittaa kunnan tahtotilan. Kaavassa osoitettujen merkintöjen lopullinen toteuttamiskelpoisuus, laajuus ja toteutustapa ratkaistaan tarkemman kaavoituksen yhteydessä.*
- *Yleiskaavan yksi keskeinen tavoite on mahdollistaa kunnan elinvoimaisuus myös tulevaisuudessa. Keskeinen osa elinvoimaisuutta on mahdollistaa yrityksille logistisesti toimivia sijaintipaikkoja. Strategisen yleiskaavan teollisuus- ja palvelualueiden sijainteja tutkittaessa on huomioitu muun muassa alueiden saavutettavuus, näkyvyys ja olemassa oleva infrastruktuuri. Yleiskaavan laadinnassa on huomioitu muun muassa kuntastrategiassa asetetut tavoitteet.*
- *Saadun palautteen pohjalta tarkistetaan Raasakan teollisuusaluemerkintää siten, että merkintä muutetaan teollisuuden kehittämisvyöhykkeeksi. Uusi merkintä korostaa aiempaakin vahvemmin sitä, että strateginen yleiskaava ainoastaan luo mahdollisuuden tutkia teollisuus- ja yritystoiminnan sijoittamista alueelle. Lisäksi merkintää täydennetään siten, että siinä tuodaan esille tavoite minimoida läheiseen kyläasutukseen kohdistuvat vaikutukset.*

4. Muistutus 4. 8.1.2025**Iin Strategisen Yleiskaavan 2040 nähtävillä olo****Yleistä**

Tässä muistutuksessa olen pyrkinyt tarkastelemaan yleiskaavaehdotusta ottaen huomioon seuraavat seikat:

- a) maankäytön tehokkuus
- b) pienimmän haitan periaate
- c) luontoarvot ja luonnon säästäminen
- d) pitkäjänteisen kunnan kehittäminen
- e) asumisviihtyvyys ja vetovoima
- f) ympäristöhaittojen minimoiminen: melu, valo, haju jne.
- g) liikenneturvallisuus ja -päästöt
- h) maa- ja metsäteollisuuden tarpeet

Tarkastelun olen laajentanut käsittämään koko alueen lijoen suistosta pohjoiseen.

1. Tuulivoiman kaavoitus

1.1 Tuulivoimarakentamisen maavaroja on rajattava tiukemmin. Iin kunta on jo julkisesti todennut ”jo riittää tuulivoimarakentaminen”. Vihreä siirtymä on jo paljon muutakin kuin tuulivoimaloita ja suurtehon akukontteja. <https://www.kaleva.fi/ii-saa-tuulivoimaloista-jo-miljoonien-tulot-mutta/11359221>

1.2 Tuulivoimaloiden (maa ja meri) tarvitsemat siirtolinjat on kaavoitettava pienimmän haitan periaatetta noudattaen.

1.3 Kruunien luonnonsuojelualueen välittömään läheisyyteen kaavoitettuun merituulivoimala-alueeseen (maakuntakaava) tulee Iin kunnan tehdä lisävarauksia ja kasvattaa suojaetäisyyksiä kiistattomasti Perämeren arvokkaimpaan suojeltuun luontokohteeseen.

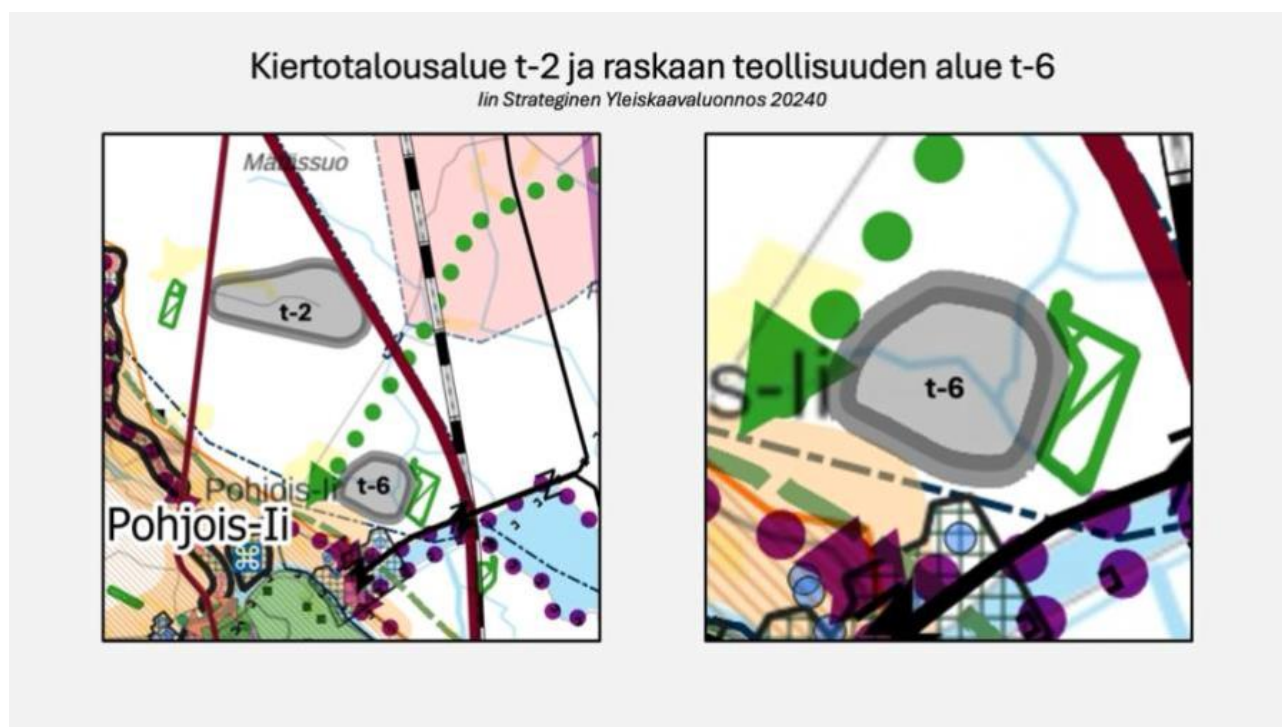
2. Teollisuusalueet t-2 ja t-6 / Pohjois-Ii

2.1 t-6 Raskaan teollisuuden alue (Varpakangas) Raskaan teollisuuden aluevaraus on peruttava.

Perustelut:

Alueen käyttötarkoitus on epäselvä ja se sijaitsee hyvin lähellä asutusta (300m-500m). Vain muutaman sadan metrin etäisyys asutuksesta aiheuttaisi mittavat liikenne- ja meluhaitat. Lisäksi liikennöinti alueelle ohjattaisiin tod.näk. Suppilontien (Pohjois-Iin metsätiet) kautta. Jo kaavoitettu Suppilontien pientaloalue menettäisi luontoarvonsa ja se tuskin toteutuisi. Kunnan vetovoima luonnonläheisenä asuinkuntana menettäisi merkitystään.

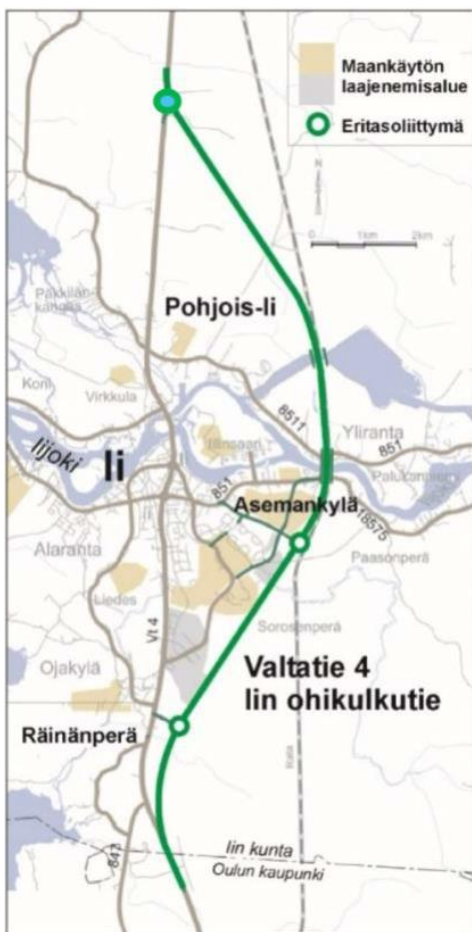
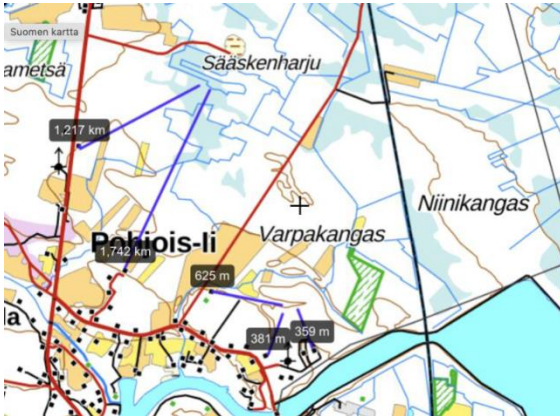
Koko Virkkula-Käyränkangas -alueen arvo rauhallisen asuinympäristönä tuhoutuisi. Samalla ko. metsäautotie muuttuisi yleiseksi tieksi. Lisäksi t-6 -teollisuusalue rajoittuu luonnonsuojelualueeseen, joten siltäkin osin sijoituspaikka on arveluttava ja eikä hyväksyttävä.

2.1 t-2 Kiertotalousalue (Sääskenharju) Alue on siirrettävä ja vaihemaakuntakaava 2023 on tältä osin muutettava.

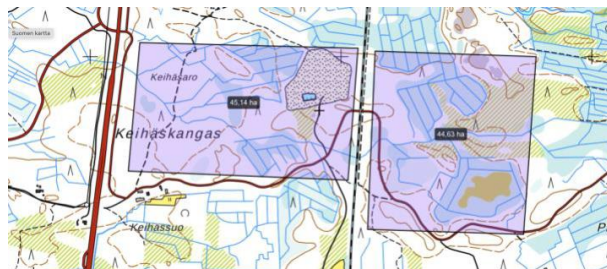
Perustelut:

Suunniteltu kiertotalousalue sijoittuu ongelmalliselle alueelle, jossa rajaavina tekijöinä ovat nykyinen E75 (vt4), ja Iin ohitustie Asemakylä-Harisoja. Ohitustien linjaus on kaavoituksessa imperatiivinen. Sen suoja-alueet (melu, liikenneturvallisuus) ja telematiikka aiheuttavat pysyviä rajoituksia Keihäskankaan maankäytölle. Kiertotalousalue sijoittuisi n. 1-1.5 km:n etäisyydelle asutuksesta aiheuttaen pysyvää haittaa asumisviihtyvyydelle; melu, liikenne, haju, savu yms.

Muutosehdotus, "Keihäskankaan teollisuuspuisto"

Ehdotan, että alueet t-2 ja t-6 yhdistetään ja niille osoitetaan kaavoituksessa yhteinen alue Keihäskankaan maastoon, nykyisen maanottoalueen paikalle.

Edut:

- + Alueella on jo uusi, hyvin toimiva tiestö ja liittymät vt4-tiehen.
 - + Väyläviraston suunnitelma "Tasoristeysturvallisuuden parantaminen välillä Akola-Suppilo-Makkarankaan metsätie, ratasuunnitelma II" sisältää Keihäskankaalle rakennettavan rautatiesillan. jolloin monitoimiteollisuusalueen aluevarauksia voidaan tarvittaessa lisätä rautatien itäpuolelle.
https://vayliensuunnittelu.fi/tiedostot/suunnitelma/1.2.246.578.5.1.2281262261.3443603720/nahtavilla-olo/R114_Ratasuunnitelmaselostus.pdf
 - + E75:n (vt4) lin ohitustie Soronen-Asemakylä-Harisoja liittyy nykyiseen E75-tiehen n. 3km etelämpänä, jolloin se ei vaikuta millään tavalla teollisuusalueen kaavoitukseen.
 - + Ollinkorven tuulivoimala-alue on lähistöllä ja sen mahdollisesti tarvitsema, tilaa tarvitseva varikkoalue olisi osa "Keihäskankaan teollisuuspuistoa"
 - + Alueelle voidaan myös sijoittaa tuulivoiman tarvitsemia suurtehoakustoja niiden tarvitsemia turvaetäisyyksiä noudattaen.
 - + "Kiertotalous" on tulevaisuudessa monipuolinen liiketoiminta-alue, jossa synergiaedut ovat ilmeiset (materiaalivirrat, jalostus, energian tuotannon, fyysinen läheisyys, logistiikka jne.). Nämä vaatimukset täyttyisivät parhaiten riittävän suuressa teollisuusalueessa, jossa on laajentumismahdollisuuksia.
- Pelkän yhdyskunta- ja teollisuusjätteiden käsittelyn ja kierrätyksen varaan ei kiertotalouskeskuksia tulisi rakentaa.

3.1 Vedyn siirtoputki / Gasgrid Oy

Gasgrid Oy:n kaasuputki (kukaan ei tiedä vielä mitä siinä oikeasti siirretään) on jo linjasuunnitteluvaiheessa koko valtakunnan alueella, projektin yhteisarvo on 3-5 mrd€. <https://gasgrid.fi/kehitys/suomesta-maailmanhoukuttelevin-vetytalousmaa/> Gasgrid Oy:n rakennussuunnitelmat tulee ehdottomasti ottaa mukaan strategiseen kaavoitukseen!

Maankäytöllisesti on vetyputki yksi "arpi lisää" Pohjois-lin luontoon:

- putkityömaan leveys 40m,
- asennusleveys 10m,
- maanpinnalle rakennetaan venttiili- ja pumppuasemat
- putki asennetaan 1,5m maan alle

Tästä seuraa maankäytöllisiä rajoituksia ja kieltoja maanvuokraajalle. Lisäksi tulevat vielä suoja-alueet. Kyseessä on erittäin syttymisherkkä kemikaali.

Rakennettavan putken linjaus pyrkii ennustamaan nestemäisen vedyn a) tuotantoalueet b) käyttökohteet. Kaasuputken rakennussuunnitelma osoittaa, että vetymarkkinat ovat toiminnassa vuonna 2030, siis ko. strategisen yleiskaasuunitelman puitteissa. Vaikka vetytalouden aloitus on hidastunut, niin vaihtoehtoisten energiavarojen kehitystyö jatkuu. Suurtehoakustot eivät ole riittäviä eivätkä "vihreitä" ja vesivoima on Suomessa jo loppuun rakennettu.

"Alustava itäisempi vaihtoehto kulkee Jäälän ja Kiimingin välistä Kiiminkijoen eteläpuolta kohti Haukipudasta, jossa se ylittäisi Kiiminkijoen Jokikylän pohjoispuolella jatkaen kohti Iitä, jossa se ylittäisi Iijoen Raasakan länsipuolelta jatkaen siitä kohti Iin kuntarajaa." <https://www.rantapohja.fi/haukipudas/vedyn-runkoverkko-tulee-tulevaisuudessa-halkomaan-rantapohjan-alueita/>

Tämän hetkinen vetyputken linjausesitys on liki mahdoton toteuttaa nykyisen strategisen kaavaehdotuksen pohjalta; vt4 + vt4 ohitustie + rautatie + Keihäskankaan kiertotalouspuisto + Ollinkorven tuulivoimala-alue. Kaasuputki on samankaltainen "ikuinen investointi" kuten väyläverkostokin.

Ehdotus:

Kaasuputki linjataan rautatien itäpuolelle jo Simon kunnan tuulivoima-alueelta saakka. Mikäli vedyn tuotantolaitoksia investoidaan Iin kunnan alueelle, ne sijoittuisivat todennäköisesti Iijoen yläjuoksulle, missä ei ole asutusta ja makeaa vettä on runsaasti tarjolla. Huom. nesteytysasema on turvallisuussyistä aina erillinen teollisuusalue.

Vastine:

- Strategisessa yleiskaavassa ei ole osoitettu kokonaan uusia tuulivoima-alueita. Kaavassa osoitetuilla tuulivoima-alueilla on joko olemassa oleva tuulivoimapuisto, vireillä oleva tuulivoimahanke, johon liittyvä kaavoitusaloite on hyväksytty kunnanhallituksessa tai alue laajentaa olemassa olevaa tuulivoimapuistoa ja on osoitettu maakuntakaavassa. Strategisen yleiskaavan laadinnan yhteydessä on tehty linjaus, että kunnan koillisosaan ei osoiteta tuulivoimatuotantoa.
- Strategisella yleiskaavalla ei voidaan suoraan vaikuttaa uusien voimajohtojen tarkkoihin sijainteihin. Kaavassa on kuitenkin muun muassa annettu kehittämisperiaatteita, joilla ohjataan suosimaan maa-kaapelointia ilmajohtojen sijaan. Myös vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavassa on annettu tuulivoimapuistojen sähkönsiirtoon liittyvä yleismääräys, jonka mukaan lähekkäin sijoitettujen tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Täydennetään strategista yleiskaavaa voimajohtojen keskittämistä koskevalla yleiskaavasuosituksella. Täydennetään myös kaavaselostusta voimajohtojen sijoittamiseen ja haittojen minimointiin liittyvän näkökulman osalta.
- Kaavassa osoitetulla merituulivoimavyöhykkeellä on suunnitella oleva tuulivoimahanke (Pookin merituulivoima-alue). Kruunien luonnonsuojelualueeseen kohdistuvat vaikutukset arvioidaan tarkemmin hankekohtaisen YVA-menettelyn ja osayleiskaavoituksen yhteydessä.

- *Strateginen yleiskaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, joka tarkentuu yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä. Yleiskaava osoittaa kunnan tahtotilan. Kaavassa osoitettujen merkintöjen lopullinen toteuttamiskelpoisuus, laajuus ja toteutustapa ratkaistaan tarkemman kaavoituksen yhteydessä.*
- *Yleiskaavan yksi keskeinen tavoite on mahdollistaa kunnan elinvoimaisuus myös tulevaisuudessa. Keskeinen osa elinvoimaisuutta on mahdollistaa yrityksille logistisesti toimivia sijaintipaikkoja. Strategisen yleiskaavan teollisuus- ja palvelualueiden sijainteja tutkittaessa on huomioitu muun muassa alueiden saavutettavuus, näkyvyys ja olemassa oleva infrastruktuuri. Yleiskaavan laadinnassa on huomioitu muun muassa kuntastrategiassa asetetut tavoitteet.*
- *Mielipiteessä esille noussut Keihäskankaan teollisuuspuisto on ajatuksena mielenkiitoinen, ja alueeseen liittyy monia hyviä puolia kuten mielipiteessä on nostettu esille. Uusien rakentamiseen osoitettujen alueiden on kuitenkin perusteltua sijoita lähellä nykyistä taajamarakennetta, sillä tällöin mm. infrastruktuuriin liittyvät kustannukset ja kielteiset luontovaikutukset ovat mahdollisimman vähäiset. Ei kuitenkaan ole poissuljettua, etteikö tulevaisuudessa laajeneminen pohjoisen suuntaan voisi olla mahdollista.*
- *Saadun palautteen pohjalta tarkistetaan Raasakan teollisuusaluemerkintää siten, että merkintä muutetaan teollisuuden kehittämisvyöhykkeeksi. Uusi merkintä korostaa aiempaakin vahvemmin sitä, että strateginen yleiskaava ainoastaan luo mahdollisuuden tutkia teollisuus- ja yritystoiminnan sijoittamista alueelle. Lisäksi merkintää täydennetään siten, että siinä tuodaan esille tavoite minimoida läheiseen kyläasutukseen kohdistuvat vaikutukset*
- *Gasgrid Oy:n vetyputkihanke on suunnitteluvaiheessa. Strategisessa yleiskaavassa ei oteta tarkkaa kantaa putken sijaintiin. Mahdolliset linjauksen tarkkaan sijaintiin liittyvät keskustelut käydään omassa prosessissaan. Suunnitteilla oleva hanke on kuitenkin huomioitu kaava-aineistossa tarvittavilta osin. Tarkennetaan kaava-aineistoa siten että putken kehittämistä koskevat tavoitteet tulevat selkeämmin esille.*

5. Muistutus 5. 6.1.2025

Vastustan Esitys alueen maankäytöksi aseman alue/ alueen rakenne ehdotus V 2 :ssa esitettyä siltayhteyttä lijoen yli Palukan kohdalta. Kyseinen tie tulisi aiheuttamaan häiriötä rauhalliseen kylämiljööseen Palukan ja Pakasen alueilla. Lisäksi tien jatkolinjaus Palukan puolella jää tässä epäselväksi mikä tulee jatkossa häiritsevän rakentamista ja muuta maankäyttöä Pakasentien ja Palukantien välisellä alueella. Siltaehdotus tulee siis poistaa suunnitelmista tässä vaiheessa.

Vastine:

- *Strategisessa yleiskaavassa ei ole osoitettu Lossikujan ja Palukantien välille uutta siltayhteyttä. Strategisen yleiskaavan yhteydessä laaditussa Asemanseudun maankäyttöselvityksessä on tarkasteltu yleispiirteisellä tasolla alueen maankäytön ja liikenteen kehittämismahdollisuuksia. Ratkaisut tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Alueella on voimassa oleva tarkempi osayleiskaava, joka ohjaa alueen maankäyttöä. Asemanseudun maankäyttö- ja liikennelaskujen laajempi kehittäminen edellyttää tämän osayleiskaavan tarkistamista. Tällöin strateginen yleiskaava ohjaa osaltaan alueen yleiskaavan tarkistamista. Tuolloin tulee myös tehdä tarkemmat selvitykset muun muassa mahdollisista alueen liikenteen kehittämistarpeista.*

6. Muistutus 6. 7.1.2025

Muistutus koskee seuraavaa:

Edellä mainitussa aineistossa sivuilla 24–27 on mainittu ”Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristöalue / -kohde”.

Aineiston sivulla 24 on vahvasti todettu seuraavaa: Kehittämisperiaatteet: Alueiden ja kohteiden ympäristöä muuttavissa toimissa on otettava huomioon kohteen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti.

Alueiden käyttö: Alueita koskevista merkittävistä suunnitelmista tai toimenpiteistä on museoviranomaiselle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Iihin sijoittuvat seuraavat maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt:

8 Pihlajakarin kalastajakylä

9 Karhunsari, Veijola

10 Liedes

11 Kauppila

12 Raasakan voimalaitosalue

13 Asemankylän raitti ja lin rautatieasema

14 Rajala

15 Hevoskallion huvilat

16 Sassintien raitti

17 Oijärven säännöstelykanava

lin Asemanseutu on siis tässä selkeästi mukana. Kulttuuriympäristö ei käsitä vain yksittäisiä rakennuksia, vaan tarkoittaa laajempaa aluetta.

Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015 Inventointikertomus 11.4 2016, päivitetty 18.11 2016:

Arvottaminen

”Päivitysinventoinnissa arvottaminen on tarkoittanut kohteiden kulttuurihistoriallisen ominaisluonteen tunnistamista ja suhteuttamista laajempaan, koko maakunnan kulttuuriympäristöjen kokonaisuuteen, rakennustyypin historiaan tai historialliseen ilmiöön.

Arvottaminen on kohteiden kulttuurihistoriallisen arvon määrittelyä riippumatta kohteiden käyttö- tai väli- nearvoista jonkin muun hyvän saavuttamisessa. Arvottamisessa käytetään tukena vakiintuneita kriteereitä, joita ovat esimerkiksi tyypillisuus, harvinaisuus, monipuolisuus, kerroksellisuus, säilyneisyys, alkuperäisyys, edustavuus, yhtenäisyys, symbolimerkitys ja opetus- ja tutkimusarvo.

Aluekokonaisuuksien arvottamisessa on kiinnitetty huomiota paitsi alueella sijaitsevien yksittäisten kohteiden arvoihin, myös **niiden yhdessä muodostaman kokonaisuuden ominaispiirteisiin ja arvoihin. Kokonaisuuden arvo voi olla myös suurempi kuin osiensa summa, eli itsessään paikallisesti arvokkaat kohteet voivat muodostaa yhdessä maakunnallisesti arvokkaan kokonaisuuden.** Useissa maakunnallisesti arvokkaissa alueissa on mukana maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden lisäksi paikallisesti arvokkaita kohteita, jotka ovat osa kokonaisuutta ja tukevat kokonaisuuden arvoa.”

lin strategisessa yleiskaavassa ei oteta millään tavoin huomioon uuden ohitustien sijaintia kulttuurihistoriallisessa asemakylän maisemassa. Jostain syystä aiempaan yleiskaavaan on ohitustien paikka merkitty tähän ympäristöön. Ehkä tähän on päädytty siitä syystä, että tievaraus on ollut johonkin merkittävä. Viimeistään nyt strategisessa yleiskaavassa on korjattava tämä totaalinen virhe nyt kun ohitustien teknistä suunnitelmaa aletaan valmistelemaan. Liikennemäärätkään eivät ole kehittyneet niin suuriksi kuin mitä silloin ennustettiin.

Vaikka suunnitelma tehtäisiinkin, on toteutus kiinni muista kuin Iin kunnan päätöksistä. Rakentamispäätös vaatii valtion tai jopa EU-tasoisien päätöksen ja tämä saattaa kestää vuosia.

Me allekirjoittaneet edellytämme tässä muistutuksessa, että strateginen yleiskaava ottaa huomioon keskustaajaman kehittämisen myös siitä näkökulmasta, että valtatie säilyy nykypaikalla vielä vuoteen 2040 saakka ja siitä eteenkin päin. Nyt kaavassa ei varauduta siihen millään tavalla. Näin voitaisiin myös kulttuurihistorialliset arvot säilyttää mahdollisimman pitkään Iin asemakylän ja rautatieaseman alueella. Myöskään tien alle jäävän arvokkaan luonnon menetys ei ole mitenkään vähäinen asia.

Vastine:

- *Iin ohikulkutien linjaus on osoitettu voimassa olevassa, strategista yleiskaavaa tarkemmassa osayleiskaavassa. Tuolloin laaditun osayleiskaavan yhteydessä on laadittu tielinjaukseen sijaintiin liittyviä tarkasteluja, ja päädytty esittämään linjaus kaavassa osoitetulle paikalle. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt osayleiskaavan 20.2.2012. Tältä osin strateginen yleiskaava ainoastaan toteaa jo aiemmin päätetyn tilanteen. Strategisessa yleiskaavassa keskustaajama on esitetty kehittyvänä ja kehitettävänä alueena myös ohikulkutien toteutuessa.*
- *Strategisessa yleiskaavassa on annettu kulttuuriympäristöihin liittyvä yleinen kaavamääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun. Tarvittaessa tulee tehdä tarkentavia selvityksiä.*
- *Täydennetään kaavaselostuksen vaikutusten arviointia ohikulkutien toteuttamisen aikatauluun liittyvien kysymysten osalta.*

7. Muistutus 7. 8.1.2025

Iin strategisen yleiskaavan tavoitteena on määrittää Iin maankäytön suuret linjaukset ja tukea kunnan strategisia tavoitteita. Strateginen yleiskaava toimii voimassa olevien kaavojen yläpuolella ohjaavana ja yleispiirteisenä kehittämistavoitteiden asettajana.

Kaavaselostuksessa todetaan, että yleiskaavassa on huomioitu kunnan alueelle sijoittuvat luokitellut pohjavesialueet ja pohjavesien laatu on varmistettu yleiskaavamääräyksen avulla ja rajaamalla uudet riskejä aiheuttavat toiminnot pohjavesialueiden ulkopuolelle. Lisäksi kaavamerkinnoissa ja määräyksissä on huomioitu pintavesien laadun kehittämistarpeet. Selostuksen mukaan yleiskaavan merkinnät tukevat alueen pohjavesialueiden huomiointia, ja merkinnöillä yhdessä turvataan vesienhoitoa kunnan alueella. Kaavaselostuksen mukaan eteläisen Iin alueen osayleiskaavoitettu tuulivoima-alue on kaavamerkinnoissa huomioitu ja pohjaveden suojelu tältä osin ratkaistaan osayleiskaavaprosessissa. (Sweco 2024a, 46.)

Muistutuksena ehdotusvaiheen aineistoon esitämme seuraavaa:

Kaavaselostuksessa ei ole riittävästi turvattu eteläisen Iin pohjavesialueita ja vesienhoitoa Iin kunnan alueella. Kyseessä on Iin alueen tärkein pohjavesialue, jonka maankäyttöä strategisen yleiskaavan tulee ohjata.

Kaavaselostuksessa (Sweco 2024a, 46) 18.11.2024 todetaan, että tunnistettujen pohjavesialueiden suojelu, johon liittyy mm. potentiaalisten tuulivoima-alueiden rajaaminen pohjavesialueiden ulkopuolelle, turvaa vesihuoltoa lissä. Eteläisen Iin laaja pohjavesialue tunnistetaan selostuksessa kriittisen tärkeäksi kunnan asukkaiden vesihuollon kannalta. Kaavassa ei kuitenkaan oteta huomioon, että yhteneväisen, piiloharjujen muodostaman pohjavesialueen tarkkaa laajuutta ei tiedetä. Riskejä pohjaveteen ja vedenottoon syntyy, kun alueella tehtävien toimenpiteiden haitattomuudesta ei voida olla varmoja.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on todennut Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavaa koskevassa päätöksessään 19.8.2024, että kaavassa pohjaveden osalta annetut määräykset kohdistuvat pohjavesiluokitusten mukaisten alueiden rajausten perusteella osoitetuille vedenhankinta-alueille. Selvitysten epävarmuus kohdistuu hallinto-oikeuden mukaan näiden alueiden ulkopuolelle eivätkä kaavassa annetut pohjavesimääräykset näin ollen poista yleiskaavan mahdollistavan rakentamisen pohjavesivaikutuksiin liittyvää epävarmuutta.

Eteläisen lin pohjavesialueiden läheisyyteen sijoitettu vaaleanpunainen aluemarkintä Kovasinkankaan osayleiskaavan osalta potentiaalisena tuulivoima-alueena tulee poistaa kaavakartasta ja selostuksesta. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti kunnanvaltuuston päätös on kumottu ja kaava on todettu lainvastaiseksi. Strategisen yleiskaavan kaavaselostuksessa mainitaan valmisteilla oleva lin pohjavesialueiden suojelusuunnitelma (Sweco 2024a, 19), jonka tavoitteena on turvata pohjaveden laatu ja määrällinen tila. Kuulutus ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelman luonnos on nähtävillä lin kunnassa 11.12.2024 - 15.1.2025 välisenä aikana.

Suojelusuunnitelman valmistuttua kaavaselostusta tulee arvioida ja tarvittaessa täydentää Pohjavesialueelle ei tule osoittaa riskialttiita toimintoja, jotka voivat vaarantaa pohjaveden. Pohjavesialueet, pienvedet, pohjavesilammet ja pohjavedellä täyttyneet hiekkakuopat tulee ottaa huomioon strategisessa yleiskaavassa, maankäytön suunnittelussa ja toiminnoissa sekä pohjavesien suojelussa.

Strategisessa yleiskaavassa tulee erityisesti korostaa ja ottaa huomioon, että eteläisen lin yhtenäistä pohjavesialuetta ei tule ohjata tuulivoimarakentamisen alueeksi eikä maa-aineksen ottoalueeksi. Alueen pohjavedet ovat arkoja ja niissä on jo todettu muutoksia tehtyjen maa-ainesten ottojen ja ojitusten vuoksi. Alueen pohjavedet tulee ottaa huomioon kaikessa alueen toimintaa koskevassa suunnittelussa.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Hallinto-oikeuden päätös

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on kumonnut 19.8.2024 päätöksellä 1341/ 2024 lin kunnanvaltuuston Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavasta 6.2.2023 tekemän päätöksen. Hallinto-oikeus toteaa päätöksessään, että Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaava on lainvastainen eikä perustu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Yleiskaava on kuntalain 135 §:n momentissa tarkoitetulla tavalla lainvastainen. Näin ollen lin strategisessa yleiskaavassa aluetta ei voida osoittaa potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi kunnanvaltuuston päätökseen vedoten (ks. Sweco 2024b).

Hallinto-oikeus korostaa päätöksessään, että yleiskaava mahdollistaa rakennusluvan myöntämisen tuulivoimaloille kaavan perusteella ja rakennusvalvontaviranomaisen on myönnettävä lupa, mikäli luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Sen sijaan mahdollisuudet sellaisten pohjaveden suojelemiseksi tarpeellisten määräysten antamiseen, joilla epävarmuus voidaan poistaa, ovat rakennuslupamenettelyn yhteydessä rajalliset. Tämän vuoksi pohjaveden suojelemiseksi annettavat määräykset tulee tehdä jo yleiskaavavaiheessa. Hallinto-oikeus toteaa, että yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon vesihuollon tarkoituksenmukainen järjestäminen ja yleiskaavan tulee ohjata riittävästi rakentamista alueella.

2. ELY-keskuksen kannanotot ja lausunto

Pohjois-Pohjanmaan ELY- keskus on esittänyt kannanottonsa tuulivoimarakentamiseen pohjavesialueilla. ELY- keskus on todennut strategisen yleiskaavan ehdotusvaiheen palautteessaan 20.5.2024, että lin strategisessa yleiskaavassa esitettävien potentiaalisten tuulivoima-alueiden osalta olisi hyvä, ettei turhaan esitetä potentiaalisesti tuulivoimaloiden alueeksi sellaisia alueita, jotka eivät pohjavesien suojelun kannalta sovellu siihen tarkoitukseen (Sweco 2024b, 36).

ELY-keskus on Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa pohjavesivaikutusten selvittämisestä ja huomioon ottamisesta Kivasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavassa 3.5.2024 korostanut tuulivoimaloiden pohjavesiriskejä sekä peitteisten muodostumien laajuuteen liittyvää epävarmuutta:

”ELY-keskuksen käsityksen mukaan pohjavesialueille tai niiden välittömään läheisyyteen ei tule sijoittaa tuulivoimaloita, sillä niihin liittyy sekä rakentamisen että käytön aikaisia pohjavesiriskejä. (...) voimaloiden perustukset ovat massiivisia ja niihin tarvittava maankaivuutyö saattaa aiheuttaa muutoksia muun muassa pohjaveden määrään (pohjaveden haitallinen purkautuminen muodostumasta sekä virtausolosuhteiden muuttuminen). Sama koskee myös voimaloiden käyttöön tarvittavaa tiestöä ja muuta välttämätöntä hankkeen toteuttamiseen tarvittavaa rakentamista. (...) Myös työkonien ja kuljetusajoneuvojen vuoto-/onnettomuustilanteet ovat mahdollisia ja riski pohjaveden pilaantumiselle on ilmeinen. Mikäli tuulivoimaloita on tarkoitus sijoittaa pohjavesialueen läheisyyteen, tulee sijoituspaikan valinnan perustua riittäviin pohjavesiselvityksiin.

ELY-keskus on ehdotusvaiheesta antamassaan lausunnossa todennut, ettei rannikon läheisyydessä sijaitsevien peitteisten muodostumien (mukaan lukien Tiironkangas ja Välikangas) tarkkaa laajuutta tiedetä, mikä aiheuttaa epävarmuutta lähellä pohjavesialuetta suunniteltujen toimenpiteiden haitattomuudesta.” Lausunnossaan ELY-keskus myös toteaa, että pohjaveden pilaamiskielto (Ympäristönsuojelulaki 17 §) on ehdoton ja sisältää myös vaaran aiheuttamisen kiellon. (POPELY/2684/2019.)

3. Eteläisen lin (pohjavesi)alueella tehtyt mittaukset, luotaukset ja tutkimustulokset

Teuvo Pernu on analysoinut Oulun yliopiston Geofysiikan laitoksen opetuksen ja tutkimuksen tarpeisiin liittyviä 1970-1980 -luvulla eteläisen lin alueella tehtyjä geofysikaalisia, sähkömagneettisia mittauksia ja erillisiä luotauksia sekä Geologian tutkimuskeskuksen matalalentomittausten tuloksia. Tulokset osoittivat eteläisen lin alueen olevan yhtenäinen pohjavesialue. Koko Etelä-lin alueelle sekä pitkälle Yli-lin eteläosaan tehtiin sähkömagneettisia ja magneettisia matalalentomittauksia linjavälin ollessa 200 m. Pohjavesialueella ja lähiympäristössä on tehty useissa kohteissa testiluontoisia, maavastus- ja vasaraseismisiä luotauksia sekä yhdessä kohteessa n. 800 m monitaajuus-slingram-mittauslinja Oulun yliopiston laitoksen kalustolla. Kaikkien em. mittausten syvyys -ulottuvuus on 20-40 m. Syvälle kallioperään ulottuvia AMT-luotauksia on tehty joissakin kohteissa. Luotauksissa kohteet on valittu niin että pohjavesi on lähellä maanpintaa. Puitilta Riitakorpeen menevän tien varrella lähelle Liesojaa on tehty luotauksia useissa kohteissa. Erillisiä pisteitä ovat mm. Kiviharjunsuo, Meriänjärvi, Laholaiskangas, Tiironkankaan soraomonttu ja Aaltokangas radan lähellä. (Teuvo Pernu, geofyysikko, emeritus)

Yhteenvedon mittauksista voidaan todeta, että pohjavesikerroksen paksuus on vain muutamia metrejä ja harvoin ylittää 10 m. Ominaisvastus on sen verran korkea, että kerroksen vaste matalalentomittauksissa on pieni. Riitakorven soraomontulta itään Tiironkangasta kohti näkyy soraharju ydinosaan. Vesikerroksen paksuus on senkin kohdalla vain muutamia metrejä eikä näy seismisissä luotauksissa. Soraomontussa paksuus on 5–8 m. Siitä 200 m etelään päin lähellä Liesojaa paksuus on n.10 m. Puitilta noin 1,2 km etelään tienvarressa löytyi 600 m leveä kohde, jossa kerroksen paksuus useissa kohdoin 10–20 m. Tämä on ilmeisesti itä-länsisuuntainen piiloharju. Seismisissä luotauksissa pohjavesialueella on pohjaveden kyllästävässä kerroksessa yleisesti havaittu aallonopeus 1500–1600 m/s, mikä tarkoittaa että tässä kerroksessa on lajittunutta hiekkaa. (Teuvo Pernu, geofyysikko, emeritus)

Suhteellisen ohuen pohjavesikerroksen sisältävä alue on useita kymmeniä neliökilometrejä laaja yhtenäinen alue, jossa korkeusvaihtelut ovat vähäisiä. Yhtenäisyyttä tukee se, että alueella on useita pohjavesilampia mm. Matolampi, Meriänjärvi ja Kaunislampi ja merkittäviä pohjaveden purkautumispaikkoja ei ole. Tutkimustulokset osoittivat selkeästi Etelä-lin alueen olevan yhtenäinen piiloharjujen muodostama pohjavesialue.

Alue on erittäin haavoittuva, jos alueelle pääsee vieraita aineita, ne leviävät kenttänä pohjaveteen. Tutkimustulokset eivät tue tuulivoimapuistojen rakentamista alueelle, ja tuulivoimapuiston rakentamisesta aiheutuvat riskit yhtenäiselle pohjavesialueelle ja pohjavedelle ovat suuret. (Teuvo Pernu, geofyysikko, emeritus)

Geo-Work Oy (2022) teki Kovasin Tuulivoima Oy:n toimeksiannosta Kovasinkankaan hankealueella ja alueen pohjoispuolella maatutkaluotauksia tieurilla noin 17,2 km pituisella matkalla 1.10-12.10.2022. Linjaukset tehtiin osin aikaisempien, 1970 - 80 -lukuilla tehtyjen, tutkimusten pohjalta. Geo-Work Oy:n laatimassa maatutkaluotausraportissa esitetään topografiaan sidottu pituusleikkaus tulkintoineen metrimittakaavassa ja sen alla tutkaprofiili, aikamittakaavassa, jolle on tehty tulkinta. Linjatulkintoissa ilmenee lajittunutta ainesta, joka kertoo mahdollisesta pohjavedestä linjoilla seuraavasti:

- L1 paaluvälillä 147-152, 153-158, 162-166, 167-174, 188-192 sekä 198-201
- L1.1 paaluvälillä 201-206, 210-213, 217-227 sekä 228-234
- L4 paaluvälillä 1-36
- L4.1 paaluvälillä 39-56 ja 66-71
- L5 paaluvälillä 52-83
- L6 linjan alussa.

Maatutkaluotausten perusteella maaperässä todettiin esiintyvän hiekkaa muun muassa Rajalan Kovasin -alueen pohjoispuolella ja Ahvenojan välisellä alueella. Kovasinkankaan tuulivoimahankkeen mylly 4 sijoittuu lähelle L4.1 linjaa, mylly 5 sijoittuu lähelle L5 linjaa ja mylly 6 lähelle L4.1 linjaa. Lajittuneessa pinnanläheisessä kerroksessa pohjavesi huilaa yhtenäisellä alueella. Lajittunut hiekka tarkoittaa, että mahdollinen pohjavesi kulkee lähellä pintaa ja alue on erittäin haavoittuva ihmistoiminnalle ja muulle maankäytölle.

Pohjavesialueella havaintoputkien avulla tehty vuosittaiset mittaustulokset tulee ottaa huomioon kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa. Kovasinkankaan tuulivoimayleiskaavan valmisteluvaiheen aineistosta jätetyssä seitsemän yksityishenkilön (vesiliikelaitoksen henkilökunta ja kuntalaiset) mielipiteessä nro 17 käsiteltiin vedenottamoiden menetysten ja taloudellisten seuraamusten riskejä ja esitettiin tuulivoimapuiston kaavan laatimisen keskeyttämistä (FCG 2022). Mielipiteessä tuotiin esiin, että alueella oli havaittu vuoden 2019 aikana pohjaveden korkeusvaihtelua havaintoputkista mitattuna hieman yli metrin. Mielipiteessä todettiin, että myös pohjavesialueen reuna-alue vaihtelee pinnankorkeuksien mukaan. Alueella tehdyt tutkimustulokset ovat näin suoraan sidoksissa tutkimushetken pohjaveden korkeuteen.

Eteläisen lin alueella tehty pohjavesiä koskevat mittaukset, luotaukset ja tutkimustulokset antavat viitettä siitä, että pohjavettä on myös muualla kuin strategisen yleiskaavan ehdotusvaiheen kaavakarttaan merkityillä luokitelluilla pohjavesialueilla. Tätä ei ole otettu huomioon strategisen yleiskaavan kaavaselostuksessa eikä potentiaalisten tuulivoima-alueiden sijoittelussa kaavakarttaan. Näin ollen strategisessa yleiskaavassa eteläisen lin aluetta ei voida osoittaa potentiaalisiksi tuulivoima-alueeksi.

4. Eteläisen lin alueella tapahtuva maa-ainesten otto

Kaavaselostuksen mukaan kaavassa on osoitettu kiviaineshuollon kannalta tärkeitä alueita. Merkinnät sijoittuvat alueille, joissa on useita voimassa olevia maa-ainesten ottolupia. Kaavaselostuksessa todetaan, että maa-ainestulupien myöntämistä säädellään omalla lainsäädännöllään, joten yleiskaavalla ei suoraan voida ohjata maa-ainesten ottoalueiden sijoittumista tai esimerkiksi velvoittaa uusia ottoalueita sijoittumaan kaavassa osoitetuille kiviaineshuollon kannalta tärkeille alueille. Yleiskaavamerkinnällä kuitenkin pyritään osaltaan ohjaamaan toimintaa sijoittumaan alueille, joissa on jo ennestään maa-ainesten ottoa, sillä voimassa olevien kaavojen merkinnät käydään läpi lupamenettelyjen yhteydessä. Merkintä myös turvaa osaltaan maa-ainesten ottotoimintaa näillä alueille. (Sweco 2024a, 27.)

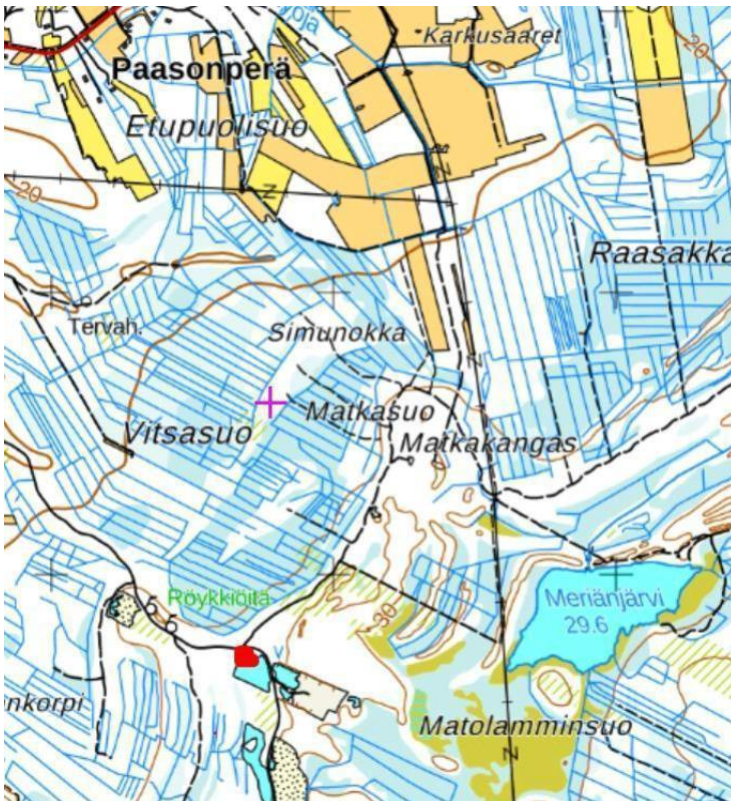
Kaavaselostuksessa todetaan, että koko kaava-alueella maa-aineisten ottolupien myöntämisessä tulee varmistaa, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kylä- tai maisemakuvaa. Kaavaselostuksen mukaan maa-ainesten otto edellyttää vesilain (587/2011) mukaista lupaa, mikäli maa-ainesten ottaminen voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos aiheuttaa pohjavesiesiintymän tilan huononemista tai olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta, huonontaa sen käyttökelpoisuutta tai muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle. (Sweco 2024a, 27.)

Eteläisen Iin aluetta ei ole strategisessa yleiskaavassa osoitettu maa-aineksen ottoalueeksi. Alueella kuitenkin on hiekanottotoimintaa ja lupia on edelleen myönnetty. Maankäytön riskeihin on havahduttu, sillä alueen pohjavedet ovat arkoja ja niissä sekä maisemassa on havaittu muutoksia hiekanoton ja ojitusten myötä.

Syyskesällä 2023 eteläisessä Iissä Meriänjärven läheisyydessä olevalta hiekanottopaikalta otetusta kuvasta 1 ilmenee, että hiekkamonttu on täyttynyt vedellä. Vastaavanlaisia hiekkamonttuja on alueella useampia. Koska aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että alueella on pohjavesilampia ja että alue on yhtenäinen pohjavesialue, on syytä olettaa, että myös hiekkamontussa näkyvä vesi on pohjavettä, joka on noussut pintaan. Havainto tukee oletusta, että alueella pohjavesi kulkee lähellä pintaa ja alue on erittäin haavoittuva kaikelle toiminnalle. Kuvauspaikka on merkitty kuvaan 2.

Kuva 1. Hiekanottopaikka Iissä 9.9.2023

Kuva 2. Hiekanottoaikan kuvauspaikka kartalla punaisella.

Syyskesällä 2024 kuntalaiset huolestuivat eteläisessä lissä Matkakankaalla vastikään kaivetun uuden, suuren ja syvän veto-ojan vaikutuksista alueeseen ja pohjaveteen (ks. liite). Uusi veto-oja kulkee alueen eteläistä laitaa pitkin läpäisten Matkakankaan. Matkakangas on halkaistu tällä ojalla. Vesi virtaa veto-ojaa pitkin Matkasuolle, jossa veden pinta on noussut ja mm. Meriänjärvessä ja hiekkamontuissa laskenut. Kaivannolta virtaava vesi on kuljettanut hiekkaa, joka on täyttänyt Matkasuolla ojan pohjan. Alueella sijaitsevat Meriänjärvi ja Matolampi ovat pohjavettä, jota uuden veto-ojan kautta johdetaan Liesojan kautta mereen.

Kuntalaiset ilmoittivat Matkakankaan tilanteesta Oulunkaaren ympäristöpalveluihin ja ELY-keskukselle. Toiminnan harjoittajalle olin myönnetty hiekanottolupa vuonna 2023, mikä mahdollisti maa-ainesten oton Matkakankaalla. Ympäristöpalvelujen mukaan toiminnan harjoittaja on kuntalaisten yhteydenoton jälkeen saanut kehotuksen estää pohjaveden pääsyn Matolammesta ja Meriänjärvestä hiekanottoalueelle, puhdistaa ojat hiekasta ja tehdä asiasta selvitys. Ympäristöviranomaisen mukaan selvitys on annettu ja pato pohjaveden pääsyn estämiseksi rakennettu (puhelu Aila Paaso - Camilla Vihanta 2.12.2024). Padon rakentamisen jälkeen marraskuussa 2024 vesi virtasi edelleen padosta huolimatta (ks. liite).

5. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma

Kaavaselostuksessa todetaan, että lissä on valmistumassa pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, jolla pyritään suojelemaan 1- ja 2- sekä E-luokkaan kuuluvat pohjavesialueet ehkäisemällä pohjaveden laadun heikkenemistä ja pohjavesipintojen liiallista laskua. Suojelun ensisijaisena tavoitteena on kaikkien uusien riskien välttäminen ja olemassa olevien riskien minimointi. Suojelusuunnitelmamenettelyn todetaan täydentävän ja osin korvaavan vesilain mukaiset suoja-aluepäätökset. Suojelusuunnitelmaan on myös koottu toimenpidesuosituksia. (Sweco 2024a, 19.)

Nähtävänä olevassa pohjavesien suojelusuunnitelmaluonnoksessa käy selville eteläisen lin pohjavesialueen merkitys ja tärkeys lin vesihuollon kannalta. Luonnoksessa taulukossa 8 on esitetty vedenottomääriä (m³/d)

Iin kunnan vedenottamoilla vuonna 2022 (Sweco 2024c, 30). Taulukosta havaitaan, että eteläisen Iin yhteisen pohjavesialueen vedenottamoista (Ritokangas, Ahvenkangas, Tiironkangas, Välikangas ja Aaltokangas) vedenottomäärä on yhteensä 2100 m³/d eli yli puolet Iin kunnan vedenottomäärästä muiden alueiden vedenottomäärän ollessa 1780 m³/d. Jos vuoden 2022 eteläisen Iin vedenottomääriin lisätään suunnitellun Kotakankaan arvioitu vesimäärä 800 m³/d (ks. taulukko 2, Sweco 2024c, 16), puhutaan jo 2900 m³/d vesimäärästä.

Suojelusuunnitelman luonnos on nähtävillä Iin kunnassa 11.12.2024 - 15.1.2025 välisenä aikana. Suojelusuunnitelmaan on kaikilla mahdollisuus tutustua ja esittää mielipiteensä 15.1.2025 mennessä. Suojelusuunnitelman valmistuttua kaavaselistuksesta tulee arvioida ja tarvittaessa täydentää.

6. Iin vesiliikelaituksen mielipiteet ja kannanotot

Iin vesiliikelaituksen johtokunta on käsitellyt Kivasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavaa kokouksessaan 18.12.2019 § 60 ja antanut mielipiteensä asiasta. Pöytäkirjaote tästä on toimitettu silloiselle kunnanhallitukselle. Vesiliikelaituksen päätöstä ja mielipidettä ei ole kuitenkaan otettu huomioon kaavaprosessissa. Päätöstä/mielipidettä ei ollut liitetty prosessin virallisiin asiakirjoihin eikä vastineisiin. Vesiliikelaituksen johtokunta toteaa mielipiteessään, että Välikankaan ja Tiironkankaan pohjavesialueet ja pohjavedenotannot ovat erittäin merkittäviä Iin keskustan talousveden tuottamiselle. Koska laadittavana olevaa yleiskaavaa tullaan käyttämään rakennusluvan perusteena, tulee jo kaavan perusteeksi laadittavat selvitykset tehdä rakennuslupahakemukseen liitettävien selvitysten tarkkuudella ja erityistä huomiota tulee kiinnittää pohjaveden tasoon, sen suojaamiseen rakennusvaiheessa ja alueen liikennejärjestelyihin. Kaavoituksiin liittyvillä selvityksillä tulee varmistaa, että pohjaveden laatuun ja määrään ei tapahdu kielteisiä vaikutuksia. Mikäli näin ei voida osoittaa, tulee pohjavesialueita lähimpänä olevien kolmen tuulivoimalan rakentamisesta luopua.

Vesiliikelaituksen johtokunta on kokouksessaan 10.12.2024 § 44 käsitellyt ja hyväksynyt Iin pohjavesien suojelusuunnitelman lisähuomioin. Vesiliikelaituksen johtokunta korostaa, että Iin vesiliikelaituksen toiminnan kannalta tulee huomioida Välikankaan ja Tiironkankaan alueen pohjavedet kaiken tulevan suunnittelun osalta, koska alueen pohjavedet ovat tärkeitä ja arkoja ja jo nyt alueiden pohjavesissä on näkynyt muutoksia lähellä tehtyjen ojitusten vuoksi. Lisäksi johtokunta nostaa esille asioita, jotka tulisi ottaa huomioon pohjavesisuunnitelmassa. Näitä ovat mm. juomavesidirektiivin voimaantulo ja toimeenpano Suomen kansallisessa lainsäädännössä, Kivasinkankaan ympäristössä toteutetun Geo-Work Oy:n maatutkaluotausraportin 26.10.2022 lisääminen raporttiin sekä uuden VT4 ohitustien huomioon ottaminen Aaltokankaan kohdalla. Suunnitelmassa tulee ottaa tarkemmin kantaa pohjavesialueiden lähialueen toimintaan, kuten sellaisiin ojituksiin ja teiden rakentamisiin, jotka vaikuttavat vesitasapainoon pohjavesialueilla. Esimerkiksi Ahvenkankaan läheisyydessä on tehty soiden ojitusta, jonka jälkeen Ahvenkankaan vedenottamo on suljettu 2018 veden laadun heikentymisen vuoksi. Näistä vesiliikelaituksen johtokunnan huomioista voidaan todeta, että ne koskevat pääasiassa eteläisen Iin pohjavesialueita.

Toteamme, että Iin strategisessa yleiskaavassa tulee ottaa huomioon eteläisen Iin pohjavesialueen kokonaisvaltainen tilanne. Pohjavesialueet, pienvedet, pohjavesilammet ja pohjavedellä täyttyneet hiekkakuopat tulee ottaa huomioon strategisessa yleiskaavassa, maankäytön suunnittelussa ja toiminnoissa sekä pohjavesien suojelussa. Tällä alueella tehdään ja ollaan suunnittelemassa edelleen useita sellaisia toimintoja, jotka merkittävästi vaikuttavat pohjaveteen ja pohjavesialueeseen. Eteläisen Iin alueelle ei tule suunnitella riskialttiita pohjavettä vaarantavia toimintoja eikä rakentaa tuulivoimapuistoja.

Vastine:

- *Iin eteläiselle alueelle merkittyä potentiaalista tuulivoimaloiden alueen merkintää on tarkennettu aiemmista vaiheista siten, että merkintä kattaa vain alueen, johon lissä on hyväksytty kaavoitusaloite. Alueen kehittämisperiaatteessa on todettu: ”... Tuulivoimaloiden määrä ja sijoittelu sekä*

suojaetäisyydet häiriintyviin kohteisiin määritellään tarkemmin hankekohtaisen suunnittelun yhteydessä. Hankesuunnittelussa on pyrittävä vähentämään mahdollisia asutukseen, maisemaan, kulttuuriympäristöön, linnustoon ja muuhun luontoon, pohjavesialueisiin sekä poronhoitoon kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. ... ” Lisäksi suunnittelumääräyksen mukaisesti alueen toteuttaminen vaatii osayleiskaavoituksen, mahdollisesti YVA-menettelyn, energiansiirron selvittämisen sekä muita selvityksiä ja lupia.

- *lin eteläisen alueen pohjavesien huomiointia on korostettu myös niin, että ekologisen yhteyden osoittava merkintä on siirretty kulkemaan pohjavesialueiden kautta.*
- *Strategisessa yleiskaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden rajaukset perustuvat kunnanhallituksessa hyväksyttyihin kaavoitusaloitteisiin. Muutetaan potentiaaliset tuulivoimaloiden alueet -merkinnän nimeksi alue, jolla on hyväksytty tuulivoimayleiskaavan laatimista koskeva aloite. Merkinnän muutoksella varmistetaan se, että merkintä antaa oikean viestin siitä, että ei ole varmuutta alueiden tuulivoiman mahdollisuuksista.*
- *Kuten mielipiteessä tuodaan kattavasti esiin, lin eteläiselle alueelle on laadittu osayleiskaava, jonka hyväksymispäätös on kumottu riittämättömiin selvityksiin perustuen. Alueen soveltuvuutta tuulivoimalle voidaan kuitenkin edelleen selvittää. Hyväksytyn kaavoitusaloitteen ja keskeneräisen prosessin vuoksi aluetta ei voida jättää huomiotta strategisessa yleiskaavassa, jossa on esitetty muutkin vastaavat alueet. Tulee kuitenkin huomata, että strateginen yleiskaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, joka tarkentuu yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä. Yleiskaava osoittaa kunnan tahtotilan. Kaavassa osoitettujen merkintöjen, myös tuulivoiman osalta, lopullinen toteuttamiskelpoisuus, laajuus ja toteutustapa ratkaistaan tarkemman kaavoituksen yhteydessä. Alueen rakentuminen tuulivoima-alueeksi ei siis merkinnästä huolimatta ole varmaa, vaan vaatii tarkemmat selvitykset ja suunnitelmat.*

8. Muistutus 8. 7.1.2025

Jätän kirjallisen muistutuksen lin strategiseen yleiskaavaan 2040 sääskenharjun kiertotalousalueen rajauksen osalta. Sääskenharjun kiertotalousalue on merkitty kaavaehdotukseen siten, että se rajoittuu länsiosassa nykyiseen nelostiehen ja itäosassa tulevaan lin ohitustiehen. Mikäli rajausta säilyy tällaisena, kiertotaloustoiminta tulee sijoittumaan liian lähelle asutusta ja toiminta tulee haittaamaan alueella jo olevaa asutusta ja yritystoimintaa. Totean muistutuksena, että sääskenharjun kiertotalousalueen rajausta lin strategiseen yleiskaavaan tulee muuttaa siten, että se vastaa lin Micropolis oy:n toimesta tehdyssä Sääskenharjun masterplanissa esitettyä rajausta pinta-alaltaan 70 hehtaaria, ja Sääskenharjun kiertotaloustoiminta sijoittuu vanhan jo suljetun Sääskenharjun kaatopaikan itä- ja kaakkoispuolelle.

Vastine:

- *Strateginen yleiskaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, joka tarkentuu yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä. Kaavassa osoitettujen merkintöjen lopullinen toteuttamiskelpoisuus, laajuus ja toteutustapa ratkaistaan tarkemman kaavoituksen yhteydessä.*
- *Strategisen yleiskaavan tavoitevuosi on 2040, joten yleiskaavan aluevarauksella on hyvä varautua myös alueen laajentamismahdollisuuteen.*
- *Täydennetään yleiskaavan vaikutusten arviointia kiertotalousalueesta aiheutuvien vaikutusten osalta strategisen yleiskaavan tarkkuustasoon soveltuvalla tavalla. Lähialueen asutukseen kohdistuvat vaikutukset arvioidaan tarkemmin alueen yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.*

9. Muistutus 9. 8.1.2025

MUISTUTUS RAASAKAN SUURTEOLLISUUSALUEESTA, t-6

Kaavaan on merkitty Pohjois-lin kylään Raasakan suurteollisuusalue. Se tulee poistaa kaavasta tai sijoittaa toiselle alueelle. Suurteollisuusalueelle tulee osoittaa paikka kauempana asutuksesta. Pohjois-lin kylä on vi-reä ja kasvava kyläyhteisö, jossa on mm. toimiva koulu. Kylä on maaseutumainen yhteisö. Alueella on myös kulttuurihistoriallisesti arvokasta ympäristöä (esimerkiksi Virkkulantielle näkyvä Akolan kartano). Alueen halki on rakennettu kunnallinen viemäriverkosto sekä tietoliikenteen valokuitu.

Virkkulantien varrella ja tien läheisyydessä olevat alueet on lähes täyteen rakennettu. Sen vuoksi tonttitarve siirtyy kauemmas lähinnä Virkkulantien pohjoispuolelle, koska nykyisten asuintonttien takana on asuinrakentamiseen soveltuvaa rakennusmaata ja hyviä rakennuspaikkoja. Toimivan vesihuoltoverkoston ja hyvien tietoliikenneyhteyksien vuoksi asuinrakentaminen alueelle on hyvinkin järkevää. Kuntakeskukseen on matkaa muutama kilometri, joten siinäkin mielessä Pohjois-lin kylä on haluttua asuinseutua.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella alueelle ei tule kaavoittaa suurteollisuusaluetta ja sen mukaista toimintaa. Suurteollisuusalue tulee rikkomaan kyläyhteisön ja siitä seuraa vain suuri määrä haitallisia asioita. Suurteollisuusalue tulee lisäämään myös Virkkulantien liikennettä, vaikka pääasiallinen kulku alueelle sijoit-tuisi muun tien varteen. Suurteollisuuden tuominen lähelle kulttuurihistoriallisia alueita laskee myös koko alueen arvoa.

Suurteollisuusalue tulee kaavoittaa kauas asuinympäristöstä ja keskittää se samoillem alueille muun teollisen toiminnan yhteyteen. Ei ole yleisen edun mukaista ripotella teollisuusalueita ympäri kunta-aluetta. Suurteol-lisuusalue tulee sijoittaa kaavassa esitetyn Sääskenharjun teollisuusalueen yhteyteen. Vaihtoehtoisesti suur-teollisuusalue tulee sijoittaa kaavassa esitetyn Sääskenharjun teollisuusalueen pohjoispuolelle esim. Keihäs-kankaan alueelle sijoitettujen tuulivoimaloiden läheisyyteen, jolloin niistä saatava energia on helposti käy-tettävissä teolliseen tarkoitukseen.

Vastine:

- *Strateginen yleiskaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, joka tarkentuu yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä. Yleiskaava osoittaa kunnan tahtotilan. Kaavassa osoitettujen merkin-töjen lopullinen toteuttamiskelpoisuus, laajuus ja toteutustapa ratkaistaan tarkemman kaavoituksen yhteydessä.*
- *Yleiskaavan yksi keskeinen tavoite on mahdollistaa kunnan elinvoimaisuus myös tulevaisuudessa. Keskeinen osa elinvoimaisuutta on mahdollistaa yrityksille logistisesti toimivia sijaintipaikkoja. Stra-tegisen yleiskaavan teollisuus- ja palvelualueiden sijainteja tutkittaessa on huomioitu muun muassa alueiden saavutettavuus, näkyvyys ja olemassa oleva infrastruktuuri. Yleiskaavan laadinnassa on huomioitu muun muassa kuntastrategiassa asetetut tavoitteet.*
- *Saadun palautteen pohjalta tarkistetaan Raasakan teollisuusaluemerkintää siten, että merkintä muutetaan teollisuuden kehittämisvyöhykkeeksi. Uusi merkintä korostaa aiempaakin vahvemmin sitä, että strateginen yleiskaava ainoastaan luo mahdollisuuden tutkia teollisuus- ja yritystoiminnan sijoittamista alueelle. Lisäksi merkintää täydennetään siten, että siinä tuodaan esille tavoite mini-moida läheiseen kyläasutukseen kohdistuvat vaikutukset.*

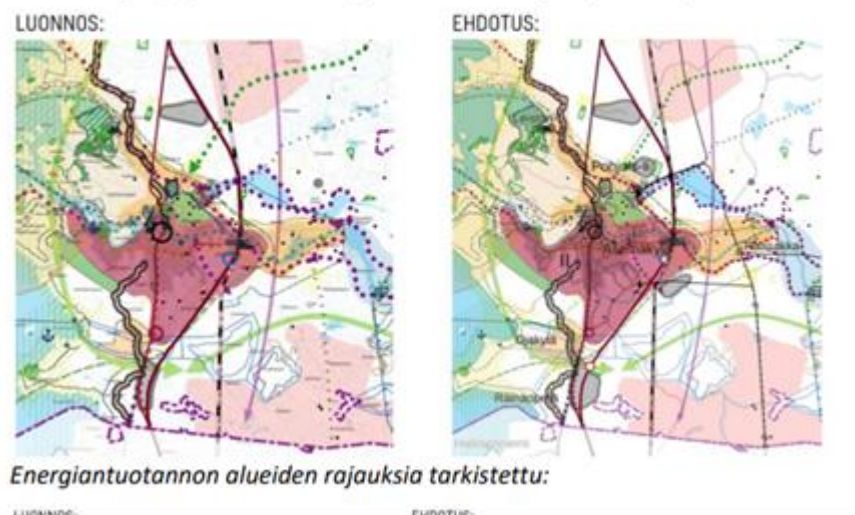
10. Muistutus 10. 9.1.2025

Luonnoksessa merkitty teollisuus- ja työpaikka-alue on mielestäni merkitty alueelle, joka on suurelta osin vanhan kaatopaikan päällä, jolle ei voida rakentaa, eikä siellä ole asutusta ja luontoarvot ovat kärsineet jo kaatopaikan olemassaolosta, lisäksi logistisesti alue on teollisuuden näkökulmasta loistava, eli puollan luonnosta.

Mutta kaavaehdotus, ehdotukseen on tehty lisävaraus teollisuus- ja työpaikka alueeksi, jonka koko on noin 60 ha, ja tämä on laitettu Pohjois-iin kylän kylkeen. En ymmärrä perusteita tälle alue valinnalle ja tyylille, miten tämä kaava ehdotus toteutettu, lisätty huomaamaton läntti pieneen epäselvään kuvaan. Tämän luokan suunnitelmista pitää olla rehellinen ja avoin yhteisymmärrys myös kylän asukkaiden kanssa, nyt minulla on rehellisesti sanottuna huijattu olo enkä puhu pelkästään itseni puolesta.

Ehdottomasti vastustan ehdotusta tuon lisäyksen osalta, enkä salli sen hyväksymistä.

Teollisuus- ja työpaikkamerkintöjä on tarkistettu ja täydennetty:

Vastine:

- Strateginen yleiskaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, joka tarkentuu yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä. Yleiskaava osoittaa kunnan tahtotilan. Kaavassa osoitettujen merkintöjen lopullinen toteuttamiskelpoisuus, laajuus ja toteutustapa ratkaistaan tarkemman kaavoituksen yhteydessä.
- Yleiskaavan yksi keskeinen tavoite on mahdollistaa kunnan elinvoimaisuus myös tulevaisuudessa. Keskeinen osa elinvoimaisuutta on mahdollistaa yrityksille logistisesti toimivia sijaintipaikkoja. Strategisen yleiskaavan teollisuus- ja palvelualueiden sijainteja tutkittaessa on huomioitu muun muassa alueiden saavutettavuus, näkyvyys ja olemassa oleva infrastruktuuri. Yleiskaavan laadinnassa on huomioitu muun muassa kuntastrategiassa asetetut tavoitteet.
- Saadun palautteen pohjalta tarkistetaan Raasakan teollisuusaluemerkintää siten, että merkintä muutetaan teollisuuden kehittämisvyöhykkeeksi. Uusi merkintä korostaa aiempaakin vahvemmin sitä, että strateginen yleiskaava ainoastaan luo mahdollisuuden tutkia teollisuus- ja yritystoiminnan sijoittamista alueelle. Lisäksi merkintää täydennetään siten, että siinä tuodaan esille tavoite minimoida läheiseen kyläasutukseen kohdistuvat vaikutukset.

11. Muistutus 11. 6.1.2025

Olen jutellut useiden tällä alueella asuvien kanssa ja vetoan heidän kaikkien puolesta.

Vastustamme suunnitelmia, joissa Yli-listä tuleva liikenne ohjattaisiin Palukantien päästä Iijoen yli vanhaa lossiväylää pitkin Lossitielle. Se rikkoisi maaseutumaisen kyläkuvan ja aiheuttaisi ikävää häiriötä kylälle. Suunnitelma on kallis ja täysin turha. Nuoret haluavat rauhallisia rakennuspaikkoja ja nuoria perheitä lihin tarvittaisiin.

Vastine:

- *Strategisessa yleiskaavassa ei ole osoitettu Lossikujan ja Palukantien välille uutta siltayhteyttä. Strategisen yleiskaavan yhteydessä laaditussa Asemanseudun maankäyttöselvityksessä on tarkasteltu yleispiirteisellä tasolla alueen maankäytön ja liikenteen kehittämismahdollisuuksia. Ratkaisut tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Alueella on voimassa oleva tarkempi osayleiskaava, joka ohjaa alueen maankäyttöä. Asemanseudun maankäyttö- ja liikenneratkaisujen laajempi kehittäminen edellyttää tämän osayleiskaavan tarkistamista. Tällöin strateginen yleiskaava ohjaa osaltaan alueen yleiskaavan tarkistamista. Tuolloin tulee myös tehdä tarkemmat selvitykset muun muassa mahdollisista alueen liikenteen kehittämistarpeista.*

12. Muistutus 12. 7.1.2025

Muistutukseni koskee Iin strategisen osayleiskaavan 2040 ehdotusta valtatie 4 koskien. Kehitystä tulee olla, järkevästi. Pohjustetaanpa aihetta alkuun Iin kunnan sanoja lainaten: ”Iin Ylirannalle ei myönnetä rakennuslupia, perinteisen maalaismaiseman säilyttämiseksi” Miten Iin kunta aikoo seisoa sanojensa takana siitä, että tähän perinteisen ja merkitykselliseen maalaismaisemaan rakennetaan valtatie. Ottaako kunta vastuun sanoistaan ja linjauksestaan vai aiotaanko sitä muuttaa omien tarkoituserien valossa?

Otetaan esiin myös Iin vetovoimaisuus. Iissä on useita asutusalueita, joiden tonttikauppa on hiljaista, samoin talokauppa. Iihin innokkaita asujia olisi tulossa paljon, etenkin lapsiperheitä. He etsivät suurempia tontteja, omaa rauhaa ja todellista maalaismaisemaa, jota Iin keskustan alue tai asutusalueet eivät heille tarjoa. Valvutuneimmat ovat varmaankin huomanneet millä alueilla asuntomarkkinat käyvät kuumimpana; täällä maalla. Miksi siis pilata jälleen yksi vetovoimainen maalaisalue. Iin kunnan pieni alue täyttyy tuulivoimalasta, vetyputkisuunnitelmista ja valtateista sekä kiertotalousalueista. Olisiko paitsi taloudellisempaa, myös kehityksellistä tehdä muutoksia, jo olemassa oleville paikoille, joissa ei pilata rauhaa rakastavien ihmisten maalla elämistä.

Kyseenalaistan myös Valtatie 4 rakentamispaikan päätöksen talousperusteisesti. Millä Iin kunta rahoittaa osuutensa Valtatien rakentamisesta ja mitkä vaikutukset tällä on kuntalaisten hyvinvointiin? Haastavassa taloustilanteessa voisi olla relevanttia pohtia sijoituspaikkoja, jotka suorasti tai epäsuorasti toisivat tuloa kunnalle. Tiehankkeella en näe sellaista saavutettava. Hyvänä esimerkkinä naapurikunta Haukipudas, jonka matkailusta koostuva kassavirta on olematon. Tällä hetkellä matkailijat pysähtyvät pullonkaula-Iissä.

Vastusta seuraavaa: Valtatie 4 rakentamista radan yhteyteen ja Yli-listä ohjautuvaa liikennettä Palukantien kautta Maalismaantielle. Tuulivoimapuistojen lisäkaavoittamista, epävarmojen tulojen vuoksi tai ehdottaisin kuntaa rakentamaan niitä vastaisuudessa jo omistamilleen maille.

Vaadin Iin kuntaa toteuttamaan vastaisuudessa kehityksellisiä asioita saumattomalla ja läpinäkyvällä yhteistyöllä asukkaiden, yritysten ja yhdistyksien kanssa. Sekä vaadin kylälaisten elämää keskeisesti päätettävien asioiden yhteistä kehittämistä kuulleiden heidän tarpeita ja toiveita. On mahdotonta pohtia yksittäisiä vaihtoehtoja tässä vaiheessa prosessia, jotka turvaisivat yksilön mahdollisuudet elää rauhaisalla maalaisalueella. Haluaisin turvata samat elinolosuhteet myös tuleville jälkipolville, joissa olen itse saanut kasvaa ja kehittyä.

Vastine:

- *lin ohikulkutien linjaus on osoitettu voimassa olevassa, strategista yleiskaavaa tarkemmassa osayleiskaavassa. Tuolloin laaditun osayleiskaavan yhteydessä on laadittu tielinjaukseen sijaintiin liittyviä tarkasteluja, ja päädytty esittämään linjaus kaavassa osoitetulle paikalle. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt osayleiskaavan 20.2.2012. Tältä osin strateginen yleiskaava ainoastaan toteaa jo aiemmin päätetyn tilanteen. Strategisessa yleiskaavassa keskustaajama on esitetty kehittyvänä ja kehitettävänä alueena myös ohikulkutien toteutuessa.*
- *Strategisessa yleiskaavassa ei ole osoitettu Lossikujan ja Palukantien välille uutta siltayhteyttä. Strategisen yleiskaavan yhteydessä laaditussa Asemanseudun maankäyttöselvityksessä on tarkasteltu yleispiirteisellä tasolla alueen maankäytön ja liikenteen kehittämismahdollisuuksia. Ratkaisut tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Alueella on voimassa oleva tarkempi osayleiskaava, joka ohjaa alueen maankäyttöä. Asemanseudun maankäyttö- ja liikenneratkaisujen laajempi kehittäminen edellyttää tämän osayleiskaavan tarkistamista. Tällöin strateginen yleiskaava ohjaa osaltaan alueen yleiskaavan tarkistamista. Tuolloin tulee myös tehdä tarkemmat selvitykset muun muassa mahdollisista alueen liikenteen kehittämistarpeista.*
- *Tavoitteena on, että strateginen yleiskaavan etenee seuraavaksi hyväksymiskäsittelyyn, joten kaava-prosessin yhteydessä ei tässä kohdin todennäköisesti enää järjestetä erillisiä tiedotustilaisuuksia. Kun kaavaan lähdetään tarvittaessa myöhemmin päivittämään, pidetään tällöin jälleen kattavasti vuorovaikutustilaisuuksia. Myös tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee vuorovaikutusta eri prosessien kautta.*

13. Muistutus 13. 8.1.2025

Olen saanut kolme yhteyden ottoa yrityksiltä, jotka olisivat halukkaita vuokraamaan pinta-alaa sähkön varastoja varten.

Keskustelut pisimmällä on Valoremin kanssa, joka tulee rakentamaan Yli-Olhavan tuulipuistot ja operoimaan niillä. Valoremin linjat muuntoasemalle kulkevat tilani kautta.

Esitän että, tässä kaavassa tai myöhemmin tehtävissä tarkemmissa kaavoissa otetaan huomioon ja mahdollistettaisiin sähkövarastojen rakentaminen palstalleni.

Vastine:

- *Strategisella yleiskaavalla ei suoraan vaikuteta sähkövarastojen sijoittamismahdollisuuksiin. Sijoittamismahdollisuudet ratkaistaan mahdollisen tarkemman suunnittelun ja lupamenettelyjen yhteydessä. lin kunnan periaatteena on, että sähkövarastojen toteuttamismahdollisuudet ratkaistaan lähökohtaisesti osayleis- tai asemakaavoituksella. Täydennetään kaavaselvitykseen kuvaus sähkön varastointiin liittyvistä mahdollisuuksista ja luvituksesta.*

14. Muistutus 14.

“Kehittämisperiaatteet: Kyläalueen vetovoimatekijöitä ovat erityisesti maaseutumainen asuminen ja miljö, luonto, yhteisöllisyys sekä mahdollisuus virkistymisen ja matkailuelinkeinojen kehittämiseen. Täydennysrakentaminen tulee suunnitella huomioiden kulttuuri-, maisema- ja luontoarvot.” - Näin “lin strateginen yleiskaava 2040 merkinnät ja määräykset” - aineisto kuvaa Pohjois-lin ja asemanseudun kehittämisperiaatteita.

Aineiston mukaan tärkeitä arvoja ovat pitää Pohjois-lin kyläalue luonnonläheisenä ja maaseutumaisena. Kuitenkin samaisessa kaavassa on suunnitteilla Raasakan suurteollisuusalue t-6. Kuinka samassa dokumentissa

korostetaan useaan kertaan luonnonläheisiä ja inhimillisiä arvoja ja kuitenkin samaan aikaan ihmisten takapihalle suunnitellaan teollisuusaluetta?

Pohjois-lin vetovoima asuinalueena on merkityksellinen. Pohjois-li on kylänä kuin lämmin lintukoto. Taloissa ja ympäristössä tuntuu historiallinen, syvät juuret omaava yhteisöllisyys. Talot siirtyvät vanhalta sukupolvelta seuraavalle, säilyttäen luonnonläheiset arvot. Ihmiset palaavat takaisin juurilleen etsien rauhaa, luontoa ja turvaa Pohjois-listä. Pohjois-lihin muutetaan etsimään yhteyttä luontoon, kotiin. Maalaismainen, väljä ja persoonallinen ympäristö on päätekijä kylän erityisyyteen. Nyt kuitenkin tämä kylälle niin tärkeä tunnelma on uhan alaisena.

Pohjois-li on jo kokenut tarpeeksi teollistumista. Tämä vaikuttaa Pohjois-lin vetävyyteen ja tuo mukanaan lukuisia haittoja alueella asuville. Meteli- ja valosaaste ovat väistämättömiä. Metsän väistyminen teollisuuden tieltä vaikuttaa vahvasti luonnonläheisten arvojen ja harrastusmahdollisuuksien säilyttämiseen. Lisäksi teollisuusalue heikentää asuinalueen viihtyisyyttä ja voi vaikuttaa kielteisesti kiinteistöjen arvoon.

“Alueita kehitetään taajaman laajenemisalueina, joiden täydennysrakentamisessa kiinnitetään huomiota viihtyisyyteen, taajamasta erottuvaan väljempään mitoittamiseen sekä pienimittakaavaisuuteen.” Suuri teollisuusalue ei tunnu sopivan näihin kriteereihin. Miksi viedä luonnonmukainen, kodikas maisema tulevilta sukupolvilta teollisuusalueen vuoksi, kun alue voitaisiin sijoittaa muuallekin? Minä sekä avopuolisoni haluamme muuttaa Pohjois-lihin. Suvussa kulkevan talon ostaminen on ollut pitkäaikainen unelma. Jos viereen tulee teollisuusalue, on talon ostamista harkittava uudelleen. Enkä usko, että olemme ainoa, jotka näin kokevat.

Kiitos, että kuulette Pohjois-lin puolesta puhuvia. Koemme mahdollisuutemme ilmaista kantamme hyvin tärkeäksi.

Vastine:

- *Saadun palautteen pohjalta tarkistetaan Raasakan teollisuusaluemerkintää siten, että merkintä muutetaan teollisuuden kehittämisvyöhykkeeksi. Uusi merkintä korostaa aiempaakin vahvemmin sitä, että strateginen yleiskaava ainoastaan luo mahdollisuuden tutkia teollisuus- ja yritystoiminnan sijoittamista alueelle. Lisäksi merkintää täydennetään siten, että siinä tuodaan esille tavoite minimoida läheiseen kyläasutukseen kohdistuvat vaikutukset.*